

Cs. és kir. udvari és kamarai szállító.

HOLZER divat-háza

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. szám.

Világvárosi áruház! Felvonók!

Az összes helyiségekben

Író-, váró- és olvasótermek!

MODELL-KIÁLLÍTÁS

A legújabb eredeti párisi és saját modellekből:

Princesz-ruha kabáttal

Legmodernebb szabásu princeszalj

Francia toaettek és bluzok

Angol homespun sétakosztümök

Séta- és nyári estélyi köpeny

Ottoman selyem-paletók

::: NŐI KALAPOK :::

Legújabb eredeti párisi és saját műtermeimben készült modellek.

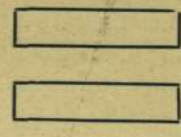
Az előző idény modelljei: toaettek, kosztümök, tafotakabátok stb. mélyen leszállított áron adtnak el

A SOUTERRAINBAN.

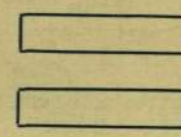
PARIS 1900.

BRONZE ÉREM.

BUDAPEST 1896.

ÁLLAMI ARANY ÉREM.

PÉCS 1907.

GRAND PRIX.

Kunz József és Társa

Cs. és kir. udv. szállítók. Szerb kir. udv. szállítók.

Budapest, V., Deák Ferencz-utca és Bécsi-utca sarok

Vásznak, asztalneműek, fehérneműek.

Uri és női divatárak. * * Menyasszonyi kelengyék.

Nagy választék szőnyegárunkban:

szalon szőnyegek, futók, ágyelők, szövet- és csipkefüggönyök, ágy- és asztalterítők

Keleti szőnyegek. * * * * * Művészi függönyök.

Saját telepeinken előállított háziipari cikkek:

Asztalfutók, asztalközepek, tálczakendők, csipkék, stb. stb.

Alapítva

:: 1802. ::

Alapítva

:: 1802. ::

::: Fürdők, intézetek és kastélyok berendezése. :::

15. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, ÁPRILIS 11.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egész évre — — 16 korona.
Félévre — — — 8 korona.
Negyedévre — — 4 korona.

A «Világkronika»-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

TAVASZI TÁRLAT A MŰCSARNOKBAN.

A MŰCSARNOK most megnyitott tavaszi tárlata a millenniumi évre emlékeztet két hatalmas mesteri alkotással is. Az egyik (mindjárt a bejáratnál) Zala György nagyszabású szoborműve, mely a háború allegoriáját ábrázolja s a millenniumi emlékmű egyik részlete.

Harci szekerén állva, kezében kígyóval ábrázolja Zala, erőteljes római hősként, a «háború démonát», két hatalmas mén ragadja tova a súlyos harczi szekeret. Élet, szenvedély jellemzi e monumentális felfogású, a nagy stílus követelményeinek minden tekintetben megfelelő művészi alkotást.

A másik millenniumi vonatkozású mű Ben-

czúr Gyula nagy olajfestménye, mely a törvényhozás két házának hódolatát mutatja be a király előtt a millenniumi diszmenetkor. A budai királyi palota tróntermében zajlott le e jelenet. Az ősz király lovassági tábornoki egyenruhában állva fogadja a rendek küldöttségét, mellette ül Erzsébet királyné fekete ruhában. Szilágyi Dezső tolmácsolja a

GOLGOTHA. — Kacsányi Ödön rajza.

nemzet hódolatát. Hetvenkét, már az első szempillantásra is meglepően hasonló arez és alak, ragyogó, meleg színpompa, nagy művészi virtuozitás, mesteri csoportosítás s bravúros virtuozitás a kidolgozásban mutatja e képen, hogy a kitünő művész most van éreje delelő pontján. Kevés művészt tudnánk megnevezni Európaszerte, ki ez óriásilag nehéz s művészi feladatot így mesterileg érdekesen tudta volna élnék tární.

A nagy stílus követelményeivel küzdök terjedelmes vásznán *Pentelei Molnár János*. Képének tárgya *Krisztus levétele a keresztről*. Az első teremben levő kitünő két nyersbűs csendéletével is a legteljesebb elismerésünket érdemli.

A hazai életkép egyik régi jeles mestere, *Aggházy Gyula*, nagyobb vásznán jómódú földművelők táncmulatságát mutatja be. Számos igen jellegzetes férfi- és nőalak, jókora szobában ábrázolva, gazdagítja a képet. Meleg, barnás, összhangzó színhatás, gondosan tanulmányozott részletek; szabatos rajz s szeretetteljes elmélyedés a tárgyban maradaadó műbecsének minősítik *Aggházy* ez alkotását.

Deák-Ebner Lajos leányalakja a szabadban ábrázolva, meleg színezetével s kitünő rajzával egyik legjobb műve a mesternek. Ugyanezt mondhatjuk *Papp Sándor* női arczképeiről is. *Márk Lajos* a nála megszokott könnyűséggel festett érdekes, modern felfogású, bájos női arczképpel s egy ezüstös színezetű életképpel van képviselve.

Skutezky Dóme *velencei templomot* mutat be; képen meglátszik, hogy Velence mely felejthetetlenül mély benyomást tett a művészre. Ép ily előnyöket élvezhetünk *Horthy Béla* két férfiarcképein is. Az interieur-ök kiváló mestere, *Bruck Miksa* ismét néhány kitünő művét mutatja be, míg bátyja, *Bruck Lajos*, a jeles öreg mester erős hangulatú lovagtermet festett.

A fiatalabb nemzedék egyik szép reményekre jogosító tagja, *Krajna János* nagyobb életképe erőteljes festésével s biztos esztétikussággal kélt feltűnést.

Löschinger Hugó balatoni ménese s a bájos női alakokkal gazdagított *Európa elragadtatása* remélhetőleg nagy tetszésre fog találni. Ép így *Jendrassik Jenő* kecses, szingazdag nőalakjai is.

Komáromi Kac Endre tengeri tájakat s néhány úde női alakot küldött a kiállításra, a nála megszokott ügyességgel festve. Bárány *Ményasszony* László finoman színezett s érdekes zöldes tónusban tartott *Csavargó*-ja mellett néhány más kitünő alkotással is öregbíti hírnevét. *Részlet a Tátrából* ezüstös színhatású, finoman érzett s kiváló jellegzetességgel rajzolt mű. Nagyobb képe sárgás alkonnyat, nagy fákkal, tompított színekkel. *Katona Nándor* és *Szlányi Lajos* téli tájképeket festettek, ugyancsak *Rubovics Márk*, *Déry Béla* és *Markó Ernő*; ez utóbbinak *Havas udvar*-a elsőrendű alkotás e nemből.

A miniatűr-festők *Bachmann* (két csendélet), s *Glatter Frigyes* (mezelen női alak) egyaránt méltók az elismerésre. *Glatter* férfiarcképe a legjobbak közt érdemel említést.

Kézdí Kovács finom barna tónusban tartott erdői, s néhány halvány, szürkés hangulata, legkitünőbb alkotásai közül valók.

Kitünően vannak képviselve *Gergely Imre*, *Herver Cézár*, *Nádler Róbert*, *Spányi Béla*, *Zombori Lajos*, *Nilassy Sándor*, *Olgyai Viktor*, *Erdőssy Béla*, *Vastagh Géza*, *Rottman Mozárt*, *Spányik Kornél*, *Baditz Ottó*, *Vajda Zsigmond*, *Mányai Sándor*, *Udvarny Géza*, *Kunfy Lajos*, *Poll Hugó*, *Ujváry Ignác* és *Bosznay István*.

A szobrok közt számos figyelemreméltó, szépen tanulmányozott, kiváló művet találunk. *Ligeti József* mezelen férfialakja s néhány kitünően mintázott márvány arczképmása kélt feltűnést. *Róna József* szoborcsoportja, *Zsuzsanna* és a két öreg, elsőrendű művészi alkotás. A kompozíció bevezetése, az alakok átképzése s a márványtechnikán föltétlenül uralkodó előadási mód bámulatra készítetik a nézőt. Felfogásában teljesen diszkrét s az érzékiséget illetőleg a művészi jó ízlés határai közt marad. K-n Ó-n.

IDEGENBEN.

Kenyereim javát már megettem,
De álmok ének meg szívemben,
S nem érzem itt otthon magam,
Más, szebb világba von a vágyam...
— Azt hiszem, az én életem sorában
Ott fönt valami hiba van!

Hiba lesz az útlevelemben.
A jó Isten valahogy engem
Egy másik csillagzatra szánt,
S csak úgy vagyok itt, tévedésből.
— Ezért szól az emberestvíriségről,
Sok dalom siket dal gyanánt!

Ezért vagyok én itt hiában,
Kiáltó szó a pusztaságban!...
— Szent himnuszodat: Szeretet,
Ezért van, hogy hiába zengem,
Ezért nem igen értenek meg engem,
A földhöz ragadt emberek!

Ezért dobog az én szívemben,
Valami érzés melegebben,
Az elhagyott szegényekért,
Kik sírván, itt az égre néznek.
S értetek égi, örök, szent eszmények
Ezért rajongok én, ezért!

S ezért ne keltsen majd halálom,
Más szebb világba távozásom,
Kesergő jajsót idelent.
Könny ne hulljon szemfőlelemre,
Csak ezt írjátok majd a sírkövemre:
«Mienk volt, itt járt, — hazament!»
Szabolcska Mihály.

VISSZHANGOK.

I.
A lomb között a napsugár
Általtör és utamra száll,
De én megyek beljebb, tova,
A merre fény nem száll soha,
Hol a vadon sűrűje vár.

Most engemet a fájdalom
Csak a sötét tájakra von,
A hol a tükör-bokron át
Az üldözött szarvas nyomát
Tán valahol megláthatom.

E vad sebezve könnyet ejt,
Mit az erdő mélyébe rejt
S magában ott nyög csendesen,
A hol nem látja senkisémet,
Hollá! szívem társára lelt!

II.
De én megyek magasbra
A csúcsok élire,
Hol a szirt meghasadva
Mered a mélybe le.

A hol üszökben áll a
Villámütött fenyő, —
Hollá! a lelkem párja,
Ki égre tört, ez ő!

III.
Fáradva száll alá a nap
S az erdő visszajátszanak
Rezgő sugarai;
Visszfénynek a nagy életem
Így játszanak ma még velem
Szívemnek álmai.

Az ágon a kicsiny madár
Remegve néz a napsugár
Utójátékira;
Völgyön-hegyen terjeng a csend,
Csak a madár bús füttye cseng,
Mint estü halk ima.

A rengeteg fel-felsőhajt,
A míg az alkonny árnya rajt
Sas szárnyaként leszál;

Sötétbe hull az égi láng,
Éjbe borúl a szép világ
S a néma csend beáll.

Az én időm is eltelik,
Nincs messze már az estelig,
Érzem fuvalatát;
Visszhang! az éji csend előtt
Szívembe cseng, ringasd el őt;
Hollá! jó éjszakát!

Fejes István.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY. (Polytáka.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

VIII. FEJEZET.

(Vitam et sanguinem pro vicecomite nostro.)

A városokban lakó nemesek nem jól érezték magukat. Mint a diszfenyőfák nem tudtak megélni elvegyülve a cserfaerdőkben. A városokban lakó nemesek nem élvezhettek más jogokat, mint a polgárok; a városok statutumai kötelező erővel bírtak rájuk nézve is, szóval a polgárok domináltak fölöttük, ezt pedig egy nemes ember kevélysége nem bírhatja meg.

A nemes ember tehát jobb szeretett élni a falakon kívül, a hol nagyobb veszedelem és nagyobb szabadság volt. Hadi kalandok sűrűn kínálkoztak. A nagy urak az ő nagy dologtalanságukban mindig főztek valami olyat, a mihez a kurta nemesek kardja kellett. Azért aztán a falvakban szerettek lakni a hétszilvafa tövében, a parasztok közt, itt ők is urak. Az, hogy egy-egy nagy úr is lakott ott, mint például *Görgön Görgy Pál*, az nem bántotta őket, sőt inkább lendületbe hozta a lelküket, mivelhogy a nagy úr is csak olyan tagja a szent koronának, mint ők, gyöngy az igazi gyöngy, ha olyan, mint egy mogyoró, vagy ha olyan, mint egy kölesszem.

Görgön a *Bibók*, *Fehér* és *Válay*-familiákról maradt emlékezés, a kiknek némi földcsékek voltak a határban. Házuk alig különbözött a parasztokétól, csak épen abban, hogy ambitus volt rajta, mert az ambituson való pipázás hozzá tartozott a nemes ember legjobb ismerető jeleihez.

A *Bibók* háza közvetlen a *Görgy*-kastély déli bástyájával szemben állt. Veszedelem idején, ha az ágyúk dolgozni kezdenek, a löréseken át épen a torkukba esik a *Bibók*-kuria, s úgy leszdedik egy-két köhintésre, hogy vályogon nem marad. Bizony nagy ostobaság volt oda építkezni. Nemesek én mondom, de mondták ezt a *Bibók*oknak mások is. Csak hogy a *Bibók*ok erre is meg tudtak felelni, mutatván a czimertük, egy fára kúszó koronás mokus köriratát: «Tunc ego vero ultra ero», — hogy hisz akkor én is odaát leszek, vagyis a löréseken belül; a miben gyöngyöden volt kifejezve az örök hűség az olygarcha *Görgy*ek iránt, mintegy átadva a pecsétgyűrűn és a czimeren az odatartozás és ragaszkodás fogadalmát a következő ivadékoknak is.

Azon a napon, mikor *Lőcsén* a bíró testét a ravatalra tették, körülbelül dél felé a *Bibók*-udvaron két fiatal suhanc, két *Bibók*-testvér egy fekete makranczos lovacskaival vesződt, melyet mindenképp szerettek volna nyereg alá szelidíteni; az öreg *Bibók* annak ígerte közülük a lovat, a ki meghódoltatja, de a *Horka* (ez volt a kanca neve) Istenről erugaszkodott, engedetlen állat volt, rugott, harapott, ágaskodott s a nagy ágaskodásban többnyire hanyatt vágódott. A *Bibók*-fiúk mindent megpróbáltak vele s rendre potyogtak le róla, a mi csak

olyan játék volt a nagy hó miatt, mintha valami finom dunyhára estek volna. A kopjás kis kapunál egy csomó kíváncsi ember, gyermek és öregasszony nézte a fiatal lovasok mulatságos erőlködését. Puff! Már megint leest a *Miska*. Ucuu most! *Józi* ült fel. Hop-hop! Vigyázzon! Mindjárt beszalad az istállóba!

Többféle megjegyzéseket tettek a kapunál ácsorgók.
— Alkalmasint háború lesz, — vélte az egyik paraszt.

— Csak nem bomlott meg, hogy legyen.
— A *Bibók*ok nyereg-alá szoktatják a lovukat, már ez csak jelent valamit.

— Honnan tudnak a *Bibók*ok?
— Honnan? — morogja egy öreg béres, a pipája kupakját lecsattantva. — Az ilyen nemes embernek megérzi a vére. Lám, például az enyém is mindig megérzi, mikor kell neki a köpülőző vas.

— No, ha csak akkor lesz háború, komám,

rezes fringia lógott, verdesve, a mint lépett, hol az egyik, hol a másik lábát. Az idegen ügyet se vette a báméskodókra, belépett a kapuajtón a *Bibók*-kuriára.

— Jó napot, kedves öcsém, — mondá, meg sem emelintve a fővegét.

Az egyik *Bibók*, a ki a *Horkán* lécsúszott nyeret igazgatta, ki tudja már hányadszor, megütödvé a «kedves öcsém» kifejezésen, bosszúsán pillantott fel s látván, hogy a jövevény szót se várva, egyenesen az ambitusra lép és a pitvarnak tart, a honnan zenei ütetre rotyogó ételek illata párolog ki a tűzhelyről, rárvall:

— No, mit akar ott?
A jövevény elkaczagja magát s feleli színesies pathosszal, minden szót megnyomva:
— Hát semmi egyebet, édes testvéröcsém, feleségemnek fiai, csak meg akarom nézni egy kicsit, él-e még édes apánk?

Valami furcsát kezdett erre sejteni a na-

megjelenése, hiszen olyan kevés nevezetes dolog történik a faluban, szétszédődésben is fürta az eszüket a nagy rejtély, mignem a *Kramacs* *Mátyás* háza előtt a legelső öreg asszonnyal, *Vojka Mártonnéval* találkozza, az egész fölszedett anyagot eleibe táltalták, mire az elméjének egy villanattól előrántotta az eseményt teljes egészében és rettenetes mivoltában.

— Szent Isten, atyám, — kiáltá a kezeit összezacsapva. — Hisz az a *Bibók* *Zsiga*, a ki a *Thököl*-csatákban elesett.

— De ha elesett, akkor nem lehet az.

— Ha elesett, hát felkelt, — vágta ki magát *Vojkáné*. — Ne zavarjátok az embert! Hány-szor van az, hogy valaki ott marad a csatákban, ellenség fogságában, aztán mikor már régen holtnak hitték, egyszer csak megjelenik. *Bibók* *Zsiga* az, ha mondom, meg merek rá esküdni, mert úgy van az, hogy *Zsiga* úr már akkor házas volt s a feleségébe, míg a táborozásból haza várták, egyre hiába várták, bele-

Benczur Gyula: A nemzet hódolása a király előtt Magyarország ezeréves fönnállása alkalmából.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

mikor ez a ló odaviszi a *Bibók*ok valamelyikét, akkorra ugyancsak hosszú üstöke nőhet a legfiatalabb csillagnak is.

— Már az igaz, hogy rakoncátlan egy dög, pedig olyan szelidnek néz ki, ha a vályúnál látja az ember, hogy czérmaszálon is el lehetne vezetni.

E pillanatban különös vándor közeledett a kapuhoz a *Lőcsé* felől vezető országútról leterve és a kovácsműhely melletti szűk közön lépegetve. Valami tarka női vikler volt a testén, a deréknel szíjjal szorítva össze. Hosszú haja kúszálton hullott vállára a kopott báránnyal borított csalma alatt, melynek elől fölfelé hajlott a karimája. Csikós tarisznya lógott a vállán, az egyik csizmája kását kért és egy madzag által tartotta fenn a talp a fejjel való összefüggést. A vándor lehetett vagy ötven esztendő, erőteljes, brontos férfi, az egész feje csupa szőr, csupa szakáll, bajusz és szemöldök, e sok szőrből villogott elő két éles fekete szem, mint a hiénáé. A homlokon egy nagy, széles forradás futott végig félben és a jobb fülénél végződött. A nyakában közönséges kötélben egy

gyobbik *Bibók* s otthagynán a nyeret, meg a *Horkát*, lohott be az idegen után a szobába, mialatt a kűnnlevő bámész népek s a kastélybeli dologtalan cselédség, hallván az idegen szavait, elkezdtek azokat, mint valami különös lakatot, fessegetni s elméjük kulcsával nyitogatni.

«Azt mondja, testvéröcséi? Hát talán egy öregebb fia is volt *Bibók*knak az első feleségétől? (Mintha hallottak volna is ilyenfélét a faluban.) De az idegen azt is mondta: «Feleségemnek fiai». Nem érti ezt az ember.»

Egy darabig vártak a kapunál, hogy majd kijön, — mert érezték, hogy valami rendkívüli eset. Alkalmasint amolyan csatangolókatonalesz, vagy spion, a ki mindenféle hazug ráfogásokkal öreg *Bibók* uram a bikacsokkal. De bizony nem jött az ki, hiába várták. Sőt a *Józi* gyerek is bekötötte a *Horkát* az istállóba és ő is bement, a *Miska* gyerek ellenben kijött egy zöld kancsával és a pinczekulcsokkal. Hm, hát mégis érkezett «valakijök», bort visznek be.

Most még érdekesebbnek látszott az idegen

szeretett apránkint az öreg *Bibók*, a vén kecskének is jó a só. *Zsigáné* pedig akkoriban finom só volt. A mostani viceispán édes apja ura, a ki ugyancsak nagy kujon volt és megnézte a szépet, váltig ilyen sorrendben emlegette a *görgői* nemes családokat: «*Bibókné Fehér Vállai*». No hát ezekbe a fehér vállakba beleszeretett az öreg *Bibók*, s miután tanuk öregebb fia is volt *Bibók*knak az első feleségétől? (Mintha hallottak volna is ilyenfélét a faluban.) De az idegen azt is mondta: «Feleségemnek fiai». Nem érti ezt az ember.»

Egy darabig vártak a kapunál, hogy majd kijön, — mert érezték, hogy valami rendkívüli eset. Alkalmasint amolyan csatangolókatonalesz, vagy spion, a ki mindenféle hazug ráfogásokkal öreg *Bibók* uram a bikacsokkal. De bizony nem jött az ki, hiába várták. Sőt a *Józi* gyerek is bekötötte a *Horkát* az istállóba és ő is bement, a *Miska* gyerek ellenben kijött egy zöld kancsával és a pinczekulcsokkal. Hm, hát mégis érkezett «valakijök», bort visznek be.

Skutezky Döme: Néma ájtatosság.

vel letakart tányérban kóstolót, mikor Vojkáné a kastélykapu mellett átmént; a két jeles asszony majdnem egymásba botlott.

— Tudja-e, mi történt? — kérdezte mohó lihegéssel Vojkáné, egyszersmind felelt is. — Az történt, édes lelkem, hogy hazajött az öreg Bibók Vinczéné ura, Bibók Zsigmond.

Marjákné nem mindjárt fogta fel a dolgot, bizonytalanul és várakozva tekintett Vojkánéra.

— Hát nem érti? — kiáltá. — Két hiteseleven ura van most otthon.

Dehogyan nem értette Marjákné! Értette az mindjárt. Lángész volt ő ezekben, hanem apránként szerette élvezni az ily csemegét, kisinyke kanállal szedegetni ki a jót, nem pedig felhörpönteni egy huzomra.

— Két eleven ura, mondja? Vagyis a mostoha fia és az első ura, vagyis fia a mostani urának, a kinek ő a hajdani menyje? Ugy-e így mondja? No hallja, ez valami irtózat. Hát igaz lehet, ez? Hát látta már valaki?

— Nem látta azt még senki. Hanem én már tudom. És látni is fogom, most egyenesen oda tartok, mert ha nem láthatnám, talán meg is bolondulnék a nagy kíváncsiságtól.

Marjákné is gondolt erre egyet. Kezében volt a hercezes tányér. Miért ne vihetné Bikókékhoz, egy kis kóstoló ürügye alatt, — a komámasszony pedig hadd várjon délutánig?

— Mintha összebeszélünk volna, — felelte Marjákné, — én is épen odamegyek, egy kis finom téstát viszek a németes asszonynak. Oh, szegény feje, mit fog csinálni? Karácsonykor egy pár fűt szőlőt küldött az urunknak, bámulatos, hogy úgy megmaradt. Némely asszony tudja az ilyet eltartani. No hát, gondoltam, kéz kezem mos, s ha nem vihetek is valami ritkaságot, legalább a jó szándék nyújtsa ki, ha csak a kórme hegyét is.

Együtt mentek most már Bibókékhoz, fel fogván a szoknyáikat, mert az istállókból lefolyó trágyalé felolvasztotta a havat egy darabon s pocsoljává változtatta. Vojkáné elhadarta útközben a részleteket s figyelmeztette Marjáknét a pitvarban:

— Úgy tegyük, mintha semmit se tudnánk. — Hát tudunk valamit? — szólt Marjákné. — Hiszen nem tudunk. Csak egy kis ártatlan beszélgetés volt köztünk. Ez az egész.

A mint benyitottak a hátulsó szobába (csak azt fűtötték Bibókék télen), figyelemreméltó je-

lenet bontakozott ki eléjük. Ott ült az asztalfőn gigombolkozva az idegen, a ludaskásás tál előtt, melyből a májdarabokat halászta. Jóízűen evett, csak úgy esurgott homlokáról a verejték. Szögletes arcának minden vonaláról elégedettség sugárzott ki, nagy szakállá közepén egy vörös fonál jelezte, hogy az előbbi étel valami paradicsomos folyadék volt. Mellette ültek jobbról-balról a Bibók-fiúk, a fiúk közt az öreg Vincez hófehér hajával. Ő nem evett, csak a tányérjára bámult és a reszkető újjáival dobolt az abroszon. Bibókné asszonyom se holt, se eleven, az almáriumnál a tányérokat törülgette, mintha a sírból kelt volna ki, olyan sápadt, pedig egyébkor még helyrevaló asszony, a mi nagy ritkaság, mert azt mondják, hamar elcsenevészedik a virág, ha penészes karóhoz kötik.

Nyomasztó esend uralkodott a szobában. Mindenkinek az orra vére folyt. Még a kutya is mogorván feküdt szétterpeszkedve az asztal alatt és az elhagyított lúdesontokhoz hozzá se nyúlt.

Bibóknét kinosan érintette a két nő látoga-

tása. De csak meg kellett erősítenie a lelkét és szoba állni velök, — ha már a föld alá nem sülyedhet. Vojkáné valami rostát jött elkérni kölesön, holnapra, Marjákné ellenben átadta a kóstolót az «alispán úr meghagyásából.»

— Köszönjük alásan, — felelte az asszony gépiesen kiborítva a süteményt a saját tányérjukra, melyet az asztalra tett.

— Örülök, hogy úgy esik ennek a kis semmiségnek az elhozatala, — próbálta a társalgást megkezdeni a ravasz Marjákné, — mikor épen vendégük van a németes asszonynak.

S egy fürkésző, de mosolylyal vegyített pillantást lövelt az idegen felé, Bibókné azonban egy szót se válaszolt. Látszott rajta, hogy terhére vannak a látogató asszonyok.

No, ez nehéz dió, — gondolta Marjákné, — de azért még nem adta fel a reményt. Az öreg Bibók felé fordult.

— Meghagyta a tekintetes alispán úr, hogy adjam át a németes úrnak is szíves üdvözlését.

Az aggastyán makogott valamit, a mit nem igen lehetett érteni, de a helyett váratlan helyről piroslott ki a siker. Az idegen nagyot húzott az előtte álló zománczos kancsóból és így szólt, Marjáknéra szegezve a két vérbefutott szemét.

— No, annak a bőrében se szeretnék most lenni.

— Az alispán urat tetszik érteni?

— Igen, Görgey alispán bőrét értem.

— Pedig hej, nem utolsó hely az ő bőrében lenni.

— Máskor elhiszem, hanem most nagyon fenekednek ellene Lőcsén, onnan jövök, olyan határozatokat hoztak ott ellene, hogy nem adnék a fejéért egy rézpitykét.

— Szent Isten! — riadt meg Marjákné. —

Olyan nagyon haragszunk rá? De hát miért, Istenem, miért?

— Hát nem tudják, mi történt künn a vadászaton új-év napján? — esodálkozott az idegen s esodálkozásában megint húzott egyet a kancsóból, majd odatolta öreg Bibók elé vidáman. — Igyék atyám uram is, az ebugatta. Lesz, a mi lesz. Nem érdemes azon busulni, hogy én élek.

De Marjákné nem hagyhatta a themáját, akármilyen érdekesnek ígérkezett is a másik.

Bruck Lajos: Szórakozás a kastélyban.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Neográdi Antal: Téli séta.

— Hiszen tudjuk, jó uram, hogyan tudnánk. De a mit kegyelmed mond...

— Én csak azt mondom, hogy rossz fát tett a tűzre...

— Incelkedett velök egy kicsit, — szépitette Marjákné.

— Köszönöm szépen az olyan incselkedést, hogy agyonlövi a bírót.

— Hiszen már úgy is hatvannégy éves volt. Csak nem akart talán örökké élni?

(Folytatása következik.)

OEDIPUS KIRÁLY.

A Nemzeti Színház bemutatja.

Elismerés illeti a Nemzeti Színházat, hogy bemutatta közönségünknek Sophocles halhatatlan remekművét, mely úgy az emberi szenvedély, mint a sors félelmes hatalmát tárja fel s minden idők hanyatló drámairodalmanak az igazi, megrendítő tragikum mintájával szolgál. A görög történelmi könyvekből eléggé ismeretes Oedipus borzalmas esete; ezt tehát fölösleges lenne itt elmondani. De örök tanulságul szolgál, hogy nagy költő hogyan tud ily visszataszító történetet is fenségesen széppé alakítani. Nem hozza színre sem azt, hogy Oedipus mint öli meg saját apját, sem azt, miképp veszi nőül saját anyját. Mindezt előzményre teszi s ott kezd a cselekményt, a hol Oedipus, a ki mitsem sejt akaratlanul elkövetett bűneiről, kutatni kezdi az igazságot. S kutatni kezdi azért, hogy hazáját, melyben a vérbűn folytán ragály pusztít, az isteni jóslat parancsa szerint a büntől megtisztítsa s megváltsa. Ezzel a költő a történelem borzalmas alakját közel hozza a szívünkhöz. Hisz a mit Oedipus tesz, mind hováért teszi, szenvedő embertársai megmentésére. S páratlan a honszerelem, mely oly végtelen nagy, hogy még saját és családja becsületét, saját emberi önértetét is kész feláldozni a közjóért. Mikor már sejt, hogy a bűnös, a kit nyomoz, ő maga, nem állapodik meg, tovább kutat, törhetetlen szenvedéllyel, az igazságszeretet és honszerelem szilaj hevével, önmagát leplezi le, önmagát semmisíti meg, s magával együtt egész házáat; de bukásából csodálatos módon emelkedik ki nagy erkölcsi diadala: a haza megmentése. Ennél lelkesebb odát a hazaszeretetről valóban nem írt még költő. S az oedipusi lélekben azonos a honszerelem az igazságszeretettel. Csak azért kutatja az igazságot, hogy népének javára legyen s népet csak az igazsággal akarja meg-

váltani. Nem elvont, bölelmi elmélet itt az igazság szeretete, hanem hatalmas nemzeti erő; mintha csak a görög nemzet kutató szenvedélyét akarná jelképezni. S páratlan a tragédia abban is, hogy mesteri módon szövö a bonyolalmat s egyre izgalmasabb cselekménnyel mutatja be a hős végzetét. S téved az, a ki a műben előforduló jóslatokból s azok teljesüléséből azt magyarázza ki, hogy a mű úgynevezett sors-tragédia. Az emberek fölött álló sors csak külső szimbóluma annak a tragikus szenvedélynek, mely Oedipust vezérli. Ő maga, az ő kutató szenvedélye idézi elő fizikai bukását és erkölcsi diadalt.

Midőn teljes elismeréssel adózunk a színháznak a bemutatásért, nem hallgathatjuk el néhány észrevételünket. Ily művet csak a költő ezáltal szerinti s a költő szellemében szabad színre hozni. A mű eredetiben egyfelvonásos,

a színház két felvonásra osztotta. Pedig nem pusztán véletlen az, hogy a cselekmény egyfelvonásban végül végig, mintha a sors rohanó hatalmát éreztetné. Ezt ép oly kevéssé lehet megszakítani, mint a hogy valamely ballada közepén nem lehet negyedórai szünetet tartani. A mű egységes hangulatát csak egységes előadással lehet érvényesíteni. Egyfelvonásban különben is csak ötnegyedóráig tartana az előadás, a mely kettészakítva sem tölt ki egész estét. Ha a színház mégis egész estét kívánt kitölteni, természetesebb lett volna második felvonás gyanánt Sophocles «Oedipus Kolonosban» című drámáját is adni, ha már az egész trilogia bemutatásától visszariadtak. Igaz ugyan, hogy a trilogia három darabja mind külön egész: de együttesen egy magasabb egységbe olvad, a labdakida család gyászos végzetét mutatja be. A kórus szereplése sem megfelelő. A rendezés jóformán eltüntette a kart, a mely az eredeti drámában az első jelenet végétől lép föl teljes ünneplésséggel s a cselekmény szünetét énekekkel tölti ki. E helyett a rendezés népesoportozatokat mutat be s a kar énekei helyett halk zenét szö közbe. Az ének-szöveget pedig egyes szereplők monológjává változtatta. Ebből semmi sem emlékeztet a klasszikus színpadra, mely nem tűrilyetén modern realizmust.

Oedipust Ivánni játszotta, több helyen méltó egyszerűséggel, de a hatalmas alakhoz sem elég hangja, sem elég tragikus ereje nincs. Szintén teljesen ellenkezik a görög kothurnussal, hogy bukása alkalmával Oedipus földön fetreng. Oedipust még megtörtsége alkalmával is nagyok és fenségesnek festette Sophocles. Jászai Jokastéja minden ízében stilszerű, nemes alakítás volt. A művel a Nemzeti Színház műsora állandó dísz nyert.

Patágyi Lajos.

A GOLGOTHA.

A Golgotha és Kálvária szók az idők folyamán értelem-átvittelek útján különböző jelentéseket nyertek, úgy, hogy eredeti jelentésük többé-kevésbé elhomályosodott. A tudósokon kívül ma már nem is sokan tudják, hogy a Golgotha görögös formája a héber Gulgoth szónak, a mely koponyát jelent. Így hívták azt a koponyához, vagy álarchoz hasonló alakulatot mutató hegyet, a melyen Jézust keresztre feszítették. E domb abban az időben Jeruzsálem kőfalán kívül, a vá-

Kézdi-Kovács László: Klasszikus táj.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Tull Odön: Mosó asszonyok. (Bretagne.)

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

ros tőzsomszedságában volt, mióta azonban Herodes Agrippa Kr. u. 41—44-ben harmadik köfalat emelt a város körül, ez a hegy is a város belső területéhez került, mert az új falon beljebb esett. Golgotha hegye ma a szent sír templomának belsejében látható. A Kálvária a Golgotha szónak latin fordítása.

Képünkön jól láthatni a Golgotha hegyének álarca vagy koponya-alakú sziklaalakzatát. Láthatni e képről, hogy nem azért hívták Golgothának, mintha az egész hegy koponya-alakú lett volna, hanem azért, mert egy olyan formájú szikla-alakzat van rajta, mint egy koponya arca.

AZ ÜVEGTOJÁS.

(Kis drámai jelenet.)

Irta Lux Terka.

Személyek: Férj. — Feleség.

(Színhely: egy ablakos, szegényes kis szoba. Középen asztal, rajta vizeskancsó, pohár, orvosságos üvegek, kanál, könyvek, papír, tintatartó, égő lámpa. Jobbról ruhasekrény, az ablak alatt fókos almárium, rajta néhány olesó virágtartó, kis varrókosár, egy óra. Balról ágy, az ágy mellett szék, ezen nőürna, az ágy előtt papucs, odább egy széken férfiakát, kalap. Az óra mutatója éjjel 11 órát mutat.)

FÉRJ: (Huzsanat ostendős, sápadt, szomorú arccal, szegényes öltözetű. Ir, másol. Hosszan csend. Később fejét fölveti, sóhajt és keszre könyökölve néz a levegőbe. Majd az ágy felé fordul. Halkan.) Alszik! Újra hallgat a egy peres mély feláll. Lábjegyen az ágyhoz megy. Meglepőve.) Nem alszol, édes?

FELESÉG: (Huzsonygy ostendős, széke, tődfőrtog, a betegségtől utolsó stádiumában. A plafont nézi. Idegesen) Olyan különösét álmodtam.

FÉRJ: (meglepetve a párnáját s homlokát csókolja) Mit álmodtál?

FELESÉG: Ül le ide az ágyamra, elmondom. FÉRJ: (fél az ágy szélére s az asszony kezét fogja.) Hát mondjad!

FELESÉG: Mintha kis leány lettem volna és ágyban feküdtem, úgy a hogy most fekszem. Beteg voltam. Az ágyam mellett egy fekete ruhás asszony ült, de az arcát nem láttam. A szobában, — nagyon szép szoba volt — le voltak eresztve az ablakok függönyei és egy aranyozott eszillárban sok-sok gyertya égett. Én feküdtem az ágyban és hallgattam, a mint künn zúgott a szél. Fák recsegését hallottam és valami roszdás bádóg csikorgását, mint gyerekkoromban, a bárók ócska kastélyán

— Nem! — mondta az asszony.

— Pedig most úgy illenek — mondtam én — hogy neked adja. Én meg fogok halni és a kik meghalnak, azoknak a vágyát teljesíteni szokták.

Az asszony nem szól semmit, csak meg-
rázta a fejét és eltűnt előlem... Erre felé-
redtem...

(Csend. Az asszony visszafekszik, s a férj kezére könyökölve néz. Az óra éjfél üt.)

FELESÉG: Mondd, édes, minden ember úgy hal meg, hogy a legforróbb vágya egynek sem teljesül?

FÉRJ: (összerázkódot.) Azt hiszem!

FELESÉG: (szenvadályosan.) Én nem hiszem! A legforróbb vágya kell, hogy teljesüljön minden embernek. Miért ne teljesülne? Mi gyönyörűsége telne abban az Istennek, hogy az embereket véges-vegig az életen csak kínozza?

FÉRJ: Az élet csak szenvedésből áll.

FELESÉG: Abból is, de egy nagy öröme, vagy egy nagy boldogsága minden embernek kell, hogy legyen. Az élet nem olyan, mint egy utazás, vagy egy könyv, egy regény, a mely ha nem elégítette ki az ember hozzá fűzött várákosását, megvagasztalódik azzal: egy másik majd kielégíti... Az élet csak egyszer van s ha megszűnik, nem jön utána számunkra másik élet. Nem, Gyula, én ezt nem tudom elhinni. Én meg se tudnék halni, ha lelke-
nek legtitkosabb, legforróbb vágya nem teljesülne.

FÉRJ: (leplezett szomorúsággal. Az asszony haját simogatva) Hát mi az én kis sápadt madaram legtitkosabb vágya?

FELESÉG: (szenvadályosan megfogja az ura kezét) Ez az éjszaka olyan különös, olyan titokzatos s a testemben olyan könnyűséget és a lelkemben olyan fájdalmas szomorúságot érzek, hogy meg kell neked mondanom, édes... Nem tudnám tovább titkolni... Én, hallgass ide, drágám, nem halhatok meg addig, míg nem játszom el Juliát.

FÉRJ: (bámulva) Te, Juliát?

FELESÉG: (ügatottan felkel s az ágy szélére ül.) Én, drágám! Én, én!... Nem a láz beszél belő-
lem, ne nézz reám olyan fájdalmasan és ide-
genül. Tudom, mit beszélek. Én, édes szívem, azt hiszem, színészettség vagyok... Be fogom neked bizonyítani... Meg foglak győzni...

FÉRJ: (rejtett ijedelemmel nézi.) Feküdj vissza, édes, hideg a szoba.

FELESÉG: Nem, nem, meg foglak téged győzni... Nem fádom, melegen van... Nézd, az arcom is kipirult s hallgasd a szívemet, hogy dobog... Érzed? Az öröm zakatol benne, a tudatlan, egyszerű kis asszonyt, a ki három esztendő előtt még azt se tudta, ki volt? Shakspeare. A ki akkor volt életében először színházban, mikor te az én kis városomba jöttél a társulatoddal s te, a színész szobaur, két jegyet hoztál egy nap, nekem és az anyámnak. Tizennyolcz esztendő voltam és akkor voltam először színházban. Romeo és Juliát adták... Soha se felejttem el... (Dudereg.) Takarj be a paplannal...

FÉRJ: (betakarja.)

FELESÉG: A csizmadiaszinben játszatok s úgy ültem ott egész este, mint a menyországha tévedt bűnös lélek... Te játszad Romeót...

FÉRJ: (keseredően.) Kegyetlen roszul.

FELESÉG: Roszul, de akkor azt hittem, nagyon jól. Akkor szerettelek meg.

FÉRJ: És hozzáfűzted fiatal életedet egy tehetségtelen, rongyos komédiás életéhez. Nem bántad meg, édes?

FELESÉG: Oh, hisz szeretlek! Nem tehetsz arról, hogy több volt a lelkedben a hit, mint a meggyőződés. Azt hitted, tehetséges vagy... tévedtél...

FÉRJ: (megdöbbenne.) Anna, hát te sem hiszel már a tehetségemben? Hisz eddig még biztattál, legalább te, a lelkem hívőbb fele. Hát te tudtad?

FELESÉG: Tudtam! Mindjárt házasságunk után egy évvel tudtam, hogy rosz színész vagy, hogy pályatévészett ember vagy, hogy

nagy könnyelműség volt elhagynod úri családodat, tanulmányaidat... De hisz nem mondhattam meg... Most megmondom, meg kell mondanom... Meg kell mondanom azt is, hogy titokban, mikor te nem voltál itthon, szerepeket próbáltam, tanultam, de nem mertem neked szólni, féltem, hogy kineveztsz, hogy megtiltod és vártam, mindig vártam a gyógyuláson, hogy akkor kérjelek, könyörögjek neked, hogy engedj engem a színpadra. (Feláll s előre nyújtott kézzel, álomszerűen végig megy a szobán.) Én, édes uram, azt hiszem, tudok játszani... Érzem... Imádom a költők alakjait, kiknek lelkét magamban érzem, imádom a színpadot...

FÉRJ: (keseredően.) Káprázat! Én is azt hittem, benem van Romeo lelke és a többieké. Nincs!... Káprázat, önámítás volt...

FELESÉG: Az én hitem nem önámítás. Csak legyek egészséges, meg foglak győzni. Eljátszom neked Juliát és örülni fogsz. Tanítani fogsz és fölléptetsz... A mi neked nem sikerült, sikerülni fog nekem... Hir, név, gazdagság vár reánk és a mérhetetlen boldogság, hogy elértem... (egy székhöz támaszkodik, leül s kőbe beszél.) Hogy elértem... a mire vágytam... A gyikostojás...

FÉRJ: (orvosságot tilt.) Vedd be, édes... Gyorsan, szívem...

FELESÉG: Eljátszom Juliát... A tűz lángjába állított fehérliliom-leányt... A szerelem himnuszát... Csak életet... Isten...

FÉRJ: Feküdj le, édes!

FELESÉG: Nem, nem!... El fogom játszani Juliát, most... mindjárt, ha jobban leszek...

FÉRJ: Örültség! Ha nem jössz lefeküdni, ölben viszlek el.

FELESÉG: (feláll.) Gyula, édes Gyula, hallgass reám!... El kell játszanom Juliát... Most... Sietni kell... (A szívet dörmöli.) Most egyszerre nem tudom, mi történt velem... Szédülök... A testem megnehezült... A torkom... Levegő... Nincs levegő...

FÉRJ: (álbe kapja s ágyra fekteti.)

FELESÉG: Majd elmúlik...

FÉRJ: (a kábfája után nézi.) Elhívom az orvost.

FELESÉG: Nem, nem! Nézd, szívem, már jobban vagyok... Már újra jól... Szegény jól... Lélegzem... az erőm is... Siessünk, édes... Nyisd ki az almárium fiókját... a második fiókot... ott van egy doboz... vedd elő... Abban van Julia ruhája... Titokban varrtam, a menyasszonyi ruhámból... Add reám, édes... Csak egyszer... Gyorsan... (Felül.)

FÉRJ: (előveszi a dobot, kibontja s a ruhát kivesszi. Meghatottan nézegeti.) A te kis menyasszonyi ruhád... Julia ruhája... A hosszú, sima derék, a dudoros új...

FELESÉG: (rekedt, boldog kacagással.) Siess, édes, add fel reám!... (Leszáll az ágyról.)

FÉRJ: (bámulva.) Szegényes Julia-ruha ez, édes!... A te kis menyasszonyi ruhád... Nem selyem, nem drága, nehéz brokát, csak olesó, lenge szövetség... És mégis szebb voltál benne, mint egy hercegnő a brüsszeli cipkés, kincset érő ruhájában...

FELESÉG: Siess, édes, siess!...

FÉRJ: Ez a két szép, drága szőke hajfonatod volt a koronád... édes, halvány arczod bíbrosan égett és szelid, kék szemedben a boldogság könnye.

FELESÉG: Siess, édes, siess!...

FÉRJ: Csak ne volnánk ilyen szegények... Csak annyit tudhatnék összeszerezni, hogy elvigyelek ebből a förtelmes novemberi ködből, valamire délre...

FELESÉG: A Julia hazájába...

FÉRJ: És minden hiába... Szerepeket másolok, ügyvédi irodába járok, ügynökösödöm, mind kevés... Alig keres az ember...

FELESÉG: Siess, édes, siess!

FÉRJ: Még csak egy kapocs van hátra... Kész!... Na most nézz rám, kis Juliám! (Tanús bámulattal.) Szép vagy, mint a sápadt mirtusz holdas éjjelen, mint a lilium, holt menyasszonyi keblén...

FELESÉG: Hallgass ide, Gyula!... Hol kezdjem el? Mikor Julia várja Romeót? Itt... (Az asztalhoz támaszkodik, földöntúli boldogsággal néz.)

Siklody Lőrincz: Kis leány mellszobra.

«Nyargaljatok, tűzlábú paripák, Phoebus hálóterembe! Phaeton Ha von' kocsistok: hogy kergetné ő Nyugat felé s siettetné az éjt! Vond függönyöd be, szerelemszövő éj, Kösd be a kőszálók szemét, nehogy Meglássá s elbeszélje valaki, Hogy Romeo tárt karjainkba fut. A szerető, szerelem fényinél, Lát eleget; s ha vak a szerelem, Az éjszakával úgy is összefér jól, Jőj, tisztes éj, te feketeruhás Agg nő! Taníts meg a játékra, min Két száiz kebel nyér és veszt egyaránt... Takarj be köpenyeddél, úgy csitítsd Az arczomat vadul vereső vért, Mig bátorulva, az odaengedő Szerelmet száiz érénynek érzi...»

FÉRJ: (fokozott bámulattal csodálja.)

Istók János: Szabad hajdú.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

FELESÉG: (házasan.) Most Romeo és Julia együtt vannak. Hajnalodik... És Julia szól:

«Már menni készülsz? Még nem is virad! Nem a pacsirta volt, a fulmile, Félek féled mitől megrezene. A gránát-almafán szól minden éjjel. Hidd el, szerelmem, csak a fulmile.»

FÉRJ: (szégyentelően válaszol Romeo szavaival.)

«Pacsirta volt, a reggel hírnöke, Nem fulmile. Nézd, már irigy sugár Szegélyzi a felhők nyiló kárpitát Kelet felől. Az éj lámpái már Leégtek, a vidám nap lábhegyen All a ködös hegyormokon. Szívem! Mennem kell, hogyha élni akarok, Avagy maradnom és meghalnom itt!»

FELESÉG:

«Az nem a hajnal fénye, ismerem, Csak meteor, a nap párázata, Mely fákllyahordód lesz ma éjszaka, S világít Mantuáig utadon, Maradj tehát, nincs ok sietni még.»

FÉRJ:

«Am fogjanak meg, vigyenek halálra: Mit bánom én, mihelyt te akard! Azt mondom: az nem a hajnal szeme, A szürke holdfény bogyadt árnya csak; Az sem pacsirta, melynek dallama Fejünk felett a mennyet verdesé. Maradni vágyam több, mint menni kedvem. Jer hát, halál, mig Juliám ölemben! Szívem, beszéljessünk hát, nem virad.»

FELESÉG: Virad, virad! Siess hamar, szaladj... (Elakad, fulladozik.)

FÉRJ: (házasan.) Csodaszépen beszélsz! Soha sem hallottam még Juliát így beszélni... Forró, tűzi szenvedély a hangban... Tovább, édes...

«Pacsirta volt...»

FELESÉG: «Pacsirta volt»... Nem tudom... Itt fuladok...

FÉRJ: (megragadja kezét.) Tovább édes!

FELESÉG:

«Pacsirta volt, mely oly erőtellett, Összhangja-vesztett hangon énekelte...»

FÉRJ: Tovább, tovább!... (A karjába fogja.)

FELESÉG: (bőrgöve.) «Pacsirta... mondják...» (Folytatni akarja, nem tudja. Levegő után kapkod, összezúlik.)

FÉRJ: (kiáltva.) Anna! (Felkapja, az ágyra fekteti. Fő-
lője hajlik.) Édes Angyalom!... Drága minde-
nem!...

FELESÉG: (mielőtt meghal, egy pillanatra felül. Suttogva.)
Az üvegtojás... (Visszahanyatlak)

TIBET SZIVÉBEN.

Hedin Szven legújabb utazása.

Hatvanhét évvel ezelőtt Darzsilingben, Tibet kapujánál, meghalt egy magyar ember: — ki nem ismerné nevét? — Kőrösi Csoma Sándor. Halálós ágyán, lázálmái közt is mind-egyre a lhasszai láma levelét várta, engedelmét arra, hogy Tibet földjére tehesse lábát, a titokzatos országába, melyen előtte napnyugati ember nem vándorolt soha. Meghalt s nem érthette el vágyát. És Tibet még hosszú évtizedeken át, szinte napjainkig, a titokzatos országa maradt. Mert a Schlagintweit testvérek, kik ötvenhárom évvel ezelőtt keltek át a Künlün nyugati részén s utána az angol és orosz utazók, majd Széchényi Béla gróf és Orleans Henri herceg, egy-egy lépést tette előre, Tibetet a maga egészében Ázsia és a világ egyik legkevésbé ismert országául hagyták.

Tibet igazi felfedezése Hedin Szvenre, arra a bátor svéd utazóra várt, ki most számolt be a magyar közönségnek is harmadik és fáradalmakban, sikereiben legemlékezetesebb tibeti felfedező-útjának eredményeiről. Ez utazásról már volt egyszer szó a «Vasárnapi Ujság»-ban, a mult őszön, midőn Hedin Szven eltűnésének híre érkezett. Ekkor még nem ismerte a világ felfedezéseinek egész nagy jelentőségét.

Hedin Szven — és nem Sven Hedin, a hogy lapjainkban emlegetni szokták, mert Szven a keresztnéve — tizennyolcz évvel ez-

A GOLGOTHA-HEGY. — Pénykép után.

előtt, Vámbéry Ármán tanácsa és ujjmutatása szerint kelt első ázsiai útjára. (Első munkája is Vámbéry ajánló bevezetésével jelent meg.) Akkor huszonhat éves volt, most negyvennégy éves férfi. Előbb Perzsiában járt, aztán betutázta Közép-Ázsiát Kasgartól, majd a Takla-Makan sivatagot Khotanból. Tizenkét évvel ezelőtt, 1896-ban hatolt be először éjszakeről Tibetbe, amaz országba, mely titokzatosságával s a fehér foltokkal, melyek ismeretlen tájait jelezték a térképen, kora ifjúságától fogva izgatta képzeletét s kihívta ritka lelki erejét. Ez első, s reá következő második tibeti felfedező utazása, és munkái, melyeket Tibetről s népéről irt, az ujkor legnevezetesebb és legbátrabbnak ismert utazói sorába emelték Hedin Szvent.

Augusztusban lesz harmadik éve, hogy Young-husband angol ezredesnek emlékezetes lhassai expedíciója után, most befejezett harmadik s legfontosabb tibeti felfedező útjára indult. Lahoreban, 1906 augusztus tizennegyedikén kelt útjára jelentékeny karavánal, mert bőven el volt látva pénzzel: százötven ezer koronát adtak össze utazásának költségére a tudomány gazdag barátai, köztük II. Oszkár király és Nobel Emánuel. A karaván első állomása Akszai Khin tava volt. Átkeltek rajta esónakon és éjszaka felé tartottak. Ezután pedig nyolcvanhárom álló napig nyomát sem lettek emberi lénynek sehol. Az ország középső része már barátságosabb, népesebb volt. Bokszanponál érintették Hedin régebbi útvonalát; itt jött eléjük Hedin Szven régi barátja, a Nattszan tartomány kormányzója, személyesen adva tudtukra, hogy nem szabad tovább menniök. De másnapra megváltoztatta véleményét, mert azt hitte, Hedinnek titkos engedélye van, hogy Sigázebe mehessen. «A szegény ember — beszéli Hedin Szven — e hitének következtében állását veszítette; őszintén fájjalom, de földrajzi lelkiismeretnek sommi köze sincs közönséges értelemben vett lelkiismeretnek.»

Hedin nagy viszontagságok után érkezett meg Sigázebe — százharminez állatjából csak hat volt már életben — és másfél hónapig maradt ott. Oda ment utána Lhassából két követ, azzal a megbizással, hogy tartóztassák fel útjában. De megkésve jöttek, mert Hedin már útban volt vissza, Ladak felé. Szerencsésére a tudománynak nem is érték utól, mert csak így sikerülhetett Hedinnek felfedezni a Brahmaputra legnevezetesebb, éjszakeről jövő mellékfolyóját és folyamrendszerét, valamint a nagy Trans-Himalaya hegláncolatot, mely mindeztideig csak keleti részében volt ismeretes. Hedin itt hatvan mérfölddel távolabb kelt át rajta — nyugati irányban — mint előtte bárki más. Megállapította a Targus Gangri és a Dangra Jum Czo tavak fekvését is. Mindkettő: a tó is, meg a mellette álló hegy is, szent; a hívők körüljárják a tavat, s ez öt napig tartó zárandokutjuk következtében jobb

létre újjászületnek. A víznek erősen sós íze van, de azért isznak belőle, mert szent, és megóvjá őket minden betegségtől.

Utjának további során, éjszakyugati irányban megellette Hedin a Khartaczangpot, a Brahmaputra egyik mellékfolyóját; aztán a szent Manazarovar-tavon át délnyugati irányban megellette a Sutley forrását. Aztán éjszaki, majd éjszakyugati irányba fordult, két ízben átkelt a Trans-Himalaya hegláncolatán s végül Garka tartományba érve, belátta, hogy ha nem szervez új karavánt, kárba vész minden további siker reménye. 1907 november 30-án Durguban találta már utra készen a megbízottai áltai Kaszmirban szervezett újabb karavánját. Vezetője egy Abdul Kérim nevű becsületes mohammedán ember volt; maga Hedin, ladaki ruhába bujtatva, Abdul Kérim utolsó rabszolgájának, Hakhi babának szerepében tartott a karavánal. A fanatikus tibeti nép megellette volna, ha megtudja róla, hogy európai. Éjszaki irányba fordultak s a Kharakorum-szorostól nem messzire állapodtak meg. A legrosszabb utazás volt az, melyet valaha átszenvedett. Borzasztó volt a tél ezeken a magaslatokon. Egy éjszakájukat kénytelenek voltak egy völgyben tölteni s kőhalmok közt tanyáztak a rémületes hidegben. Az állatjaik mindegyre pusztultak. Egy holló, az egyetlen élőlény, mely utjuk elejétől fogva nyomon kísérte őket, tüstént kivágta az elhullott állatok szemét. Átkeltek egy szörnyű vihart is, mely két álló hónapig tartott.

NAGYHETI ÁJTATOSKODÓK A JÓZSEFVÁROSI KÁLVÁRIÁN.

Márzeiusban megérkeztek Bongba tartományba, melyet Hedin Szven fedezett fel. Április 24-ikén tibetiek jöttek sátraikhoz, fegyveresen, szép köntösben. Parancsuk volt, hogy kutassák át minden sátrukat és tudják meg, nincs-e valamelyikben Hedin? Azt mondták, hogy csak úgy mennek tovább, ha a karaván minden egyes tagja írásban kijelenti, hogy európai ember nincs közöttük. «De, hogy ily kijelentést tegyek én is — beszéli Hedin — az már sok volt a földrajzi lelkiismeretnek is!» Eljött az óra, midőn Szven, az életéért rettegő, síró ladakiak tanácsa ellenére felfedezte magát. És a tibetiek a kormányzó elé vitték, ki felszólította, hogy térjen vissza azon az úton, melyen oda jött.

— Soha! — mondotta Hedin. — Megölhetsz (abból ugyan nagy bajod lehet utóbb), de vissza nem megyek, mert vallásom tiltja, hogy visszatérjek azon az úton, a melyen jöttem.

— Akkor hát hova akarsz menni?

— A szantoberti hágón akarok átkelni.

— Ott rablók tanyáznak.

— Akkor hát adj mellém kíséretet.

A kormányzó végre is adott melléje tíz katonát — s Hedin most már tibeti ruhában kelt át a hágón, s midőn a kormányzó katonái végre elhagyták, szabad volt számára az út.

«Szabad voltam, — beszéli Hedin; — senki sem törődött már velem s minden akadály nélkül beharangozhattam volna Tibetet, de torkig voltam Tibettel. A még ki nem kutatót részekből hadd jusson más utazóknak is. De midőn ott álltam a Shikila-hágón, mely a határt jelzi, s azon a ponton voltam, hogy aláereszkedjem az indiai hegyekre, mégis nagyon nehezemre esett a válás az égbe nyúló vén tibeti havasoktól. Ismeretes volt azelőtt is a Trans-Himalaya keleti és nyugati ága, de senki sem tudott e két vég összefüggéséről. Bebizonyítottam, hogy egyetlen heglánc az egész, úgy földrajzi, mint hegy- és vízrajzi tekintetben.

«Felfedezéseimnek katonai jelentősége van: a Himalayát India elhatároló sáncának tartják, s most kétszeresen az. A Himalaya csúcsai négy-ötezer lábmal magasabbak, de a Trans-Himalaya tömege sokkal nagyobb, magasság tekintetében kevesebbé egyenlőtlen, a hágói pedig háromszor nagyobbak, e heglánc egészben véve legáltalmasabb hegláncolata a föld kerekességének. E heglánc kelet felé száz-százhusz, nyugati részében csak harmincz mérföld széles; keresztül szeli Tibet valamennyi lakott területét.

«Bongba, melyet én fedeztem fel, legfontosabb és legjobb módú tartománya Tibetnek. Létezéséről nem volt sejtelve még Khinának sem. Így hát kutató utamnak nem csak földrajzi, hanem politikai tekintetben is igen nagy jelentősége van.»

Irta: Farkas Imre.

1.

AMIDŐN végigrohant vonalom
A buzalernő, nagy síkságokon,
S vörhenyes fényvel vontá bé a nap
A kertövezte német falvakat,
Már tudtam, hogy Lyse vár reám.

Midőn lihegve, zúgva, zakatolva,
Mint a mozdonyoknak lelke volna,
Nyughatlan, forró, mámoros sejtéssel
A gyorsvonat az éjszakába vész el
A színes jeltőlámpások között,
A sugaras pompába öltözött,
Csodálatos, világos tavaszéjben,
Ezer apró, fényes ablak során,
Már tudtam, hogy amott a messzeségben,
Omló haját megbontva szépen,
Lyse vár reám,
Már tudtam, hogy Lyse vár reám.

Az alkotásvágy emelte a lelkem
S a diadalmas, tüzes ifjúság,
Dúdoltam a kerekék ritmusát,
Az elthont és a gondokat feledtem.
Előre szállott lelkem — szinte már most
Éreztem zúgni, ragyogni a várost,
A hol Lyse vár reám.

S az élet nagy pezsgése közepett,
Hol összeverődnek a tömegek,
Ott a siető, beszélő, gomolygó,
Színes, változó, dudoló, mosolygó,
Bódító párisi kavardásban,
Vakító sugárkévék özönében
Mosolyogtam a vidám emberekre,
Sötétkék égbe vesző palotákra
(Az ablakosor a szemük ragyogása),

A sudár fákra, mentén az utaknak,
A melyek szerelmesen bólogatnak,
Vidáman, boldogan, hogy iti lehetnek,
Közepében ez ujjongó életnek,
Az elsuhanó karsú, ifjú nőkre,
A széles terraszokon pihenőkre,
Talán itt van most, itt a közlemben,
Ah, talán már el is suhant mellettem
Villanyfényes utcák során
Lyse, a ki vár reám,
Lyse, a ki vár reám.

2.

PÉRE Sebastian, a hosszúszakállas
Mesébe fog, előtte a pohár:
«Volt idő, fényes, álomteli, lázas,
Eh, mért is volt, ha nem jön vissza már?
Vigaszt mi ád? Hej, csakis e pohár az,
Palettámat a por belepte már...»
Mindennap eldörmögi, elkésérgi
Úgy maga elé. Nem ügyel rá senki.

Az asztal körül költő, szobrász, piktor,
Gyűrött, borzas és lármás mind a hány,
Isznak a hosszúnyaku poharakból,
Közöltük egy-két fonnyadt arcu lány.
Egy fű pulykavörös a haragtól,
Úgy szónokol (a juryt szidja tán),
A másik, elkábulva az italtól,
A levegőbe alakokat rajzol.

Majd mind pipázik — és a sűrű füst
Szürke fátyolként lomhán szétterül,
Haragos panasz hallik mindenütt,
A düh a csillogó szemekbe gyül.
«Igazság napja ránk sohase sül,

Itt kell tespednünk árván, tétlenül,
Átkunk a véső, és mérünk a festék,
Nem látnak meg. Nem kell manap tehetség...»

Egy orosz diák ül hallgatagon
És merengő szemmel a füstbe néz.
Szobrász ez is. — Csupa erő, izom,
A tekintete éles és merész.
Igy ülhet viharzó hullámokon
A hajó orránál a tengerész.
Mindenhová néz, feszülten figyel
És hallgat. Nem áll szóba senkivel.

... És jött Lyse! Jött. Idejött, közibénk,
Jött áttetszőn, tisztán és halványan.
Jött, a hogy vártam. A hogy rég kísért.
Úgy, orgonavirággal a hajában.
Hogy tudtam, hogy jön! Tudtam, hogy szívét,
Húzza, ragadja, idevonja vágyam.
Jött Lyse, jött! S a hunyorgó mécs alatt,
A korcsmagózból lilium fakadt.

Egy felszakadt homlokú, berugott,
Tökrészeg piktor vonszolt be szegény.
A festő ordított, a hogy tudott,
Feje ott csüngött a lány kebelén.
A küszöbön mindjárt fel is bukott
És végignyúlt a korcsma közepén,
Majd átkozódik, verekedik, rugdos,
Míg odahozza Lyse az asztalunkhoz.

Pálinkáért kiált: «Oh, Fred, ne többet.»
Szól egy hang, mintha jönne messziről.
Vihog az ember: «Huh, kicsoda ötlet.
Iszom, ha mindjárt lelkembe kerül.»
Egy sarokban hangos kedvel röhögnek,
Sóhajt a hang: «a lelkembe kerül» —
Búsán nézem. A többiek pedig
Rég megszokhatták. Észre sem veszik.

A piktor most az üveget kiissza
És úgy elnyúl, akár egy halott.
Lyse mellé kúszik. Ébresztgeti. Hívja,
Könyörög hozzá. Az ereje fogy.
Most támogatja, felülletti vissza,
Az eszméletlen újra csak lerogy,
Rúg ide-oda, néha-néha horkan
S elalszik a padlón, piszkokban, porban.

Lyse a fejét daczosan fölveti,
Áttetsző teste fölmagasodik.
Körülnéz. Sötétek a szemei,
Mint ha keresne köztünk valamit.
Tudtam, hogy rám fog most tekinteni,
Éreztem a fényt, a mely elvakít.
Hozzám jött s szólt, — hangja erőtelen:
«Künn vár az éj. Add kezéd. Jöjj velem.»

A korcsmazaj, mely mögöttünk morajlik,
Úgy hangzik most, akár a halleluja.
Megyünk. Ezer láthatlan rózsá hajl itt
S egy hang mint hogy ha távol feljajdulna:
«Ah, ne hagyj itt. Lelkem, Mázám ne hagyj itt!»
Nem iszom többet. Tied leszek újra...»
Lyse jó. Szeme villog. Hátra se néz.
A korcsmazaj az éjszakába vész.

Megyünk. Együtt — így álmodtam — haza.
Gesztenyevirág az utunkra hull.
Körülölet a színes éjszaka
Haladunk egymás mellett szólanul.
A kis müterem apró ablaka,
Egy ösmeretlen, szent lángban kigyul...
Ilyen lángolás csak az égbe' támad
Viszfénye tán Lyse halvány mosolyának?

3.

ASÖTÉTÉS müterem
Alkony bíborában égett
Forró csókok tüze hűnyt el.
Csókok tüze ébredt újra.
Lenn kigyultak már a lángok
És a párisi tavasz
Félig nyitott ablakunkon
Beözönlött, felénk áradt.
Forró csókok tüze hűnyt el,
Csókok tüze ébredt újra
És a csókban fildokolva
Egybe vonaglott a lelkünk,
A hogy a vadállatok
Tépik egymás beleit
Nászuk, kéjük idején.

Megcsókoltam a szemét,
A pillája remegett,
Vibrált, lángolt, könnyben úszott
Száz ajakam alatt.
Belécsókoltam fülébe
Rég vágyódó, rég sovárgó
Nagy szerelmem himnuszát.
Tűzkarikák lobogtak fel
A sötétes műteremben,
Becsapott a láthatatlan
Álomrózsák illata,
Száz toronyban száz harang
Csengve-bongva szólni kezdett,
Tündökölt a nagy boulevard lenn,
Sugarasra vált a felhő,
Minden sóhaj felszakadt,
Minden bánat fölmosolygott,
Midőn ajkam lecsapott
Félig nyitott ajakára.

Azután mintáznai kezdtem!
Mintha újték volna lelkem,
Mintha így akarták volna
Ösmeretlen, nagy hatalmak,
Titkos, bennem szunnyadó,
Rejtve élő nagy erők,
Téptem, vájtam, megszakgattam,
Átgyúrtam, meg összecsaptam
A tajtékzó anyagot!
Mámoros, elbódult agygyal,
Am erős, biztos kezekkel,
Lázás, forró sietéssel,
Sosem tudott szenvedélylyel
Formáltam meg szép alakját,
Omló, szikrázó haját,
A mely bágyadt fénybe vesz el,
Íves, szép szemöldökét
S körülötte azt a nagy,
Névtelen, csodás fájdalomat,
A mely az égbe kiált,
Épen azért, mert úgy hallgat,
Áttetsző, fehér testére
Egy halavány fátolt dobtam
Lábaihoz pár virágot,
Sose látott, sose ismert,
Lázás álmokban megérezte,
Buja, fehér, hosszuszirmú,
Finom virágkelyhekét
És lihegve, nem pihenve,
Napnak, éjnek, az erőmnek
Nagy, kínos hadat izenve,
Mámorosan, öntudatlan
Egy hófehér márványtömbből
Kiboztam, életre csaltam,
Kivonszoltam, kifaragtam! . . .

4.

BARSONYOS nézés. Álmatag, puha,
Kissé nagy száj, de szép, fehér fogak.
Feltűnő, méregdrága új ruha,
A mely egy karcsú termethez tapad,
A hangja lágy, behizelgő, veszélyes . . .
Olyan, mint egy hangos, szilaj, szeszélyes,
Magyar alföldön ébredt ária . . .
Ez Mária.

Othon, a kis falunkba' meg se látott.
Lovait hajszolva, nekiperulva
Kis fogatán a rétnék nekivágott
S rá sem ügyelt a kis paraszt fiúra.
Ha mellettem haladt, hallgatagon
Megemeltam a zsíros kalapom.
A neve dal volt, ábránd, vágy, ima,
. . . Ah, Mária!

Elvágtatt az esti szürkületben
S a kastély nyitott kapuján benyargal.
Utána néztem könnyel a szememben,
Haragos, gógós, fölemelő daczczal
És megfogadtam, hogy el fogom érni.
És eltökéltem: megmutatom néki,
Hogy befurakszom az álmaiba
S enyém lesz Mária!

Benn, a szürke, komor kollégiumban,
Udvarra nyitott szobám ablaka,
Az esti szürkületben valahonnan
Felém csapott hajának illata
S a mikor az agyagot gyúrni kezdtem,
Az első rajongásban, hevületben
Szeretlen álmok közt gondoltam rája,
A gyerek Máriára.

Hol lovag voltam, hol pedig király,
Hol harcos, rettentő és vakmerő,
Hol rabló (kalózhajóm a «Sirály»),
De ő volt mindig mellettem a Nő!
Sokszor ébren álmodva lelt a hajnal,
Őt láttam vágatva, lobogó hajjal,
Őt mutatták százféleképp az álmok,
Őt, a ki meg se látott.

Azután jött a küzelem, az élet!
Formát kerestél lelkemben a ház.
A gyerek-álom elröpült, köddé lett,
Az alkotásvágy jött s — a koplalás,
Nagy vergődések, tervek, inas-évek . . .
Míg lángolása egy szent ébredésnek
Odacsapott Páris utcáira . . .
Mit nékem Mária?

Hogy elfeledtem én azt a falut,
Valahol ott, a szőke Tisza mentén,
Hol akáczűkkel szegélyes az ut
S ökörnyal szálldos a rét fölött lengén.
Itt nevéntől hangos most e virágos
Vértől és könnytől diadalmas város,
Enyém a hír, a jövő, a remény
És Lyse enyém!

A tárlat széles, nagy üvegtetőjén
Beragyogott az őszi délelőtt,
«Lyse blanc», — «maga az ihlet, a verőfény»,
Sutlogták százan a szobrom előtt.
«Lyse blanc», «az üdv, a soha nem enyésző»,
«A Vénus párja». «Áldott volt a véső» . . .
Könny ült hosszú, selymes pilláira,
Úgy nézte Mária.

Csak a tulzolt, bohó gyermekmesékbe',
Az első, szép álmokba' van ez így.
A keze ott reszketett az enyémben'
(Gógós anyja most olvadó, szeléd),
Az álmok lánya ott állott előttem,
A szeme nedves, a szava erőlen
S szinte alázatos hangon rebeg
Halk üdvözlötlet.

Egyszeriben nagy kedvem támadott
Betyáros, hangos, magyaros, szilaj.
Együtt töltöttem véle a napot,
Elárasztám az ősz rózsáival
S Paillard virágdíszes asztala mellett,
Mikor a pezsgő megoldja a nyelvet,
Beszéltem mámorosan, szélesen
És szenvedélyesen.

Az voltam újra: mendikáns-diák,
A hangos, lármás, zsíros, faragatlan.
Hencszegtem: lábaimnál a világ!
Százszor elmondtam: Lys blanc-t én faragtam.
A jó italhoz fejem nem szokott,
Arczomra tüzes rózsákat dobott,
Akadozó nyelvel, bután, kevélyen
Terveimről beszéltem.

Két nagy kezemmel mutattam a mintát
A havannától kékes levegőben.
Új szobromat magyaráztam. A nymphát.
Mária fényes szemmel ült előttem.
Kéklére tűzte a rózsáimat,
Finom arcán égett az áhitat,
Úgy nézett, akár az álmai hősét.
Lám, ilyen a dicsőség . . .

A kis ajtót fűtőrézszel berugtam,
Bizonytalan fény vibrált a szobán,
Lyse ott ült fölemelt fölvel, nyugodtan,
Kissé szokatlan, kissé halavány.
Nem tudom mért, de nagy haragra gyúltam:
«Mit leskelődsz rám? Mit állsz itt az útban?»
Az ebadtát. Nem vagyunk összenőve . . .
Aludni! Előre! . . .

Két liljom-kezet kinyújtja esengve,
Akadozva, zihálva, elhalón szólt:
«A nymphát — úgy volt — kezdjük máma este»
Magszántam. Megcsókoltam. Visszacsókol.
Ajka hideg volt, mint a téli hónap,
Mint érintése messze távozonak,
Mint nagymessziről érzett, sutlogó,
Bús lúcsuszó.

5.

AMUNKÁT egyre elodáztam.
A szívem már nem remegett
Szent ihletben, gyönyörű vágyban.

Pihent a kő, pihent a véső,
Por lepte bé az agyagot . . .
«Holnap, — mondtam — akkor se késő.»

Agyagfoltos bársonyzekekem
Ott pihent a kis műterem
Egyetlenegy kerevetén.

Mária szép volt és igéző —
Ragyogóan öltözködött.
Pihent a kő, pihent a véső.

Mária szép volt s szeretett,
Ő, a földesurunk leánya
Engem — a parasztyereket.

Elszédített az ifjúsága . . .
Maga mellé vont. A mesék
Aranyos felhő-trónusára.

Kijött a park rácsa mögül.
Alázatosan. Szeliden.
Elibém jó. Szeret. Örül . . .

Ámulj fűzes, öreg falu.
Érttem jött a tündérléány.
A szép. A hullámos hajú.

Mesétlen, sivár televény,
Egykedvű, fehér házikók
Ámuljatok. — Ó az enyém.

Százezer könnyű lepkeszárnyból.
Akácvirág fehér ködéből
Szójjetek menyasszonyi fátlyott.

Hajb, döllyfős, kéjes büszkeség!
Tündérléány, — parasztlíru: . . .
Magszaporodtak a mesék.

Hej, pattanjon ki mind a bimbó,
Tárlujon ki a mese-vár,
Rápiás el oda aranyhintó.

Szétnyilt a csipkerózsa-fal,
Jöttem királyi páromért.
A koronám a diadal!

. . . Lenn zúgott a nagy boulevard,
Sugarak hinték be az éjet,
Mikor ajkam hajára tévedt.

Enyém lett, a mikor akartam.
Inteltem: szívemre borult.
Hallgattam. És ő szólott halkán:

«A tied vagyok. Vélem jösz-e?»
Én megöleltem tétován . . .
Halk sóhajlás kelt: «Mindörökre.»

A szó csókoka fult az ajkán:
«Haza megyünk. Haza. Haza.
Várnak minket a Tisza partján.

Ott van egy ósdi kuria
Körül estike, orgona.
Ugy-e, oda megyünk? . . .
— — — — — «Oda . . .»

. . . Kelletlenül lértém haza.
Elém került egyszerre Lyse,
Szomorú volt az éjszaka.

Elém került egyszerre Lyse,
Mint egy bánatos jelenés,
Egy fantom, a mely ködbe vész.

Minthogyha egyre kisebb volna,
Halványabb, furcsább, szótlanabb.
Gubbaszt fekhelyén elomolva.

Aranyhaja most már fakó,
Vértelen egykor csókos ajka
S ez ajkon nincs se csók, se szó.

Ott van velem. Ott, a szobámba
És mintha nagyon messze volna . . .
Gubbaszt fekhelyén elomolva.

Nem. Ez így nem mehet tovább.
Kényszerítem: szemembe nézzen,
Megcsókolom a homlokát.

Megmondok mindent néki nyiltan,
Magsimítom selymes haját:
«Kicsi galambom, már ez így van . . .»

És elbúcsuzunk még az éjjel.
Agyamba tódult mind a vér,
Szívem teli lett szenvedélylyel.

Megcsókolom, úgy mint soha!
A legforróbb éj lesz a búcsunk
Minden gyötrelme, mámore.

Benyitok. Sötét a szobám.
«Lyse, édes kicsi rózsaszálam!
Lyse!» Szólomatgot tétován.

Szemem szokik már a homályhoz.
Nincs a szobában senkisé.
Odafutok a nyoszolyához . . .

Nincs. Nincs! Lyse eltűnt! Nincs sehol.
Eltűnt, mint egy névtelen ének,
Mint egy borús, futó mosoly.

Lyse! . . . Nem maradt belőle semmi
Csak egy gyöttrő emlékezés
Mely a szobát búsan belengi.

Egy fodor, illat, egy hajfűrt se'
Beolvadt az éjszakába,
A homályba, a ködbe, füstbe.

Halkan hívom. Nevén szólítom.
Valami bú szívembe kap.
Sugom, aztán zokogva sírom.

Lyse! Lyse! leánykám, merre vagy?
Még kellessz nékem. Oh bocsáss meg.
Oh gyere vissza. El ne hagyj.

Mintha szívem tépnék, szakítsák.
Magam se tudom: miért táj így?
Lyse, jöjj hát. Mintázzuk a nymphát.

Megragadom a márványtömböt,
Főbe vágom vele magam.
Elszédülök. A vér előtött.

Soká fekszem, úgy összeesve,
Orczámon megalszik a vér,
Fölújjong szívem minden neszre.

Most, most. . . Minthogyha jönne! Senki . . .
Páris sötétes hajnala
A nagy ablakot bederegi.

6.

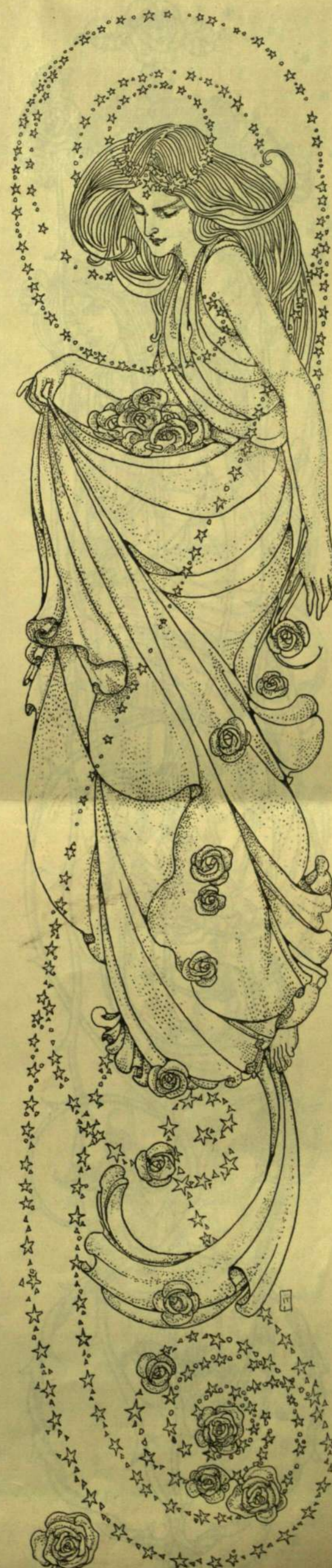
VAN nekem szép házam, száz ablak van rajta,
Kényes lovaimat cifra kocsis hajtja,
Naphosszat se jutok földjeimen által . . .
Kertem is van, tele lila orgonával.

Asszonyom hajában fehér rózsaszál van,
Nesztelenül jár-kél a díszes szobákban,
Keskény az ajka, keze fehér, finom,
A csók az arcára lágy asszonyos pirt von.

Tágas ablakomból nagymesszire látok,
Látom a mészázó magyar pusztaságot,
Csenevész akácznak ványadt, poros lombját,
Hallom a gulyának egykedvű kolompját.

A megyében szerle, mirőlünk ha szó van,
«A szerencse fia» mondogatják rólam.
«Lám a szellőrfű!» «Művész» azt is mondják,
Meg azt is: «Mária járja a bolondját!»

Amoda, keletre fehérik a falu,
A legszélén egy ház, omló, fehér falu,
Látom a kertét is, a kerek kútát,
Onnét indultam el egykor a nagy útnak.

Van egy új műtermem benn, platánok árnyán.
Ragyogó szép terem. Benne sok a márvány,
Benne sok az agyag, benne sok a szerszám,
Gobelin, kép, kard, szobor van ottan ezerszám.

Feléje se mentem hosszú, nagy időnkig,
Hófehér márványra finom por lepődik.
Vertvas rácsos ajtó, lakattal becsukva,
Gyomverte, gazlepte mohosodott útja.

Szeszélyes asszonykám fölbredt egy reggel.
Akár az őszi nap, ébred borús kedvvel.
Míg én nem dolgozom — úgymond — ki se békül.
Hisz őt a Művészhez adták feleségül.

Jó. Kezdjünk hát hozzá. Elhúztam ideig.
Ez a serkentő szó lelkebe világít,
Hisz én csalom magom. Félek a munkától.
Én, a diadalmas, erőskező, bátor.

Holnap járn kezdek a régi utamon.
Tuolok még valamit? Ejh, hát megmutatom.
Mit húzunk, balaszuk? Nem is holnap, mindjárt.
Formálni, mintázni elkezdem a nymphát!

... Teljesült én rajtam valami nagy átok.
Hol vannak a biztos, a régi fogások?
Sokáig pihentem? Vagy az anyagtul van?
Erőtlen siklik le róla most az ujjam.

Próbálom, formálom, összecsapom újra
Talán ma elég lesz? S holnap, megújulva?
Nem, nem hagyom magam! Formálgatom, gyúrom
Gyom nőt a lelkemen, mint a kerti úton?

Mint a megvert kutya, összegubbaszkodom.
Ámúlvá dörzsölöm gyöngyöző homlokom.
Álmódó, nagy szívem himnusza elnémul?
Cserben hágy két kezem? Nem, ezt nem élném tul.

Verejtéke kivert forró hidegláznak,
Fogvaczogva mentem a műhelybe másnap.
Téptem az agyagot, összecsaptam, gyúrtam...
Másé lett a szívem? Másé lett az ujjam?

Testem nyavalyában. Lelkem nehéz ködben.
Egész álló hétig bárgyún erőlködtem.
Lever a lábamról minden újabb próba,
Mintha minduntalan főbe vágta volna.

Egyszerre, hirtelen, világosság lámadt,
Fölkerestek régi, elfeledett árnyak.
Beáradt valami bánatot lehellő,
Gesztenyevirágtól terhes kőszá szellő.

Lyse! Lyse! karcú lányom. Hiszen te hiányzol,
Ez a makacs agyag csak tégedet gyászol,
Ez a két szegény kéz reszket tomiattad,
Hisz' téged kívánlak, hisz' téged sirattak.

Körülnézek bután. Hol vagytok? Mi történt?
Hol hagytam el őt, az áttetszőt, a szökét,
Bóduló agyam most annyi mindent gondol,
Mintha ébredneznék nagy, gonosz álmomból.

Oly idegen nékem ez a komor terem,
Oly idegen tölem sugár, dal, szerelem,
Ez a köröskörül olmos levegőgég,
Ki juttatott ide? Hol vagytok? Mi történt?

Oly idegen nékem olt benn az az asszony,
Kivel együtt eszem, kivel együtt alszom.
Bánom én a pénzt, a földjét, a házat,
Vértelen csókjai bús egyhanguságát.

Hisz' sose szerettem. Mért tettem, miért hát?
Mi sodort melléje? A jólét, a pénzvágy?
Vagy a paraszt éhség, az dolgozott bennem?
Hiszen volt mit innom, hiszen volt mit ennem!

... S mikor így a lelkeim öntudatra ébred,
Néki vágok a nagy, esti sötétségnek,
Úgy, vászonköpenyben, lihegve, zihálva,
Futok ki az apró, néma állomásra,

A nyugtalan mozdony megáll, liheg, prüszköl,
Mégmámorosodom sűrű közzénfűsttől.
Az a két piros láng utamra világol,
Kirágad e ködből, e halott-világól.

Vergődő lelkemnek itt marad a titka,
Itt marad a fényes, rongy műtermem, kripta,
Csenevész akáczor, puszták minden bújja,
Haldokló álmaim tövisszorosúja.

7.

AKIS montmartre-i lebu csak a régi,
Csupa piktor, poeta és diák.
Père Sebastian most is azt beszéli,
A mindennapos, bús históriát,
Schogyse jutok az eszébe néki,
De úgy fogad, mint kedvesebb fiát
S az absynth-ból a poharamba tölt:
«Igyál! Ilyet még nem termelt a föld!»

A nevetem már régen elfeledték.
A nembánomság fogad s a közöny.
Kopik a hír, mint a falról a festék.
Szól egy: «Emlékszem, járt itt egykor ön.
Más az irány most. Sok az új tehetség...»
Először reszket a szemembe könny.
Leborgaszom a főmet. Hátha késő
S végkép' kihullott kezemből a véső?

«A mit álmodsz, faragd márványba mindjárt!»
Kiadt az piktor: «Sok, sok levegő...»
«Megtévesztetek a klasszikus minták»,
«Uj szín, új tónus! Csakis ez a fő.»
Rubenszt leszólták, Rafaelt leszidták,
De Botticelli mind magasra nő.
Michel-Angelöt «Utöröknek» tartják
S Rodint, a «Mester»-t égig magasztalják.

Ugy ültem árván, nyugtalan, borúsán,
Mint vihar jöttén meghajszolt daru,
Nem mertem fölki megkérdezni: Hol van
A karcu testü, az aranyhaju?
Ösmerik-é? Merre vegyem az utam?
A lelkeim elfogult és szomorú,
Mintha bús sejtés csapott volna rá,
És vaszekkel fogva tartaná.

Ezt érezheti a vízbe haló,
Ki fuldokolva látja még a partot.
— Gyérül körül a füst, halkul a szó —
Hazamegy sorra festő, szobrász, dalnok.
Père Sebastian kitűnő ivó,
Egyedüli, ki hajnalig kitarolt,
Meggzólt: «Huzd a székedet idebb
S mondd el, mi hajtott újra közibénk?»

Megeredt a szó az ajkaimon,
A sikerem, bukásom, küzködésem,
Elmondtam vergődésem, bánatom,
Utolsó, gyászos, szörnyű vereségem.
Père Sebastian ült hallgatagon,
A mig históriám végére értem.
Fenekig hajta ki a poharat
S szilaján, gunyos kedvvel föl kacag:

«Hát te is láttad? Így jártál komám?
Még fiatalon. Biz' ez rossz lehet.
Én, látod, csak az éltem alkonyán. —
Mindegy. Bátran foghatsz velem kezelt.
Nálam is volt. Ihlettel homlokán
A mig nem mondtam bárgyún, hogy mchelt.
Nászunk az alkoholnak násza volt,
Csókunk az ihletnek a csókja volt.»

«A Múzsád volt Lyse, érted. A te Múzsád.
És a te Múzsád elröpült tova,
Szemében a derű s a szomorúság
Lelkednek volt a könnyje s mosolya.
Akkor elrúgtad, most szivedre húznád?
Szegény bolond. Föl nem leled soha.
Gyere, igyunk rá. Mondd: bánja az ördög.
Szeszélyes rongy az. Máshová szegődött.»

«Szeszélyes rongy az. Sok helyütt lakolt:
Nem ösmeri az esküt: holtomiglan.
Azt hinnéd, szolgálód, kutya, rabod
S csak akkor érzed híjját, ha ellian.
Rendben vagyunk, pajtás. Te eladod,
Én pedig az évek során elittam.
Te jobban jártál. Megmaradt a pénzed.
Én koldus vagyok. Koldus, a ki részeg.»

«A Múzsád volt ez a sugaras álom
És a mikor jött, csak te láttad őt,
Most itt bukdácsolsz rögön-kövön, sáron...
Hogy érhetnéd el az ellebegőt?
Hisztérikus dög. Összecsesköl, átfon
A mig koldus vagy s nincs egy betevőd,
De fut a pénztől, a megalkuvástól,
Mert ő az ihlet. A nagyszerű mámor!»

«Édes csókjának egynehány emléke
Ott lóg, — menj, nézd meg, — a Louvre falán,
Szeszélyes, vad szerelmünk derűjébe'
Én, én pingáltam! Paul Sebastian!
És én is elkergettem a fenébe...
S utána jött e zöld ital — az ám.
Ez most a szeretőm, ez most a műzsám,
Ez is elkábit, meg is koszorú ám.»

«Egész ember kell néki, ez a baj,
Forró szív, biztos kéz és tiszta ész.
Te lázas vagy. Az agyadban vihar.
Mit kilódsz? Többé nyomába se érsz.
Szemed zavaros, nézésed szilaj,
Ujjadba költözött a remegés;
Új feleséged szoknyájára, mondom,
Még a veszted lesz, fiu, ez a fantom.»

Főlorditok: «Hazudsz, öreg pimasz!
Az én lelkeim nyugalmát is elinnád?
Irigység ugat belőled, csak az!
— Pedig ő vár, hogy mintázzam a nymphát.
Szól se szólj, rothadt pálinkás-dugasz,
Mert torkodra forr hazug szavad mindjárt!»
S rekedt kiáltozással, tántorogva,
Kifordulok a népes utcásorba.

8.

AHAJNAL Párison,
Könnyű kedvvel átson,
Mint egy szép szerelmes asszony,
A ki ölelésre készül...
Lenge ónszínű ruhája
Fodrozódik lebke széltül.

... Künn, a nyirkos, szálló ködben
Egy kissé magamhoz jöttem
Hűs, hajnali szél cirógat.
Elmerülök seregébe
Hazatérő mulatóknak.
Egyik ordít, másik sugdos,
Égő szemű, szép leányok
Odasimulnak párjukhoz. —
Melletem egy vén pojácza
Sipítva énekel:
«Oh Magali
Mon bel oiseau joli!»

Hajnali szél régi dalt hoz.
... Odaszédülök a falhoz
Egy perczig... azután
Futok ész nélkül, bután,
Kapaszkodva, tülekedve
Befurakszom a tömegbe,
Rogyó térdrel, elkábultva
Futok-futok és lihegve,
Szédülve állok meg újra.
Egy vörös lány átkarol:
«Jer, pihenj meg valahol!»
Vad haraggal ellököm,
Hisz' túl a könnyű ködön,
A reggeli szürkéségből
Őt sejttem, hajszolom, érzem.

... Eltűnik, meg felmerül,
Most mintha rám mosolyogna...
Ott siet az utcásorba,
Tétovázik, menekül...

Apró, szűk sikátoroknak
Sietősen nekivág,
Nem tudom, őt látom-é
Vagy a ködös félhomályt?
Olykor úgy érzem, mintha
Vissza-vissza mosolyogna.
Felhördülök: «Lyse, jövök!»
S bukdácsolva, botorkálva
Követem a nagy boulevard-ra,
Hol még szerte ég a lámpa
S tenger ember hőmpolyóg.
Félrelöknek, taszigálnak,
Itt-ott egy hang rém mordul:
«Pajtás, bevettél a jóból.»

Bánom is én... rogyó lábbal
Furakszom a népen által,
Az az elmosódó, halvány
Árnyék, mosolylyal az ajkán,
Visz, vonz, átlebeg a Szajnán,
Mintha csalna, mintha hívna
Át, a Quartier Latinba.

Keskeny, kopott, szürke, vén ház,
Kapu fölött sárga ponyva,

Falépcső, szűtte, csonka...
Csupa apró művész-szállás.
... Hajh, mámoros orgiák,
Nagyhomlokú, verekedő
Szótalan orosz diák!
Itt tanyázott, itt lakott,
Ivott, tervelt, faragott.

A lányalak visszanez,
Most a keskeny lépcsőháznak
Dohos homályába' vész...
Ott lebben, fonn a ruhája,
Ajtó nyílik... Most. Utána!

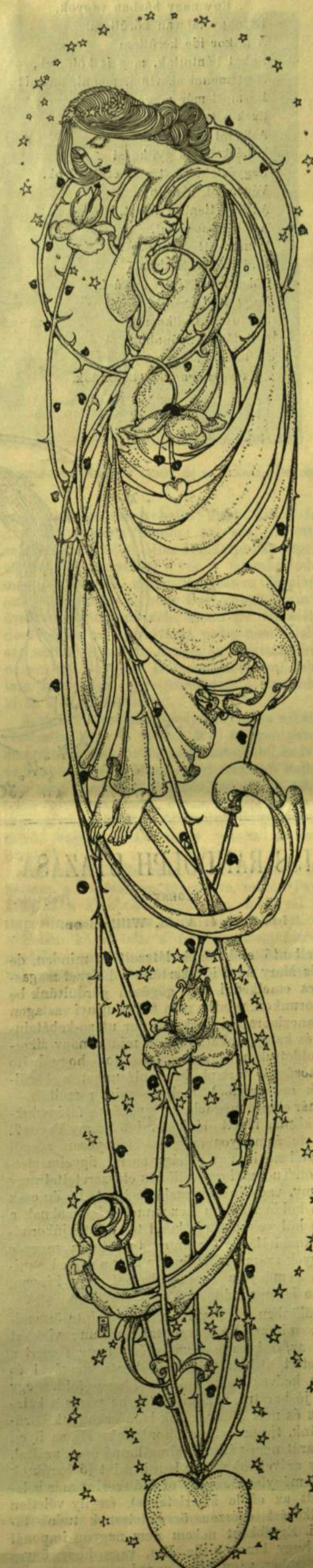
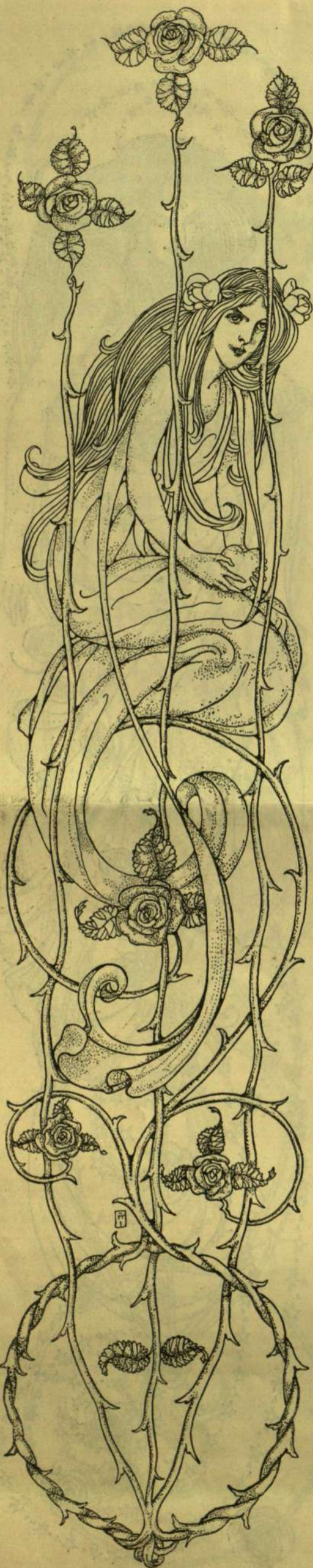
Hajnali sugárözön
Fogad fonn, a küszöbön.

Hahó, rozzant kis szoba!
Piszkos, vörös kozák sipka,
Boros kancsó, tört pipa,
Most is itt él még a muszka?
Egy szakállas, vén pap képe
Az elnyűtt vaságy fölött
S a legénytanýak magánya...
Csalódtam. Nem ide jött.

Egyszerre rám kacag a nympa.
A nympa! A hogy megáldomtam,
A hogy lelkeimben megalkottam,
Büszkén, fehérén, vágyat kellőn
Bontakozott ki a hideg,
Életlen márványkőből.
A nympa! Az én nymphám!
A szája körül olt a nagy
Fájdalmas, örök szerelem,
Szemüregében lázas élet,
Haja puha hullámai
Körülesokolják a nyakát...
A nymphám! Az álomom
Az én elkezdett alkotásom,
Az én vágyam, az én dalom,
A ki cserbenhagyta erőmet,
A ki itt él a lelkeim mélyén,
A kit szerettem,
A kire vágytam
Szent ihletben,
Vad sovargásban,
A kit már láttam... láttam!
Lyse, hűtelen te, kiloptad,
Megraboltad a lelkeim,
A hitem, a szerelmem,
Lyse. Te czéda. Te rongy!
Nem váltál te köddé
Orozva, lopva ide jöttél
S másba csókoltd át,
A mit kiszívtál én belőlem
S most kacagva leselekedsz rám,
Nem addig van a', lánykám —
Haha! Látod
Ezt a kalapácsot
Nézd, hogy omlik le
Ez a márvány álom,
Nézd! Nézd! Nézd!
Hallod, hogy kong,
Hogy kattog a kő,
Az én álomom
Enyém! Vagy senkié.
Beh szép vagy orttalan,
Fületlen figura.
Mit röhögsz? Nesze,
Nesze, nesze, nesze!
A szeme még él
S hajának egy hulláma.
Nesze, nesze, nesze,
Légy porrá,
Omolj szét!
Emlékszem. Mély, nagy nyugalom
Lepett még egyszeribe,
A romok mellé telepedtem
És vidáman dalolni kezdtem:
«Oh, Magali
Mon bel oiseau joli...»

9.

PÈRE Sebastian, az a nagyszakállu,
Hazug, gyilkos, vén gazember
Még azt mondja, hogy Lyse sose élt,
Hogy Lyse sose volt.
Ha még egyszer megtalálom,
Felkötöm a szakállánál fogva
Az első fára
S a mikor lóbálja a szél,
Meggukkadok a nevetésről.

... Egy nagy házban vagyok,
És nagy fal van körültem.
A mikor ide kerültem
Sokat bántottak, meg is kötözték,
Mert menni akartam, menni!
De most már megnyugodtam.
Ezek a lakók, ezek a hóhérok,
A Szent Szobornak
Fehérkabátos gyilkosai
Legyőzték. Most már csak várok.
Várom őt, a Szépet,
Az Egyetlent, a Régit,
A Megálmodottat.
Vannak itt sokan
Királyok és Madarak,
Bölcsök és Kívájt szívűek,
Nagy Hadvezérek,
Koldusok, Gyilkosok,
Feltalálók, Szónokok
És Istenek.
Ezek valamennyien bolondok.

De én?
Mért volnék én bolond?
Tán a mért ide várom őt,
Hogy visszaadja nála maradt
Lelkem szárnyalását,
Kezem erejét?
Őt, a ki érzem: már elindult,
De viperák állják el útját
És vijjogó sasok
Akarják szürke szeméit kivágni?

Megsugom: Őt csak hívják Lysenek,
De ő az én lelkem.
Nagy lélek az. Azért, hogy szeme van,
Azért, hogy szürke szeme van...
Két világ esküdött össze
Hogy ne találjuk egymást meg soha,
De mi leszünk az erősek,
Mert ő az én kezem Ereje,
Mert ő az én szemem Látása,
Mert ő az én agyam Lobbanása...
Hogy élhetnének egymás nekül hát,
Én, meg a Lelkem?

MISS RANDOLPH UTAZÁSA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irtá C. N. és A. M. Williamson.

Rettentő előkelőnek látszott itt minden, de én és Mary néni igyekeztünk a helyzet magaslátára emelkedni, oly gögösen gördültünk be motorunkon, mintha nem földné ujjnyi vastagon a franciaországi történelmi por utazó-kabátainkat és kalapjainkat. Épen a midőn nagy sikerrel oldottuk meg azt a feladatot, hogy kellő méltósággal tartsuk bevonulásunkat, a körülállók csoportjából, mely — mint reméltük — immár eléggé meg lehetett győződve fölünköről, ki más lépett elénkbe, mint Jimmy Payne?! Oh, te ármányos öregem, bizonyosan sürgőnyöztél neki, vagy néhány sorral figyelmeztetted őt. Tudom, hogy különös előszeretettel vagy Jimmy, vagy inkább családja iránt. De én csak nem boldogíthatom kezemmel mindazoknak a szép hölgyeknek fiait, kiket te eltűnt ifjúkorodban imádtál. Valószínűleg tucatszokra megye a hölgyek száma, mert ép oly lágy a szíved, a milyen kemény a koponyád; ezt, úgy hiszem, hiába is tagadnád.

Különbén én bevallom, hogy szinte örvendtem, midőn Jimmyvel találkoztam; világért sem az ő becses személyéért, hanem mert a szeretett otthon lehelletét hozta magával és mert kedves dolog messze idegen földön egy régi jó baráttra akadni, főleg ha poros a kalapunk és más hölgyek, kik bámészkodnak körülöttünk, tiszta kalapot hordanak. Ha az ilyen jó barát nem válik alkalmatlanná épen azért, hogy erővel több akar lenni, mint jó barátunk (és reményem, Jimmy ez idő szerint már befáradt az efféle kísérletekbe), én ily véletlen találkozást egészen örvendetesnek tudok találni. Egyébként nekem nem nagyon imponál az, hogy kinek a fia Jim, vagy hogy ügyes üzletember, vagy hogy annyi pénze van, mint

neked. Most hát megértetted, mint gondolkozom fölé, és reményem, ő is megértette. Egy darabig társalogtunk; e közben — úgy vettem észre, — Mary néni mint az eszeveszett fecsegett Garrisonékkal; mindnyájan igen örvendtünk egymásnak, vagy legalább mutattuk, hogy örvendünk, a mi végre is teljesen egyre megyen.

«Mi van az automobiljával?» ez volt az első kérdés, melyet Jimhez intéztem, mert a mikor utoljára találkoztam vele, a motor volt az ő fő büszkesége. «Bizonyosan úgy tesz, mint mi: bejárja Európát automobilon.»

Azt véltem észrevenni, bár okát nem értettem, hogy arca kissé elváltozik. «Oh, — úgy szólt, — kölesön adtam kocsimat Lord Lane barátomnak. Nagyon kedves fiú, tavaly ismerkedtem meg vele Párisban. Nemsokára találkozunk s ekkor majd visszaadja kocsimat. Hát önök merre tartanak?»

«Mi szép lassan a Riviera felé igyekszünk!» feleltem.

«No, ez aztán jó tréfa, — szólt Jimmi, — épen ott kell találkoznom Lord Lane-nel! Cannes, vagy Nizza, vagy Monte-Carlo lesz a találkozás helye, még nem határoztuk el, melyik város. Önök bizonyosan mindzekben a helyeken megfordulnak, miután automobilon utaznak.»

Megmondtam, hogy az a szándékunk és az üvegajtón át mutogattam automobilonat, melyről Brown felügyelete alatt a hotel szolgálai épen leszedték a podgyaszt. Jimmy erősen nézte a kocsi és a chauffeur, mintha mindketőt irigyelné tőlem. Azt hiszem, mondott volna is valamit, a mit nagyon fontosnak tartott, de én nagyon siettem és toilette-et akartam cserélni, hogy sebb, sokkal szebb legyek, mint a Garrison-lányok.

Különbén ezek — t. i. a Garrison-lányok, — felszólítottak bennünket, hogy az ő kis asztalukhoz üljünk, a hol már Jimmynek is szorítottak helyet. Mi elfogadtuk a meghívást. Ép most végeztük el a közös ebédet. A ruhám

olyan volt, mint egy mesebeli álomkép. Mindig kedves dolog olyan hotelbe szállni, a hol elegánsan öltözködnek, mint itt és Biarritzban. Utóbb mindannyian köpenyt, kabátot öltöttünk és a holdvilágnál a terrázon sétáltunk. Jimmy igyekezett tört(?) szíve mélyéből felidézni a Múlt Szellemét (nagybetűket használj!), de én a társalgást az automobilonra tereltem. Ezekhez ő semmivel sem ért jobban, mint én, sőt tán annyit sem; hisz én már tömérdek tanulmányt a legpáratlanabb *chauffeur*-től. Csak kérkedjen Jimmy a tudományával, majd lefőzöm.

Most már jójszakát, kedves öreg Apuskám. Lefekvés előtt altatóul beszívok egy kis hegyi levegőt a Pirenéusokra néző erkélyemről.

Egyedül téged szerető Mollyd.

Jack Winston Lord Lane-nek.

Pau, december 15-én.

Kedves Biztonsági Szelep!

A minapi Biarritzból küldött hírpaksaméta után nem volt szándékom még egy másikat vágni árva fejedhez, legalább Nizzába érkeztem előtt nem. De — hol nincs egy kiegészítő «de» vagy «ha»? — Davosban, hol úgy sincs soha eső, tán nem bánod, ha legalább levélzáró ér. Ide Pauba, hol szintén nem esik az eső, fiatalberekét hoz a szél, Miss Randolph fiatal ismerőseit. Most megint idehordott egyet, a ki a maga nemében ép oly visszataszító, mint Monsieur Talleyrand volt; és ámbár ő nem tartozik ahhoz a fajhoz, mely állandó veszély a motorra nézve és nem tételezhetem fel róla, hogy a gummiabroncsokat fel fogja hasítani, de húsomba vág késével.

Megérkezünk tehát Pauba. Ezt a várost igen jól ismerem régóta, sőt igen szép napokat töltöttem benne. Pau ama helyek közé tartozik, hol könnyen megeshetik, hogy ismerősökkel találkozik az ember; most is veszélyt sejtettem, de mivel csak két napi tartózkodást vetünk kilátásba, biztam szerencsémbe, mely idáig híven kísért. Bájos úrnőmtől némi távol-ságban kaptam szállást. Két baj közül a kisebbet választva, mint J. Winston jegyeztem fel magamat a hotel vendégei közt, remélve, hogy a ki ismeri a nevemet, az tán nem ismeri Miss Randolphot és megfordítva. Különbén is igen óvatosan jártam el, külön szobát vettem ki és itt ékeztem, nehogy valaki a *salle à manger*-ban rám ismerhessen. Az égbolt egészen felhőtlennek is látszott, de egyszerre kedvezőtlen szél kezdett fújni, még pedig — mint rendszeren — oly oldalról, a honnan egyáltalán nem vártam volna.

Teljes biztonságom érzetében és ama henylés által csábítva, melylyel a Sátán a közhit szerint a legtöbb bajt okozza, egy kis mulatságot igyekeztem magamnak szerezni. Pauba érkezésünk után mindjárt másnap reggel Miss Randolph tudatta velem, hogy nem lesz szüksége se rám, se a kocsióra, mert néhány amerikai ismerőssel találkozott, ezekkel kell majd az időt eltöltenie az egész napon át. Egy gyöngye pillanatban erőt vett rajtam a golfjáték szenvedélye és én ennek át is engedtem magamat, mert nem volt semmi különös okom, hogy ne tegyem. Az egész kontinensen nincs e játékra alkalmasabb hely, mint Pauban; a klubnak még mindig tagja vagyok a múlt év óta, a mikor édes anyámmal mulattam itt; ennélfogva minden a legjobb rendben volt. Bérkocsiba vettem magamat és a golf-klubba hajtottam.

Itt a *steward* azonnal megismert, hasonlóképpen a játéktársam. Mivel azonban még aránylag kora reggel volt és az évadnak is csak kezdetén álltunk, a dohányzó-teremben csak kevés ember tartózkodott. Leültem egy szögletben álló asztalnál levelet írni, és mivel a jelenlevők egyike oly hangosan beszélt, mint valami Olesó János, ki áruít kínálga, akaratlanul is hallanom kellett, hogy mit beszélt. Hangjában volt valami kellemetlen angolomán amerikai sajtáság, a mi az embert idegessé teszi. Némely yankee, mint tudod, olyan *snob*, hogy nem büszke amerikai hazájára, hanem szeretne az angolnál is angolabbnak látszani, valóságos színészként, a legnagyobb színpadi túlzással játszva ezt a felvett szerepét. Nos, abból a hangból, melyet most hallottam, ez ritt ki, és ámbár feltételezhető volt, hogy a tisztelt úr a groomjától leste el a kiejtést, látszott, hogy felette büszke rá.

Eleinte rá se néztem a jó emberre, de midőn türelmes, csak egyes felkiáltásokkal közbeszóló hallgatójának az én barátaimról kezdett mesélni (nagyobb hatás kedvéért mindig előre bocsátva az illetők rangját és címét és sűrűn a keresztneveiket használva), a vállam felett egy pillantást vettem feléje.

Egyre kérkedett mindenféle elképzelhetetlen hőstettével, melyeket egy állítólag tulajdonát képező Panhard-motoron vitt végbe. Ha őt hallgatta az ember, Fournier kis Miska volt hozzá képest. Mikor elmondta, hogy Burford herceg társaságában automobilon VII. Edward királylyal versenyzett, kit ez alkalommal le is győzött, hallgatója látható meghatottsággal kérdezte, vajjon magasrangú utazótársa elvitte-e magával a Panhardot és használja-e jelenleg is.

«Nem, — így hangzott a válasz, — tény azonban, hogy egy kicsit befelfáradtam a sok kocsiásba és az automobilt odakölesönöztem régi barátomnak, Montie-nek, Lord Lane-nek, ha tán ismeri, a ki most is a Rivierát járja be rajta.»

Ejnye, fiacskám, nem pattansz fel erre? Én a széken kiegyenesedtem és még merevebben ültem volna, ha már előzőleg nem hallom a tisztelt úrtól, milyen érdekes sétakocsizást tett Burforddal, oly időpontban, a mikor tulajdon-

A GYERMEKVÉDŐ LIGA ELNÖKE ÉS IGAZGATÓJA: GRÓF EDELSHEIM-GYULAY LIPÓT ÉS DR. KARSAI SÁNDOR.

VIRÁG-ÁRULÓ HÖLGYEK A KOSSUTH LAJOS-UTCA ELEJÉN.

kép mi ketten, én és te, voltunk együtt Burforddal. Erre ellenmondás nélkül azt kellett volna gondolnom: «Ime, minden ki van derítve. Montie barátom egészen úgy tett, mint Brown, nem tömi magát tőjással a davosi jó levegőt élvezve, hanem e helyett kedves pajtásának Panhardján bejárja a Rivierát. Automobilt vezetni persze legújában tanulhatott, mert mikor utoljára láttam, azt se tudta még, mi a különbség a hajtószíj és bármily más géprész között. De akárhogy van ez, nem töröm rajta a fejem; e nélkül is elég gondom van nekem, mely elrabolja álmodatomat.»

Ő azonban folytatta beszédét és én sötét szögletben ülve, magamba szittam szivára füstjét és ennél nem kevésbé efemer adomáit. «Magam is egy-két nap mulva néhány hölgygel együtt Nizzába készülök az ő motorkocsijukon, — így szólt. — Nagyon jó kocsi, úgy hiszem; az egyik hölgy nagyon esinos. Természetesen van *chauffeurje*, de én fogok kormányozni és neki csak a piszkos munkát hagyom. Azzal hízlelgek magamnak, hogy szép barátnőmnek meg fogom mutathatni, hogyan kell a géppel bánni. Ő szeretne is tanulni, de mindjárt kezdettől fogva jó oktatást kell nyernie. A ki eleinte roszul indult, azt lehetetlen később a helyes útra terelni.»

Lapultam, mint a nyúl a fűben, de éreztem, hogy a vér a fejembe szökik. Neveket nem hallottam, nem volt okom a mondottakat magamra vagy bárki másra venni. Bizonyára sok előkelő hölgy és sok motorkocsi volt Pauban,

GRÓF BATHYÁNY LAJOSNÉ ANDRÁSSY ILONA GYÜJTŐHELYE A KOSSUTH LAJOS-UTCÁBAN.

A BUDAPESTI GYERMEKNAPRÓL.

ezek akármelyike vehette útját Nizza felé. A szótól sohasem láttam; azt sem tartottam valószínűnek, hogy Miss Randolphnak régi ismerőse; mindamellett a vér a fejembe tódult, még a fülem is égett. Befejeztem leveletem (mellesleg emlitem, hogy Burfordnak írtam, de óvakodtam tudatni vele, mennyire visszaéltek nevével, ez az elővigyázat pedig nem jólelkűség szüleménye volt, hanem azt akartam, hogy nekem ne legyenek kellemetlenségeim), felálltam, kimentem és megkérdeztem a *steward*-tól, ki az a fiatal ember.

A *steward* széles mosolyra nyitotta ajkát és elmondta, hogy a szóban lévő úr igen gazdag amerikai, Payne nevű, nagy automobil-kedvelő és buzgó golfozó. Hogy ennyi részletet tudhatam meg, azon nem is csodálkozhattam, tekintetbe véve azt, hogy Payne mennyire szeret önmagáról beszélni. Mellesleg megkérdeztem tőle, vajjon találkozott-e valaha a derék úrral?

Pár perc eltelté után épen a pázsiton járkáltam, a hallottakon töprengve, midőn Payne kilépett a klubból. Szemüvege, melylyel oly impertinensen néz, a gomblyukáról lógott.

Felém közeledett, a min én meglehetősen csodálkoztam és már messziről köszöntött, mivel valószínűleg észrevette, hogy el akarok tá-

AUTOMATA-EMBER MUTATVÁNYAI A KOSSUTH LAJOS-UTÓZÁBAN.

vozni. «Szabad kérem, uram, — kezdé, — ha tetszik játszani, rendelkezésére állok. Épen elment egy barátom és csak mi ketten vagyunk jelen...»

Mialatt így szólt, szemére bigyesztette a monoklit, mely ott úgy festett, mint egy darab piskóta. Azt hittem, hogy a szemüveg okozza arc kifejezésének megváltozását, de majdnem mindjárt észrevettem, hogy a változásnak más, erősebb oka van.

«A pokolba!» — kiáltott fel. Aztán hozzátette: «Szavamra, ez már átkozott impertinencia.» Szemüvegén át folyvást rám meresztette tekintetét, oly göggel és lenézéssel, hogy azt hittem, elvesztette az esztét és én is bámultam rá néma meglepetéssel.

Miután tetőtől talpig végigmért, imigy folytatta: «Mit képzél ön, mondja meg nekem, hogy ide tolokodik úri társaságba, mintha köznékné tartoznék? Mindjárt kivezettem a pinchérekkal.» Erre meglepő kifakadás után sarkon fordult és a klubépület felé tartott. De tudod, hogy én nem vagyok a legszelidebb természetű, és Payne uram iránt, akár bolond, akár nem, valami különös szeretettel sem viseltem. Ez egyszer hasznát vettem hosszú lábszáraimnak, melyekre annyi tréfás megjegyzést tett «Montie barátom», és feltartottam a távozót. Nem titkolom, hogy egyebet is tettem. Meg-

FONOGRÁF A KOSSUTH LAJOS-UTÓZÁ ELEJÉN.

ÉNEKESEK KOCSILJA.

A BUDAPESTI GYERMEKNAPRÓL.

ragadtam a vállát, erősen tartottam a jó urat, bármennyire berzenkedett. Meg is ráztam egy kicsit, és homályosan emlékszem, hogy a szemüveg leesett a szeméről.

— Szemtelen fickó, — jegyeztem meg oly hangon, melyet némileg barátságatlannak lehetett tartani, — mit akar maga mondani?

Elkezdett hebegni — vannak emberek, kik mindig így tesznek, ha válságos helyzetbe jutnak, — és e pillanattól kezdve tisztában voltam a felől, hogy nem tud automobilt vezetni.

«Ha... hagyjon el, — dadogott mint egy iskolásiú, — ma... maga átkozott chauffeur! Majd feladom magát úrnőjének, hadd kergesse el magát. Maga Miss Randolph chauffeur-je és merészkedik idejönni, úgy tenni, mintha ennek az úri klubnak tagja volna.»

Már le akartam teperni, de elhatároztam, hogy mégsem teszem és oly hirtelen kibocsátottam őt a kezemből, mint a ki forró gesztenyét markolt. Átláthatod, hogy voltaképp előnyben volt velem szemben, mert hisz én Miss Randolph chauffeur-je vagyok, nem is tagadhattam. Bizonyos tekintetben az én helyzetem a legkellemetlenebbek közé tartozott, a melyben még soha életemben nem voltam. Egy pillanatilag magam sem tudtam, mitevő legyek. Mint láthatod, nem tartom még elérkezettnek az időt, hogy mindent elmondjak bájos úrnőm-

mondta, hogy Burford herceggel milyen kirándulást tett múlt nyáron?»

Sherlock arca olyan színű lett, mint a vörös czékla. Azt hittem, mindjárt sirva fakad, de e helyett megint elfogta a dadogás.

«Mi... mit a... akar ezzel mondani? — hebegte. — Tu... tudja-e, mit beszél?»

«Oh igen, tudom, — válaszoltam, annál nyugodtabban, minél inkább észrevettem, hogy ő fel van izgatva. — Jobban mérlegelem szavaimat, mint ön tette, mikor azzal dicsekedett, hogy Burford herceg az ön barátja. Véletlenül együtt voltam vele abban az időben, mikor ön, állítása szerint, automobijában körülkocsikázta.»

«Maga a herceggel? — kiáltott fel Sherlock metsző gúnnyal. — Kivel akarja ezt elhitetni?»

«Miss Randolph el fogja hinni, — válaszoltam. — Burford herceg múlt nyáron saját automobiját használta. Most már értheti ön, hogyan lehettem én együtt vele. Még egy ember ült a kocsiában, az ön Montie barátja, Lord Lane, a kinek szolgálatában szintén álltam már egyszer. (Reményem, nem veszed rossz néven, hogy rád mint régi gazdámra hivatkoztam, Etonban mint fag csakugyan kiszolgáltalak.) Nagyon jól ismerem. Hát Lord Lane nagyon ügyes ember, de automobilt vezetéséhez nem

ÚRI KINTORNÁSOK.

merve sokat alkudozni vele. Csak annyit mondtam a fickónak:

«Emlékezzék, megegyeztünk, hogy a mig ön eleget tesz alkunk pontjainak, én is úgy teszek, de tovább egy pillanatilag sem.»

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Husvét. Ennek a mostani husvétnak az idő aktuális tartalmat is adott. Jézus föltámadásának ünnepén egy más föltámadást is ünnepelhetünk lelkünkben. Föltámadását a modern emberiség legnagyobb jóltevőjének, minden munka, minden haladás, minden fejlődés, minden boldogulás nemtőjének: az olajágas Békeének. Már-már úgy látszott, hogy elveszítjük. Reáltört a zivatáros események ereje és a hosszú megkínzóztatásban úgy elgyöngült, hogy már szinte-szinte élet se volt benne. Láttuk hadaknak fenyegető fölvonulását, borús és fekete ég alatt indultak el a hívó szóra tizezer száma erőteljes férfiak, rózsás arcú délczag leventék, fiaink, testvéreink, apa, férj, vőlegény oda, a hol a halál arat, garmadába döntvén a lekaszált életet. Keserves napokban aggódo szívünk kiállotta a megfeszített fájdalomát, míg aztán — kiderült az ég és megint reánk mosolygott a feltámadott Béke sugárzó, nyájas arculata. Ez a sugárzás töltse meg

FLÓTÁS A VÁCZI-UTÓZÁBAN.

ért. És még egy körülmény kikerülte becses figyelmét. Lord Lane ez idő szerint Davosban tartózkodik. Csak néhány napja, hogy irt nekem onnét; nagyon figyelmes régi szolgálói iránt. Miss Randolph furcsának fogja találni, ha azt hallja öntől, hogy Lord Lane-nel a Rivierán remél találkozhatni, mikor én a lord levelét mutathatom fel, mely azt bizonyítja, hogy hat hét óta Davosban tartózkodik. Lord Lane-hez különben sürgönyt is intézhetek, bizonyosan válaszolna.

«Maga zsvány! — lihegte Payne, — pénz akar zsarolni?»

«A viláért sem, — válaszoltam. — Alkudjunk meg, de pénz nem kell nekem. Én csak azt akarom, hogy ne veszítsem el állásomat. Ha ön nem áskálódik ellenem, én sem árulom el turpisságát. Ha erre nézve megegyezünk, egy szót sem kell többé mondanunk.»

E párbeszéd alatt farkasszemet néztünk egymással, de most ő monoklival felfegyverzett tekintetét elfordította. Olyan furcsa kifejezést öltött arca, hogy én is abba az irányba néztem, a hová ő, és megláttam — ép úgy, mint ő, — Miss Randolphot, ki több úrhölgy társaságában a klubépület egyik nagy ablakánál áll.

Egy pillanatilag sem habozva, megragadtam Payne karját és a pázsiton át vonzóltam olyképen, hogy engem eltakart testével. A mint a ház sarkán túl voltunk, útnak eresztettem, nem

NÉPTÖMEG A KOSSUTH LAJOS-UTÓZÁBAN.

A BUDAPESTI GYERMEKNAPRÓL.

LEÉGETT HÁZAK A VÁR ALATT.

a lelkeket derével és melegséggel a föltámadásnak ájtatos, szép ünnepén.

Két ügyvédjelölt. Két egymásra következő napon Budapesten öngyilkos lett két ügyvédjelölt. Előre kell bocsátani; hogy az esetükben semmi olyan nincsen, a mi az ügyvédjelölti voltukra, ennek az állapotnak az általános sorára speciálisan jellemző lehetne. De a két öngyilkosságnak a találkozása a motívumokról igen érdekes, tragikus és bizarr perspektívát ad a szemlélődő léleknek és gondolatnak. Mind a két öngyilkos már koros ember volt ahhoz képest, a meddig a pályájukon előrejutottak, a minthogy korosabbnak látunk egy katonatisztet, a ki már harminczöt éves és még csak hadnagy, mint egy másikat, a ki még csak ötven éves és már generális. Mind a két ügyvédjelölt a negyven év körülében járt, mikor az egyik el akarta emésztetni magát, mert nem tudta elérni azt, a mit viszont a másik olyan kevésnek érzett, hogy inkább meghalt, semhogy beérje vele. Az egyik szegény fiú volt, a ki temérék éhezés közepett vészorgott el a diploma küszöbéig, a másik gazdag és mulató, a ki viszont azért tette meg olyan lassan az útját eddig az állomásig, mert irtózott tőle, hogy átlépjen ezen a küszöbön oda, a hol — dolgozva kell megkeresni a kenyeret. Ugyanazt a küszöböt az egyik a paradicsom küszöbének nézte, a másik a pokolának. Az egyik esengő vágyakozással törtetett és küszött feléje a nélkülölés meredek lejtőjén, a nyomorúság sziklái és tövisei között, a másik automobilon ért el hozzá és mikor a maga fiatalos könnyelműsége, prédasága «kilötte» alóla az automobil, inkább a folyamba vetette magát, minthogy ezután — gyalog járjon. Az egyiknek még húsz koronára lett volna szüksége, hogy tovább élhessen, a másiknak ezszer annyi se volt elég, hogy életben maradjon. És íme: egészen egyformán szegénynek érezte magát mind a kettő, mert a ki anyagi bajok miatt az életével fizet, az mind a legutolsó értékével fizet, akármennyi volt is neki azelőtt. Hol kezdődik tehát a gazdagság és hol végződik a szegénység? Hol az a mérleg, a mely egy abszolút mennyiséggel tudja megmutatni minden ember számára az életet? Íme: a mi az egyiknek epedett eszmény, a másiknak rettegett bukás, a mi az egyiknek az élet csúcsa, a másiknak az elmerülés fenéke. Hol van tehát az a bizonyos emberi egyenlőség, az egyenlő emberek lelkében és gondolatában?

Aldozat? Egy játékos, a ki vesztett és mikor a maga pénzét elveszítette, ellopta a másét, hogy ezt is elveszítse — a börtönbe került. Az újságok szélesen és bőven megírják az esetet és a címűül azt írják, hogy: tragédia, a hősről pedig, hogy: áldozat. Maga a história, sajnós, annyira tipikus, annyira szokványos, hogy minden tanulság, a mit belőle levonhatnánk, csak közhelyekké lett igazságok ismétlése lehetne. De annál helyénvalóbbnak gon-

drédiának minősítsük a rossz kártyajárását és ép oly kevésbé tartjuk egy tragédia áldozatának a mállórós játékosot, mint a milyen kevésbé lennének hajlandók diadalmas hősnék magasztalni azt, a ki a pénzét — esetleg a lopott vagy sikkasztot pénzt — elnyeri tőle.

A szép cím. Valamelyik újság a héten kiserkesztette a derék R. K. mestert, a kinek a műhelye fölött ez a czégfóliát ragyog: *Orvosilag elismert lábruházati minta műterem*. Ha egy idegen embernek lefordítják ezt a czégfóliát, legföllebb csak annyit érez, hogy ez nagyon szép és hatásos, de azt már bizonyára nem fogja kitalálni, hogy: mit jelent? A budapesti ember azonban egyszerre tisztában van vele, hogy ez az orvosilag elismert lábruházati minta műterem egy — suszterműhely és talán meg se ütődik rajta, hogy ilyen szépen van megfogalmazva. Nekünk boldog budapestieknek ugyanis ebben a tekintetben megvan a kellő gyakorlatunk, hogy az ilyen szép és hangzatos fóliákat megérthessük és meg is szokhassuk. Budapesten már nincs is például kávéház. A kávéház ugyanis «nagy-kávéház» ha nem kicsiny, és «kávécsernok» ha nem nagy. A borbély boltja, ha akkora is, hogy három ember nem fér el benne, minden körülmények között «terem». Az üzlet, a melyben két segéd foglalkozkodik, «árúház». Dollárfejedelmek, sajnós, nem igen akadnak nálunk, de van: kalapkirály, nyakkendőkirály, harisnya-király, esernyő-király. A melyik bolt nem árúház, az okvetetlenül «telep». A varróiskola «műszabászati liceum», a táncmester az illem nyilvános rendes tanára. Ha minden ilyen pompázó és nagyzó czégfóliást bokrértába akarának gyűjteni, ez kitenne egy egészen takaros kötetet. Lehet, hogy talán épen ez adja meg a mi fővárosunknak azt a bizonyos «keleti zománcot», a mit a nálunk járt idegenek útleírásai és följegyzései olyan következetesen emlegetnek. Hiba-e, nem-e, ennek a fejtegetésébe nem akarunk bele-menni, de az letagadhatatlan, hogy a formatáblának ez a czímkorsága, ez a fényűzés a foglalkozások megjelölésében egy nagyon általános sajátossága Budapestnek. A pompázó hajlandóságunkat naiv és elemi őszinteséggel hirdeti a boltok és műhelyek homlokán. Valami gyakorlati haszna ugyan nincsen, de viszont a — legocsióbb luxus ebben a méregdrága világban.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» áprilisi száma első helyén *Viszota Gyula Széchenyi, Vörösmarty és az Akadémia működésének első évei* cím alatt becses adalékot nyújt azoknak a tárgyalásoknak bővebb ismeretéhez, melyeket annak idején Széchenyi ki-

váló kortársaival, különösen Vörösmartyval, Schedel (Toldy) Ferenczcel és Fáy Andrásal folytatott az Akadémia szervezése tárgyában. Ezek az adatok egyuttal érdekesen egészítik ki az akkori irodalmi viszonyokra vonatkozó ismereteinket is. A továbbiakban *Szalay Imre* közli visszaemlékezéseit nagy-névű apósára, Trefort Ágostonra, *Hekler Antal* az okori szobor-másolásról értekezik, *Kéki Lajos Tompa Mihály* ifjúkori költészetéről szóló részét közli nagyobb monográfiájának, *Károly Resz* folytatja *A gazdasági szakoktatás Magyarországon és a külföldön* című nagyobb értekezését. Szépirodalmi olvasmányok: *Hall Caine* regénye, *A főbíró Balla Mihály* fordításában, *Vargha Gyula Csaldárd tavasz* című költeménye és *Rudó Antal* egy-egy műfordítása *Browning Róbert*től és *Christina Georgina Rossetti*től. *Katona Lajos* a finn *Krohn Gyula*-nak magyar átdolgozásában is megjelent s a finn-gör népek pogány istentiszteletéről szóló könyvét ismerteti, *Lanson* francziából fordított *Voltaire* tanulmánya is folytatódik. Az *Értesítő* rovat könyvismertetései egészítik ki a füzet tartalmát. A *Budapesti Szemle Gyulai Pál* szerkesztésében s a *Franklin-Társulat* kiadásában jelen meg minden hó elmájén; előfizetési ára fél évre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

Irói arcképek. Dr. *Szelényi Ödön*, kinek egy az öngyilkosságról szóló sok ismeretre valló munkáját ismertettük már e helyen, most kilencz korunkbeli író jellemzését tartalmazó tanulmány-gyűjteményt adott ki *Irodalmi arcképek* cím alatt. Munkája czéljával saját bevallása szerint azt tűzte ki, hogy neves írókat mutat be s jellemzi az általuk képviselt kor-eszméket. Ezért nagyon különféle írókat tárgyal, a filozofusok közül a kolozsvári egyetem tudós tanárát, *Böhm Károlyt* és a német *Haekelt*, a társadalom-vizsgáló *Ellen Keyt* és *Költöket*; *Ibsent*, *Maeterlincket*, *Otto Ernstet*, *Sudermann*t, *Tolsztojt* és *Wildt*t. Sok alapos olvasottságra valló dolgot mond el róluk, de egy kissé az olvasószoaba ablakból nézi az írókat, műveiket s a dolgokat általában, hiányzanak belőle azok a mindeneket átfogó nagy szempontok, melyeket az igazi essay természete megkíván. Ezért néha kicsinyeskedésbe esik, néha pedig idegen szempontokból néz olyan dolgokat, melyeket önmagukból kellene nézni. Nem szeretjük a tudományos eszmetikai szempontoknak gyakori összekeverését a morálisakkal, a mi kelletlenül jobban elárulja a szerzőben a jóindulatú pedagógust. Mi azt hisszük, teljesen czéltalan dolog azt vizsgálni, hogy pl. *Wilde* munkái megfelelnek-e a közkeletű morál kívánalmainak vagy sem. A mi iradalom lesz, addig mindig lesznek írók, a kik a konvencionális morál bástyáit ostromolják s ettől nem fogja őket elriasztani a komoly moralisták boszús szemöldök-ránczolása, tehát hiába minden moralpredikáció. Az irodalom ép úgy a társadalom produktuma, mint akármely más kulturfolyamat s ha bizonyos szellemi vagy erkölcsi irányzatok mutatkoznak az irodalomban, ezek nem magukból folynak, hanem tünetei bizonyos társadalmi jelenségeknek. Ha tehát baj van, a gyökerét, a társadalmat kell megragadni és gyógyítani, mert a szymptomatikus kezelés itt sem használ sokat. A szymptómák elismerjük azonban, hogy *Szelényi Ödön* könyvéből sokat tanulhat különösen az, a ki első tájékozást keres a mai szellemi élet jelenségeiben. Sok figye-

A SZÉKESEGYHÁZ ÉS KÖRNYÉKE.

lemreméltó újmutatást kap belőle s az egyes íróknak bár vázlatos, de nagyjában gondos tanulmányozáson alapuló ismertetését találja meg benne. Az egyes írók arcképeit a czikkok előtt bizvást elengedni volna, a miben persze a nyomda a hibás, nem a szerző.

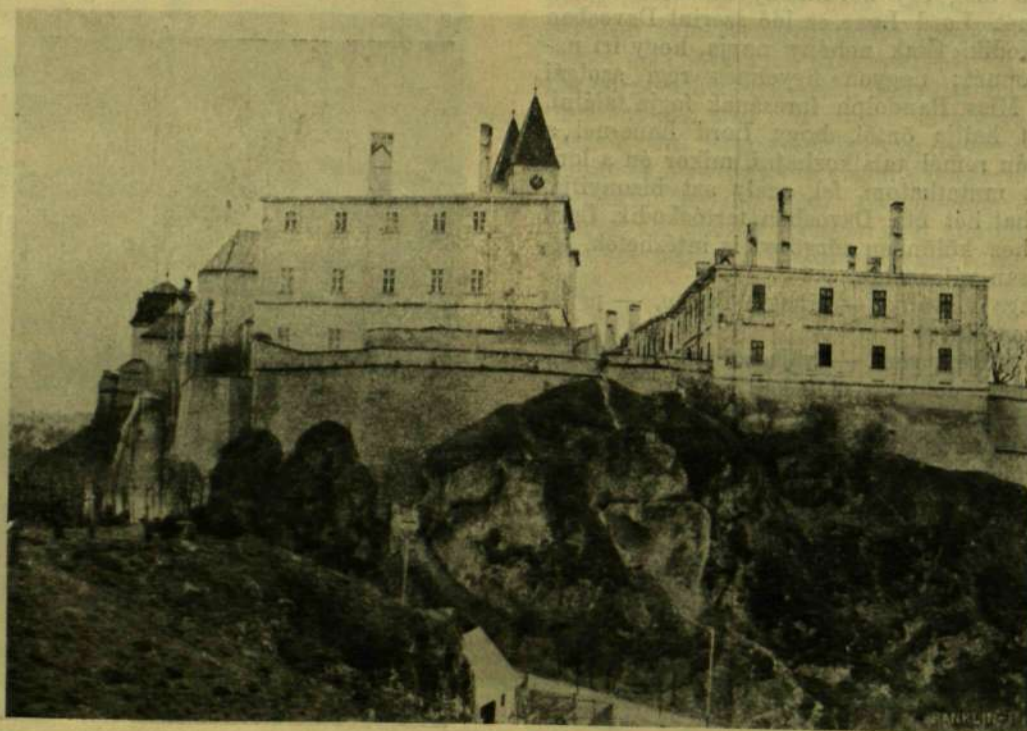
A mai Magyarország. Egész kis könyvtárra szaporodik ma már azoknak az angol és franczia könyveknek a száma, melyek hazánkat, politikai életünket, gazdasági helyzetünket, kulturális állapotainkat ismertetik. Most az angol parlament tagja, *Percy Alden* szerkesztett egy könyvet *Hungary of to-day* címmel, a melyben fő vonásaiban megtalálható az egész mai Magyarország képe, úgy, a hogy a mai magyar élet vezető emberei látják. Mert a könyv egyes fejezeteit — leszámítva a szerkesztő magvas bevezetését — csupa olyan emberek írták, a kik a bennük tárgyalt egyes ágaknak fő-emberei. Az első fejezetet, mely Magyarországáról, népéről és pénzügyeiről szól, *Vargha Gyula* írta, azután egész kis minisztertanács következik *gróf Apponyi Albert* (a magyar alkotmány), *Günther Antal* (igazságügy), *Wekerle Sándor* (adóreform), *Kossuth Ferencz* (ipari munkás-törvényhozás) cikkeivel. Az államnak a mezőgazdaságról való gondoskodását *György Endre*, a közoktatást *gróf Apponyi Albert* és *Vargha Gyula*, a szellemi életet *Beóthy Zsolt*, a magyar zenét az elhunyt *Káldy Gyula*, a társországok közjogi viszonyait pedig *Gosztonyi Mihály* dolgozták fel, míg a gyermekvédelmi intézkedéseket ismét a kiadó, *Percy Alden* ismerteti. Ily módon a könyv, — melyet nagyszámú s nagyob-

bára sikerült illusztráció is élénkít, csakugyan nagyon hatásos képe mai állapotainknak, — most már csak az a kívánatos, hogy mennél több angol olvasója akadjon.

Hirlapírók iskolája. A politika mellékfolyosóit, melyek a parlamenti küzdőterekről a mindennapi gyakorlati életbe vezetnek, nagyon kevesen ismerik nálunk olyan jól, mint *Radó Sámuel*, kinek az utóbbi időben több ebből a szövényes világból való könyve s nagyszámú hirlapi cikke került a közönség elé. Most a hirlapírás köréből írt könyvet *A hirlapírók iskolája* címmel. A kis könyvben több cikk van: a hirlapíró-iskola kérdéséről, a melyre vonatkozólag neki is az a nézete, hogy a hirlapírást iskolában tanulni nem lehet; a hirlapírók és politikuskok viszonyáról, miközben jut egy kis malícia a politikuskoknak; beszélgetés formájában elmondja véleményét a hirlapíró társadalmi és erkölcsi helyzetéről; szinte essayvé szélesedik ki *Bismarck sajtóiróda* című cikke, a mely a nagy német államférfiúnak a sajtóhoz való viszonyát fejtegetve sok nagyon figyelemre méltó dolgot mond el a sajtónak a nemzeti politikában való fontosságáról. A kitűzött tárgykörből való kitérés számba megy a deák iskoláról, vagyis az iskolai latin tanításról szóló cikk, a végén pedig a hazai viszonyokról való külföldi tudósításról mond el okos és épen most nagyon időszerű dolgokat. Irómbert elsősorban érdekel saját mestersege közéleti kapcsolatainak ez a fejtegetése, de a nagyközönségnek is kedves lehet, mert élvezetes, könnyed formában sok olyan szempontot kap, a melyekből nézve jobban megértheti és megfigyelheti a körülötte lefolyó nyilvános élet jelenségeit.

Magyar írók élete és munkái. Szinyei József nagy munkájából, melyet az Akadémia megbízásából szerkeszt, most jelent meg a 114. füzet (XIII. kötet 5. füzet), a Széles és Szerdahelyi nevek közé eső 304 írónak életrajzát foglalja magában, többek közt a következőket: *Szelestey László*, *Szöll Kálmán*, *Szemere Bertalan*, *Szemere Miklós* a költő, *Szemere Pál*, a költő, *Szentkirályi Móricz*, *Szentkláray Jenő*. Az eddig megjelent 114 füzetben 24,960 írónak életrajza és munkáinak jegyzéke van felsorolva.

A méh és világa. A méhészet gazdasági hasznosságát annyit s annyiféle formában hangoztatták már nálunk is évtizedek óta, hogy teljesen fölösleges volna mindezt ismételni. De a méhészeti ismeretekről már kevésbé mondhatjuk, hogy eléggé elvannak terjedve, gazdáink nem fordítanak kellő figyelmet erre a kereseti ágra, a mely pedig akár foglalkozásszerűen, akár mellékesen ízve bő haszonnal kecsegtet. Épen ezért nagy hasznukra válik, ha szorgalmasan olvasgatják *Sóter Kálmán* *A méh és világa* című két kötetes nagy könyvét, a melyben megtalálunk mindent, a mi a méhek természetének és életföltételeinek ismeretéhez szükséges s a mit tudni kell, hogy a méhekkel való foglalkozásnak meglegyen a kellő anyagi haszna. A szerző már 36 éve foglalkozik a méhészetrel; munkájának elméleti része már régebben elkészült s most adja ki a gyakorlati részt, két könyvben. Világos, tárgy-szerű előadásában, bőséges tapasztalatokon alapuló szakértelmében megvan a biztosíték arra, hogy a nagy terjedelmű munka a magyar méhészetnek hathatós előmozdítója lesz.

A VÁR EGY RÉSZLETE A TŰZ UTÁN.

A VESZPRÉMI TŰZVÉSZ.

A LEÉGETT KANONOKI HÁZAK.

A VESZPRÉMI TŰZVÉSZ.

Benczúr Gyula nagyszabású festményét, mely a törvényhozás tagjainak a király előtti hódoló tiszteletét ábrázolja s mely a Múcsarnok mostani tavaszi kiállításának fő vonzóereje, a «Könyves Kálmán» szög színes másolatban is kiadta s forgalomba hozza. Így tehát ez a ritka művészi becsü kép a nagy közönség közé is kerül, a mi annál örövendesebb, mert ez a millenniumi ünnepeknek legmaradandóbb becsü művészi emléke.

Új könyvek.
 Irói Arcképek. Népszerű tanulmányok, írta dr. Scelényi Ödön. Késmárk; ára 2.50 korona.

Hungary of to-day. By members of the Hungarian government etc. Edited by Percy Alden. London, Eveleigh Nash.

Hírlapírók iskolája. Irta Radó Sámuel. Budapest, a Budapesti Hírlap kiadása; ára 2 korona.

Magyar írók élete és munkái. A M. T. Akadémia megbízásából Irta Szinyei József. 114. füzet. (XIII. kötet 5. füzet). Budapest, Hornyánszky Viktor. Egy-egy füzet ára 1 korona.

A méh és világa. Irta Sötér Kálmán. Budapest, Franklin-Társulat. II. kötet, gyakorlati rész; ára 24 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a következő napokban: Ifj gróf ESTERHÁZY MÁRIA FERENCZ PÁL MIKLÓS ALAJOS galánthai báró, fraknoi gróf, 6 cs. és apostoli kir. felsége titkos tanácsosa és kamarása, sz. k. m. kir. honvédszáz hadnagy, a főrendiház örökös tagja, a tata-tóvárosi hitbizomány és Devescer örökös ura stb. stb. 50 éves korában Bécsben. — FERTŐSALMI VARGHA LÁSZLÓ alsónémedi ref. lelkész a pesti ref. egyházmegye tanácsbírája 69 éves korában Alsónémedi-ben. — FELSŐKUBINI KUBINTI IMRE székesfővárosi főmérnök 49 éves korában Pusztaszentlőrincben. — KUNESCH JÁNOS nyug. m. kir. kataszteri főmérnök, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa 73 éves korában Budapestben. — FÁJZ ISTVÁN 50 éves korában Budapestben. — KEKÉTS JÓZSEF földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag Gyöngyöstarjánban. — SZESZICH LAJOS nyug. igazgató főmérnök Nyiregyháza. — TORDAI ARMAND a «Budapesti Hírlap» kiadóhivatalának főtisztviselője Budapestben. — MAYER JÓZSEF újságíró 57 éves korában Temesváron. — IDŐSB TORÓK PÉTER földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, 87 éves korában Hódmezővásárhelyen. — LULICSEK ISZDOR verebelyi plébános, kiérdemült esperes, aranyismerő áldozó-pap, Bars vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, 75 éves korában Verebelyen. — HORVÁTH SÁNDOR államrendőrségi írodatiszt, Ujpesten. — SZIEBER EDE a kassai tankerület nyug. főigazgatója 74 éves korában Ungváron. — DOLLINGER LAJOS gyáros 58 éves korában Budapestben. — BATA BELA máramarosszigeti ev. ref. gimnáziumi tanár 24 éves korában Budapestben. — CSIKÓS JÓZSEF, Csikós Ádámnak, a «Gyógyyszeresek Lapja» szerkesztőjének egyházas kis fia Budapestben.

ÖZV. BAUKERT GYÖRGYNE szül. Strasser Nóra ház. tulajdonos 87 éves korában Budapestben. — THURNER JOZSEF 55 éves korában Kolozsváron. — ÖZV. KISMAGYARI MAGYAR KÁLMÁNNÉ, szül. kistérsényi és kamocsai Kamocsay Irma, 60 éves korában Budapestben. — ÖZV. KINDERMANN JÓZSEFNÉ, szül. Reim Mária, 88 éves korában Győrött. — ÖZV. SÉDENI AMBRÓZ ANTALNÉ szül. kárisi és kanizsai Szerviczky Franciska 88 éves korában Ungváron. — DOBROVOLNI IRÉNKE 20 éves korában Rákos Szentmihályon. — POLGÁR JÓZSEFNÉ szül. Fekete Lili Marosvásárhelyen. — TICHY ANTALNÉ szül. Sallágyi Margit 26 éves korában Debreczenben. — ÖZV. KESSZENHEIMER JÁNOSNÉ szül. Vermes Erzsébet 87 éves korában Nagykárolyban. — VÉRTES SÁNDORNÉ született Billitz Róza Ipolyzágon. — BAYER ALAJOSNÉ, szül. Telbisz Karolina 56 éves korában Nagykikindán.

EGYVELEG.

* Új barométer. Kölnben, a német természet-tudósok gyűlésén egy Bruns nevű tudós érdekes és nagyon egyszerű új barométert mutatott be, amely a következőképpen szerkesztve: Tudjuk, hogy ha a rendes barométerben a higany vízrel helyettesítendő, 10 méter magas oszlop volna — a 75 centiméteres higany-oszlop helyett — szükség, hogy egyensúlyozza a légköri nyomást. Ezt a nehézséget a német tudós a következőképpen hárította el: készülő egy részben vízzel megtöltött, vékony üveg-övecske, mely alul kauscsuk-hengerben végződik. Erre a kauscsuk-hengerre gyorolják a légkör a nyomást. Miután a hengerben levő levegő tömege ismeretes, könnyű dolog ezt fokokkal mérni a gázak nyomásának törvénye alapján.

A singléri Sultán-forrás ma már a legelterjedtebb és az orvosok által legmelegebben ajánlott gyógyvizet egyike, melyet kivált lithiumtartalmának bősége mennyisége miatt ajánlanak. Legutóbb

dr. Weiser István kir. főorvos, főiskolai magántanár és dr. Pálly Mór, a m. kir. földtani-intézet főgeológusa vizsgálta meg tudományosan. Az utóbbinak geológiai és hydroológiai véleménye többek közt a következőket emeli ki:

... A singléri völgy mentén halad végig a vetődési vonal, amely vonalon a föld mélyéből feltör a szénsavgáz. E szénsavgáz a vetődési vonal mentén feljut a fennebb emeltet ideőbb képződményekből össze-gyűjtött vizet és a szénsavval telített víz a vele érintkező kőzetekből kioldja azokat a gyógyító hatású ásványi anyagokat, a melyeket a vízben a kémiai elemzés kimutatott, a Sultán-forrásban különösen a tekintélyes mennyiségű lithiumot. E vetődési vonal mentén a singléri völgyben két helyen törnek fel a szénsavgázzal egy módon telített vizek. Az egyik Singléri közönségben levő Sultán-forrás, mely a Singlértől körülbelül 1000 m.-re északra, Szinyelipőcs község határában a Salvador- és a környékén levő források, a melyek nagykiterjedéstől közepette jutnak a felületre. A Sultán-forrásnak annyi előnyösebb a helyzete, hogy az a singléri patak hordalékának közepette fakad és lép ninosen körülötte.

Divatudatolás. A divatról írja a Schweizer & Co., kir. udv. szállító cég (Luzern U. 23., Svájc): Már bontakoznak a tavaszi és nyári divat körvonalai és biztos jelei mutatkoznak, hogy a selymek közötti átalakításoknál: az Ottoman, Cotelés, Surah és Shantung; estélyi öltözékeknek a Liberty, Crépe de Chine, Mesaline és Crépusele nagyon népszerűek lesznek. A színek változatossága bámulatos, különösen bájos pasztelszínekben. Nagyon kerestettek az egyszerűek, ezek között a zöld minden nánsza, azután a lila, szilvaszínű és szürke, valamint a barna minden árnyalata, végül a kacs- és páva-kék tónusok. A sávozott és kozakított Liberty, barége és foulard szöveteket ismét nagyon fogják kedvelni. Habár a fehér szín nem szorítható ki a meleg hónapokban, nagy lesz az érdeklődés a színes himzésű ruhák iránt. A párisi divattermekben nagyon sok himzést és csipkét használnak, mert a mostani divat nagyon praktikus és ezért nagyon kedvelt a himzest ruhákat batiztbl, cachemirből, zeftirből, vászomból, shantingből, túllból, pongééból, selyem-mousselin-chiffonból, és crépuscule-ből, melyeket a nevezett cég, épp úgy, mint selyem-szöveteket bér- és vámmentesen házhoz szállít. Mintákat mindezen újdonságokból divatképekkel a nevezett cég kívánatra szívesen küld ingyen és bérmentve.

A Modern és Kertész bécsi-utcai ismert szolid cég üzletét áthelyezi, miért is az összes raktárán levő cikkeknek árait rendkívül leszállította, felhívjuk a hölgyközönség szíves figyelmét a mai számban megjelent hirdetésre.

A Pulmogen beléző-készülék és a Pulmogen gyógyítómod egy orvos találmánya, a ki hosszú ideig asztmában és idült légzőszervi hurutban szenvedett. Betegségének megszüntetése érdekében az összes létező gyógyítómodszerekhez folyamodott, eredmény nélkül. Végre sok évi gondos, beható és fáradságos tanulmányozás után feltalálta a Pulmogen-készüléket és Pulmogen-gyógyítómodot, melynek segítségével nemcsak önmagát gyógyította ki kínzó betegségéből, de egyszersmind a szenvedő emberiségnek is nagy szolgálatot tett feltalálással a gyógykezelési módszerével. Prospektus küld: Pulmogen-vállalat, Budapest, Dohány-utca 7.

Schmid nővérek, IV., Kigó-tér 1. szám alatti grammofon-kereskedés hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Ar- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

A főváros egyik előkelő és ismert fogműterme a dr. Edelmann József fogorvos és Márjai Arthur vezetése alatt álló, Károly-körút 26. sz. alatti fogorvosi és fogtechnikai műterem, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét. Bővebbet a hirdetések között.

A Szent István tornánál is magasabb az élvezet, mit az az étel nyújt, a mely a Kálmán-féle szab. Biborpaprikával van főzve. Árjegyzékét ingyen küld Kálmán József paprikanagykereskedő Szeged, Dugonics-tér 16.

A lezajlott kirakatverseny egyik érdekes kirakata volt Brand Sámuel nap- és esernyőgyáros király-utca 16. sz. üzletének kirakata, a mely a gyáros saját készítményű cikkeiből oly ügyesen volt rendezve, hogy a járó-kelők szívesen álltak meg előtte s nagy tetszéssel szemlélték.

A kerékpározók trainingjére nézve, valamint a turákhoz megkívántató feltételek megszerzése és megtartása érdekében a Kwizda-féle «Kigó» védjegyű fluid kiváló hatású bir. Ismert dolog, hogy a frot-tirozás erlőteté testi gyakorlatok után nagyjelentőségű, mivelhogy az erőt energikusan regenerálja és káros következményeket ellen megvéd. — Nagyban elősegíti ezt a jótékony hatást a Kwizda-féle erőítő és az idegeket élesztő fluid használata. A sportmunka előtt használva, az izmokat és az egész szervezetet ellen-állóvá teszi és képesíti az embert a legnagyobb strapák elbírására; a munka után pedig az elernyedt izmok újrállásához eszközli; megszünteti a fáradtság nyomását érzetét és az ezzel járó fájdalmakat. Az a kerékpáros, a ki nem közömbös egészségre iránt, jól teszi, ha ezt a kiválóan kipróbált szerit használatba veszi.

Nagy Imre lakberendezési vállalatának (Váci-körút 9) jelen számunkban megjelent hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

Ha hull a hajja, használja a híres amerikai Brool tanár-féle Petrol-balzsamot. Egyedüli biztos szer hajhullás és korpaképződés ellen. Az összes amerikai klinikákon állandóan rendelik. Nagy üveg ára 3 korona. Silány utánzatoktól óvakodjunk. Kap-ható Petróvics-drogériában, IV., Bécsi-utca 2. szám.

A Fonciére Pesti Biztosítótársulat április hó 15-én fogja az évi rendes közgyűlést megtartani. A zárszámadásokról, melyeket ez az intézet az 1908.

évre vonatkozólag nyilvánosságra hozott, a következő lényegesebb számadatok tünnék ki:

A múlt évi díjbevétel a törlések levonása után az elemi- és baleset-árazatokban 12.703.321-51 koronát és az életbiztosítási ágazatban 4.425.157-44 koronát, összesen tehát 17.128.478-95 koronát tett ki, míg a későbbi években esedékes tűz- és baleset-árazatbeli díjkötelezvények és díjváltók összege 31.893.351-31 koronára rugott. Az életbiztosítási összállomány az elmúlt üzleti évben 100.064.344 — korona tökétt és 47.139. — korona járadékot tett ki. A díj- és nyereség-tartalékalapok, valamint a díjhatások 29.266.389-95 koronát tesznek ki. Az intézet összes tartalékai a nyereség-tartalék ez idei javadalmazása után 1.937.864 koronával szaporodtak. Az intézet tökéti a képviselő-ségeknek levő készpénz-állomány, a folyószámla köve-telések és a képviselőseknek levő felelőnkünn levő egyenleg bevonása nélkül a következőképpen vannak elhelyezve: Pénztári készpénzállomány az intézet köz-ponti székhelyén 179.465-16 korona. Hitelintézeteknél levő készpénz-állomány 4.088.145-76 K. Az intézet budapesti, wieni és prágai tehermentes házában 3.326.466 — K. Állampapirokban, vasuti részvényekben és elsbbségi kötvényekben, valamint óvadékképes záloglevelekben 16.431.704-45 K. Tárca-beli váltókban 259.785-75 K. Az intézet életbiztosítási kötvényeire adott kölcsönökben 3.754.480 — K. Az 1908. évre kimutatott 272.900-58 korona nyereségből részvényenként 14 korona (7%) osztalék kifizetését indítványozza az igazgatóság.

Szerkesztői üzenetek.

Margitszigeten. Az első strófa Szabolcsa legszebb s legismertebb költeményének ügyetlen átírása, a többi csupa laposság vagy népdal-reminiscentia.

A vén cigány. Ha eljő az itélet órája. Az efféle verseken már messziről megérzik az önképzőkori íz, de még ebben a genyben is gyöngék a dolgai.

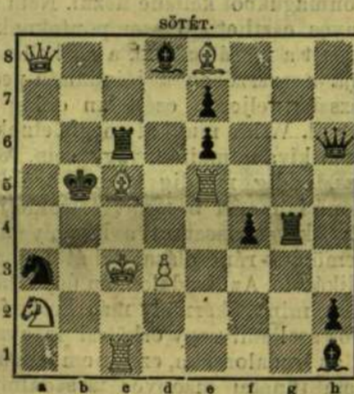
Várni. Ha dal. Örök temetés. Majd ha kivergődik az utánzásból, akkor beszélhetünk róla, van-e tehet-sége s mennyi.

Végső. Az ígérethől. Ábrándozó diletantizmus, — van benne bizonyos őszinte melegség, de egyéb semmi.

SAKKJÁTÉK.

2636. számú feladvány Daniel A. W.-től.

(A «Western Daily Mercury» H. feladványversenyén II. díjat nyert.)

Világos indúl és a második lépésre mattot ad.

A 2609. számú feladvány megfejtése Blake F.-től.

- 1. Bg3-f4 ... c5-f4 (a) 1) ... Fc5-h5
- 2. Vc3-e6 + Kd5-c5 2. Bf4-e4 1) Fb5-c4
- 3. Vc6-d6 + matt. 3. Fd3-e4 + matt.

KÉPTALÁNY.

A 11-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Nem hull a forgács vágás nélkül.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

HIRDETÉSEK
Vasárnapi Ujság
 számára kizárólag
 :: :: BLOCKNER I. :: ::
 hirdető-irodájában
 Budapest, IV., Sütő-utca 6. sz.
 •••••••• vétetnek fel. ••••••••

ARTÉZI GYÓGYFÜRDŐ.

Budapest székes-főváros tulajdona.

Budapest legfiatalabb fürdője az Artézi gyógy-fürdő a gyönyörű parkká átalakított város-lyegyen a tó partján, pörmentes jó levegőjű helyen fekszik, vizét a 970-48 méternyi mélységű artézi kutból kapja. A kut furá-sához, Zsigmondy Vilmos világhírű bányá-mérnök vizsgálatai alapján, 1868 november 15-én fogtak hozzá. Kilenc és fél évig tartott a kemény munka, de az eredmény fényes volt: 970-48 méter mélységből bő sugárban tolt fel a 73-93 Celsiusu fokú kénes hévíz forrás, 24 óra alatt 7600 hektoliter gyógyerejű vizet szel-gáltatván. A forrás vizének kibaszására ala-kitotta át a főváros ideiglenesen azon szerény fürdőépületet, mely nem messze a forrástól az ugynevezett Nádorszigeten, terebélyes fák árnyékában meghúzódik. Ezen fürdőépület emelétlen üvegezett fődött folyosóról juthatni a lakószobákba. Bennlakó vendégek számára tágas szobák állnak rendelkezésre. Egy szoba ára egy szemblyre naponkint 3 korona, min-

Baryum	Ba SO ₄	0,0670 s. r.
Natrium chlorid	Na Cl	2,5361 "
Magnesium	Mg Cl ₂	0,4632 "
Ammonium	(H ₄ N) Cl	0,0297 "
Lithium	Li Cl	0,0009 "
Magnesium jodid	Mff J ₂	0,0003 "
Magnesium borat	Mg (BO ₂) ₂	0,0393 "
Calcium fluorid	Ca Fl ₂	0,0014 "
Calcium phosphat	Ca ₃ (PO ₄) ₂	0,0012 "
Aluminium hidrosoid	Al ₂ (OH) ₆	0,0008 "
Hidrogensilicat	H ₂ Si O ₃	0,7228 "
Szabad szénsav	CO ₂	4,6135 "
Nitrogen gáz	N ₂	0,0776 "
Kénhydrogen	H ₂ S	0,0077 "

Illékony szervi savak és nem illékony szervi anyagok.

A vízben oldott anyagok összege 18,8014 s. r.

10,000 gramm vízben a feloldott gázok térfogata:

Szénsav	CO ₂	= 2347,57 k. cent
Nitrogen	N ₂	= 61,79 "
Kénhydrogen	H ₂ S	= 5,04 "
		Összesen 2414,40 k. cent

idült gyomor- és bélhurutok, chronikus székszorulás, alhasi pangás, májbajok, epebajok, főleg epekövek. Hólyag és vesebajok eseteiben mint vizelethajtó igen jó.

A légszűrőnek hurutos bántalmainál az artézi-víz belézés alakjában igen jó hatásának bizonyult.

Az évről-évre nagyobbodó forgalom, továbbá azon törekvés, hogy a forrásvíz feleslege jobban kihasználtsék, arra kényszerítette a székesfőváros hatóságát, hogy a mostani szerény és ideiglenes fürdőház helyébe egy megfelelő nagyságú, modern igényeknek megfelelő fürdő-intézetet emeljen. A fürdőépület terveinek elkészítésével a főváros Czigler Győző hírneves építőművészt bízta meg, a ki ezen tervek művészelképének színe-javát pazarolta, halála után pedig ugyancsak a főváros megbízásából Dvorák és Gerster műépítők a tervezőhöz méltó tudással és izléssel a változott viszonyokhoz képest a fürdő terveit átalakították. Ezen tervek szerint az új Artézi gyógyfürdő 4 millió korona költséggel a városligetben a tavon át vezetett ut mentén annak baloldalán fog felépülni.

den további ágyért 1 koronával több fizetendő. Az épület földszinti részén 20 fürdőszoba van és pedig 14 porcellán- és 6 kőfürdő, egy fürdőjegy ára, lepedő és törülköző használatával együtt 1 K 20 f., hat fürdőszóra váltott bérletjegy 6 koronába kerül. Az épület hátsó részében találjuk a társasfürdőt, a melyet d. e. férfiak, d. u. nők használnak. A társasfürdő használatáért személyenként 60 fillér fizetendő; bérletben a társasfürdőjegy 10 darabonkint váltva 5 koronába kerül.

A fürdőépület ezen szerény méretei mellett is a fürdő forgalma hihetetlen módon fellendült, a mi a forrásvíz nagy gyógyerejének tulajdonítandó. Ezen gyógyerőt az orvosok szakvéleménye szerint a viznek nemcsak magas hőfoka, hanem annak különleges vegyi összetétele eredményezi. Az Artézi gyógyfürdő forrásának vize dr. Than Károly egyetemi tanár elemzése szerint a következő alkotórészeket tartalmazza:

Calcium bicarbonat	CaH ₂ (EO) ₃	5,7303 s. r.
Magnesium	MgH ₂ (CO) ₃	1,4593 "
Vas bicarbonat	FéH ₂ (CO) ₃	0,0163 "
Mangan	MnH ₂ (CO) ₃	0,0107 "
Natrium sulphat	Na ₂ SO ₄	1,7359 "
Calcium	Ca ₂ SO ₄	0,7445 "
Strontium	Sr SO ₄	0,5419 "

A forrásból kituduló gázok alkata:

Szénsav	CO ₂	= 77,77 térfogat
Nitrogen	N ₂	= 20,24 "
Mocsárlég	CH ₄	= 1,08 "
Hydrogen	H ₂	= 0,46 "
Szénéleg	CO	= 0,24 "
Kénhydrogen	H ₂ S	= 0,21 "
		Összesen 100,00 térfogat
A víz sűrűsége 15° C-nál		= 100138
A forrás vizének hőmérséke		73-93 C.

A forrás kiváló gyógyereje orvosi szakvélemény szerint a következő betegségeknek nyilvánul:

Fürdő alakjában: Idült izületi csusz, előrement beveny izületi csusz maradványai: ugyan izületi merevség és izületek körüli izzadmányok, izomcsuszok, idegszűrés (neuralgia), főleg ischias, köszvény, görvlyékör (scrophulosis), bujakór (syphilis), idült bőrbajok különféle fajai, esonttörések utóbajai.

Női betegségek és pedig főleg a méhnek és függelékeinek idült lobos bántalmái, medencebeli izzadmányok (exsudatumok).
 Belsőleg ivókura alakjában: mint a karlsbadihoz teljesen hasonló vegyi összetételű, sőt annál még valamivel magasabb hőfoku gyógyvíz, kiváló hatású mindazon bajoknál, amelyek ellen a karlsbadi vizet szokás használni, tehát:

Az új fürdőépület a Margitszigeti fürdőhöz hasonló, azonban ennél sokkal diszesebb és nagyobb földszintes épülettömb lesz. Az épület első része magában foglal a tervezett melléképületeken kívül 16 kő- és 36 porcellán-fürdőt. Az épület hátsó, valamint a jobb- és baloldalt kiugró szárnyakat képező részében lesz egy-egy minden kényelemmel és diszesen berendezett külön férfi és női gőz thermalfürdő, egy-egy népfürdő külön nők és férfiak részére. Lesz ezen kívül egy diszes és kényelmes uszoda. Az új Artézi fürdőben azonban nemcsak a gyógyforrás természeteinek megfelelő hévíz-fürdők, hanem a modern fürdő és fizikai gyógy módok és kiegészítő gyógyeszközök egész sorozata fog a fürdő közönség rendelkezésére állani, ugymint: inhalatorium, fényfürdő, malatafürdő, szénsavas és villamos fényfürdők, kölfűfürdők, izasztó begöngyölések, massage, douche-massage stb.

Gondoskodni fog továbbá a főváros nagy áldozatkészséggel egy a fürdőépülettel kapcsolatos oly modern berendezésű szálloda felépítéséről is, a mely a megszálló fürdővendégeknek legkényesebb igényeit is hivatva lesz kielégíteni. Az új fürdőpalota és szálloda építkezésére 3 év van előírva, hogy azok előreláthatólag 1912. év május havában üzembe helyezhetők, illetve a forgalomnak átadhatók lesznek.

KESZTHELY-HÉVIZ GYÓGYFÜRDŐ.

A Balaton északnyugati sarkától, a zalamegyei Keszthely városától 6 kilométernyire, gyönyörű tájképi részleteket mutató vidék egyik völgyében, évszázados fáktól környékezve fekszik a *hévízi tó*. Forrásai nagy mélységből erednek. A völgynek legmélyebb pontját foglalja el a kb. a 9 és 1/2 hold területű tó, melynek nyugati oldalán fejlődött ki a fürdőtelep, ezen oldalon van a fürdőknek árnyas, mérsékelt emelkedő, gondozott utakkal bíró, kb. 50 hold kiterjedésű parkja, mely részben fenyvesből áll. A fürdőtelep védett fekvése, a terjedelmes park és a nagyfelületű víz oly szabályozó hatása tényezők, melyek a klímát a legkellemebbé teszik s a klíma maga is gyógytényező gyanánt hat.

Hévíz páratlan jóhatású gyógyforrása, mint erről régi emlékek tanuskodnak, már századok óta szerepel a közeli dunántúli megyék közönségének gyógyításában; a legutóbbi néhány év alatt pedig kiváló természetes gyógytényező, valamint czélyszerű berendezése által nyert országos híre már a külföld érdeklődését is fölkellette.

A magyar fürdőügynek egyik kiváló ismerője méltán nyilatkozik nagy elismeréssel Hévíz-fürdőről, a következőket írván: «Rövid idő kérdése lesz, hogy a még néhány évvel ezelőtt csak helyi jelentőségű Hévíz-fürdő a világfürdőknek méltó versenytársa legyen, hisz ma sem ismerem, aki csak egy-két évvel ezelőtt is látta. Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy e fürdőhelyen, noha megvan a legenyesebb berendezés, mindenütt van alkalom arra, hogy a szegény néposztály is, ugy lakás, mint ellátás és fürdőzés tekintetében igénybe vehesse a gyógyító eszközöket.»

A fürdőtelepen kellő számú lakás áll a vendégek rendelkezésére, sőt vannak előszobával ellátott lakások egymásba nyíló több szobával, melyek a családoknak különösen alkalmasak. Összesen 220 jól berendezett szoba áll jutányosan a közönség rendelkezésére.

A fürdőtő közepén impozáns kupolák által már messziről kellemesen feltűnő, két nagy épület áll; velencei módra óriási pilótokon

Buvárok kutatják a tó forrását.

nyugvó faházak, melyeknek szép és szerföltt helyes berendezése önmagát dicséri. A két épület egymással és a partokkal széles fahidak által van összekötve. A díszes főbejáratról vezető hid észak felé védett és tetővel fedett, tulajdonképpen kellemes, félig zárt sétahelyet képez. E hid egy nagy, a központban fekvő olvasó és pihenő terembe vezet, hol kényelmes karosszékekben olvashatják a rendelkezésre bocsátott napi- és hetilapokat a fürdőből kijövő, de még

egyenesleg megre szoruló betegek, kik itt lassan leülhetnek. E teremből 4 irányban ajtók nyílnak a négy fürdőházhoz.

Az 1909-iki évadban új gyógyterem (Kurszalón) és vendéglő, valamint olvasóterem nyílik meg.

Hévíz gyógytényezői és gyógyjavalatai. Hévíz gyógytényezői közt első hely illeti meg a tó vizét és a tó fenekét képező korpaszerű iszapot, mely növényi anyagának nagy mennyisége és fizikális sajátosságai folytán látnak is mondható. Ezen gyógytényezők vegyi alkatuk, de legnagyobb mértékben természettani tulajdonságuk folytán az évtizedeken át kipróbált gyógyerővel bírnak.

A hévízi források, mint már említettük, tekintélyes mélységből fakadva, kb. 10 hold felszínű tómederbe ömlenek és ezen nagy területre kiterjedve is nyáron 37—39 fok C. meleggel táplálják a tó vizét.

A keszthelyi források gyógyhatása csúzos bántalmakban, az anyagcsere bántalmaiban, lobos folyamatok után visszamaradt izzadmányok kezelésében, a véralkat betegségeiben, bőrbajokban, a gyomor betegségeinél és még sok más bajban páratlanul van elismervé.

A legújabban végzett kísérletek szerint kitént azon nagyjelentőségű tény, hogy Hévíz vizének és iszapjának radioaktivitása az összes hazai gyógyvizek között legnagyobb s a külföldiek közül a gasteinivel hasonlítható össze. A további tudományos kutatásokat az irányban még folytatják.

A lakás és étkezés árai mérsékelték.

Kimerítő tájékoztatást bérmentve szívesen küld a fürdőigazgatóság *Keszthely-Hévízen*.

áll rendelkezésre; ezeken kívül a fürdőhelyet kitűnő fekvése és enyhe éghajlata ajánlják. A fürdővendégek elhelyezéséről nagy lakóházak által, a fürdők használatára pedig fürdőhelyiségekről kellőleg és e czélra tökéletesen megfelelőleg van gondoskodva s el kell ismerni, hogy a zágrábi főkáptalan, mióta a hőforrás tulajdonosa, építkezések és állandó korszerű javítások által földadatának eleget tesz. Három fogadóban és sok magánházban elegendő lakás és ellátás áll a fürdővendégek rendelkezésére, gondoskodva van, hogy a fürdő télen is mindig használható legyen és valóban Varasd-

IV. Az ugynevezett várban van egy nagy régi épület, 18 lakószobával és egy nagy teremmel, a bennlakó vendégek részére 6 fürdőfülkével meleg fürdőre. Ezen épület egykor a templariusoké volt.

Mindezen helyiségekbe a hévíz csatornán vezetetik, vagy pedig lehűtve a hűtőmedencéből vitetik.

A forrás a sétányon fakad, mely jól műveltetik és tisztán tartatik, e sétányról gesztenyefa sor vezet egy buja bükkerdőhöz, a melyben egy ut egészen a Tonimir dombra vezet, a honnan igen szép kilátás kinálkozik. Ezenkívül több felé kisebb-nagyobb kirándulásokra is van alkalom.

Évszázadok óta a betegek és bének sokasága nyert gyógyulást s adatott vissza az életnek e forrásnál; mindazon betegségekből, melyekre a vízben nagy mennyiségben előforduló lég-nemű és szilárd kenvegyületekét ajánlani szokták, meglepő eredményeket idéz elő évről-évre minden fürdő-idény. — Két emelletes nagy gyógyháza, melyben 100 diszesen berendezett szoba van s melyben nagyon jó étterem és kávéház is áll a vendégek rendelkezésére, hozzá van csatolva a Konstantin-fürdőhöz, melylyel fődött folyosó köti össze. Ezenkívül még két másik vendéglő is van, kitűnően gondozott ligetében üdítő séták s a környéken pompás kirándulások hívogatják a vendéget.

Varasd-Toplicza Zágrábról öt óra, Fiuméből 11 óra, Nagykanizsáról három óra alatt érhető el.

VARASD-TOPLICZA.

Varasd-Toplicza (horvátul Varaždinske Toplice) gyógyfürdő, régi hírneves hőforrásával Horvátország egyik legkisebb vidékén fekszik és pedig a varasdi hegységnek déli lejtőjén, a Bednya völgyében, mintegy 3/4 órányi távolságban az ugynevezett zagorjei (Zágráb-Csáktornyai) vonal Varasd-Toplicza állomásától, 13 kilométerre Varasd városától.

A termékeny, nem nagyon terjedelmes Bednya-völgy a gyógyfürdővel együtt körül van véve kisebb-nagyobb szép zölddel benőtt dombok láncolatával, melyek délről a hatalmas kálmiki hegyláncolatához csatlakoznak.

Ezen minden oldalról, de különösen éjszaka és dél felől jól védett fekvésének köszönhető Varasd-Toplicza enyhe és egészséges éghajlatát.

Ezért Varasd-Toplicza nincsen kiteve a hőmérséklet gyakori változásainak; a gyógyhely magasabb, a Bednya-völgy fölötti fekvésénél fogva a lecsapódás hamarosan elpárolog, miért is a talaj nedvessége nagyon mérsékelt.

A levegő közép hőmérsékete májustól októberig 13.5°—14.5° R., míg a légsúlymértő állása 743—766 mm. közt váltakozik.

Varasd-Toplicza mint gyógyfürdő a legrégebb idő óta elterjedt jó hírnévnek örvend, melyet első sorban hatalmas kénes hőforrásának köszönhet, melynek vize a legrégebb időktől mint hatásos meleg fürdő használtatott. Ezen fürdőkhoz az újabb időben a nagyon keresett iszapfürdők járultak, a mely czélra az anyag a fürdő területén megmérhetlen mennyiségben

Varasd-Toplicza.

Topliczán téli időben is vannak fürdővendégek. Ez időszakot a következő fürdők állnak rendelkezésére:

I. Konstantin fürdő. Ez folyosó által összeköttetésben van az ugynevezett gyógyházzal, 36 fülkével, porcellán, márvány- és ezementkádakkal a melegfürdőkre, továbbá 5. helyiséggel iszapfürdőre.

II. József-fürdő, 12 fürdőfülkével, 2 fürdőmedencével és 2 iszapfürdővel.

III. Népfürdő, a szegényebb fürdővendégek részére, nagyszámú fülkével, 2 nagy fürdőmedencével, a melyben ingyen fürdöhetni.

PARK-SANATORIUM.

Dunaharaszti, Budapest mellett.

Posta-, távirat- és vasút-állomás: Dunaharaszti, Pestmegye. — Telefon: Budapest környék Dunaharaszti 3. — Elsőrangú magán-gyógyintézet, alkoholisták, morfintűk és ideg-betegek részére. Nap- és légfürdők, vizgyógyintézet. Diätetikus konyha Lahmann szerint.

Az alkohol mérgező hatása és annak gyógyítása.

Az alkohol minden esetben bódító mérge, mely egyformán támadja meg a testet és szellemet. Az alkoholmérgezés tünetei olyanoknál is kifejlődhetnek, a kik soha részegek nem voltak, hanem nap-nap után csak kis adagokban élnek vele.

Kiváló fontossága az alkoholnak az utódokra és ez által az egész fajra kiható romboló hatása. A hülye és gyenge elméjű gyermekek legnagyobb részben alkoholista szülőktől származnak.

Az alkoholizmust társadalmi betegségnek szokták mondani s terjedésével az ugynevezett ivási kényszert okolják. Pedig nem is annyira az ivási kényszer az iszakkosságnak a főokozója, hanem mint dr. Bunge baseli egyetemi tanár igen helyesen mondja: «sokkal veszélyesebb a csábítás, a rendszeres raffinált csábítás, a melyet az alkohol-érdekelte kapitalizmus üz. Szemléljük csak miként nőnek gombamódra az ivások, a tivornának szánt paloták, mint édesgetik magukhoz a tömeget villanyos világítással, a zenekar hangjaival és az élvezetek minden fajával. Szemléljük csak azt a sok tingli-tangli s más efajta lebutjokat, hogy vonzák magukhoz éjszaka az embereket, mint a lámpa fénye az éjjeli lepkéket.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy ily környezetben, ily körülmények közt igen nehéz dolog az embereket abstinensekké tenni. Már pedig, hogy az alkohol-mérgektől megóvhassuk szervezeteinket, vagy hogy az alkoholistát ki-gyógyíthassuk, első és fő kellék, az eredmény conditio sine qua, hogy teljesen abstinenssé

tegyük. Ezt másutt, mint erre a czélra berendezett sanatoriumban nem érhetjük el.

Oly intézetekben, a melyek elvonó gyógy-móddal foglalkoznak, nemcsak az orvosnak, hanem a többi alkalmazottnak is abstinensnek kell lenniök. Ha ily szesz italoktól tartózkodó környezetet teremtünk, csak akkor nyerünk arra biztos alapot, hogy az alkoholizmust szében gyógyítani tudjunk.

A gyógykezelés czélja:

1. Az alkohol élvezete által előidézett szellemi és testi kórtünetek gyógyítása.

2. A betegek meggyőződését odairányítani, hogy a szesz italoktól való tartózkodás az egyedüli helyes életmód.

3. Az akarat megerősítése, hogy a beteg külső és belső alkoholos csábításoknak minden körülmények közt ellent tudjon állani.

Mindenek előtt ki kell emelnünk, hogy nagy fontossága van annak, hogy a beteg erkölcsi

kényszer nélkül, szabad elhatározásból kezdje meg a gyógymódot. Természetes, hogy a hol öntudat, zavar vagy más sürgős körülmény teszi szükségessé a psychikon kényszert, a szabad elhatározástól nem lehet függővé tenni a dolgot, de a hol hasonló körülmények nem jönnek szóba, ott ne csak a belépés, hanem az intézetben való maradás is önkéntes legyen. Az az orvosi suggestio feladata, hogy a beteget az intézetben továbbmaradásra bírja.

A deliriumtól való félelem teljesen indokolatlan. Eltekintve az itt-ott jelentkező álmatlanságtól, az alkoholelvonás jelenségei feltűnően csekélyek. Megjegyzendő azonban, hogy a beteg másokat ne lásson inni.

Különös gyógybeavatkozások szüksége az abstinencia mellett csak szövődmények esetén forog fenn.

Az intézeti kezelés semmi esetre se legyen félévnél rövidebb, inkább egy évig tartson.

PARÁD GYÓGYFÜRDŐ.

Heves megyében, a Mátra-hegység u. n. parádi völgyében, a Fehérkő-hegy déli lejtőjén a tenger színe felett 200 m. magasságban fekszik. A Mátra-hegység változatos lejtőivel, virányos völgyeivel, meglepően szép halmaival, lombos erdőkkel borított hegyeivel féltör alakban övezi a természet szépségeiben oly gazdag fürdőhelyet, a melyet nagy kiterjedésű (100 kat. hold), gondozott park vesz körül. Légköre enyhe, hegyvidéki, mérsékelt meleg s teljesen tiszta, pormentes. A nyári hónapokban a közép hőmérséklet +18° C. A légkő rohamos hőváltozásoknak nincs kitéve és környező magaslatok a zord északi szelek ellen védik.

Parád, mely mint gyógyfürdő a XVIII. század vége óta áll fenn, jó hírnevét kiváló ásványvízforrásainak s vasas-timsós fürdőinek köszönheti. A természetes arzén- és vastartalmú ásványvízforrás nemcsak Magyarországon áll egyedül, hanem vegyi összetételénél fogva a hozzá hasonló külföldi gyógyvizekkel (Levico, Roncegno, Guber) is kiállja a

versenyt. A parádi égvényes-kénes savanyuvízről, a Csevice-ről Than világhírű vegyészünk az Orvosi Hetilap 1890. évi 45. számában következőleg nyilatkozik: «Giesshübl és parádi Csevice kémiai jellemükben igen hasonló, de az utóbbi kénhidrogént is tartalmaz». Harmadik gyógyforrás a földes vas Clarisse. Mindezen gyógytényezőkhez csatlakozik még egy teljesen felszerelt hidegvízgyógyintézet, melyben a vizgyógyászok körébe eső összes műveleteket eszközlik.

Parád gyógyfürdő a szervezet számos megbetegedésénél mutat fel fényes eredményeket.

1. A parádi Iona-forrás természetes vas-timsós lúgot oszlató, erősítő, vértést oszlató és fertőtlenítő hatásánál fogva méhferdülésnél és előesésnél, idült méhtünetésnél, idült méh- és hüvelyhurtnál (fehér folyás) és fekélyesedésnél, rendellenes és macacs méhvérvetésnél, továbbá görvéllyes idült mirigydagadatok, fekélyek és fülfolyások ellen használják nagy sikerrel egész fürdők, ülőfürdők, irrigációk,

fecskendezések és borogatások gyanánt, tisztán és közönséges vízzel keverve.

2. A parádi arzén- és vastartalmú természetes ásványvíz kiváló hatású vérértékesítő, gyengésség, méh-, csúzos-, görvéllyes- és idegbajoknál.

3. A parádi égvényes-kénes Csevice remek gyógyital rendellenes gyomorsavképződés, gyomorhurut, sárgaság, idült bélhurut, gége-, légső- és hörghurut, valamint hólyaghurut eseteiben.

4. A parádi földes-vasas Clarisse-víz hatásosan gyógyítja a vérértékesítő, a csontlágylást, az angokórt.

A fürdő május 15-én nyílik meg, szeptember végével záródik, s a főidény június 21-től augusztus 20-ig tart. A fürdővendégek elhelyezésére 12 épületben 173 teljesen felszerelt lakásszoba szolgál. Az Ybl szállót s a fürdő-épületet fedett sétány köti össze a vendéglővel, az olvasóteremmel és a fürdőházzal. Az étellel itallal való ellátás minden igénynek megfelel s a fürdőigazgatóság ellenőrzése alatt áll. Ugy az étkezés, mint a lakások árai mérsékelték, s utóbbiakból állandó vendégek a főidényen kívül 50% engedményben részesülnek. Az orvosi teendőket az egész idény alatt dr. Brém János budapesti gyakorló orvos látja el.

A fürdővendégeket a főidény alatt naponként háromszor kitűnő cigányzene szórakoztatja. Rendelkezésre áll egy tekeasztal, két zongora, könyvtár, fedett tennispálya, két lawn-tennis, az olvasóteremben számos hirlap és folyóirat. Tombola-estélyek, hangversenyek, táncmulatságok, gömbölvészet stb. kellemes változatosságot nyújtanak.

Gyalogsátra a nagy kiterjedésű park és a Mátra-hegység számos közelbe fekvő szép pontja szolgál, nagyobb kirándulásokra pedig annak messzebb fekvő kies völgyei és ormai alkalmasak, u. m. a síroki várom, a Saskó, Kékestető, Rózsaszállás, Sasvár és Csevice-forrás, üvegghuta, rézbánya, Galyatető, Mátrafüred.

A fürdőre Parád vasútállomástól kocsival mintegy 15 percznyi távolságban fekszik. Az utazás Budapestre 4, Kassára 5, Pozsonyba 7, Debreczenre 7 1/2, Aradról 10 1/4, Maramaroszigetre 12 1/2, Kolozsvárról 13 órát vesz igénybe.

FENYŐHÁZA.

Alig van Magyarországon klimatikus gyógyhely, a mely rövid idő alatt annyira fejlődött s oly népszerűségre emelkedett volna, mint Fenyőháza. Eredetileg állami telep volt, a földművelési miniszter építtetett benne több díszes épületet, két nagy szállót, vendéglőt, kávéházat, a telepet csatornázta, vízvezetékkel ellátta, pompás sétákat csináltatott, stb. — s mintegy 60 nyaralót felkötő ódon boscájított a közönség rendelkezésére. Éghajlati viszonyai, természeti szépségei, tiszta, ozonú subalpin levegője, szőlőt és portól mentes védett fekvése, mintegy praedestinálták Fenyőházát arra, hogy jelentékeny gyógyteleppé is fejlesztesse. Ezért határozta el dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter is, hogy e kies helyet nemcsak a pihenni és üdülni vágyók, hanem a betegek javára is értékesíteni és fejleszteni fogja.

1896. évben a völgyet 23 km. hosszúságban átszelő hatalmas patak két ága közötti szigeten a millenium emlékére a «Millenium»-parkot létesítette; a vendégek nagyobb kényelmére, társas összejövetelére és szórakoztatására szolgáló központról 1897. évben nagyszabású és díszes berendezésű gyógyterem építése által gondoskodott; a telep vízvezeték, csatornázás és sétáit hálózatát kibővítette s 1899. évben a modern hydrotherapia kivánalmainak megfelelő, nagyszabású vizgyógyintézetet létesített. Fenyőháza azóta folyvást épül és fejlődik s ma már mint elsőrangú klimatikus gyógyfürdő és üdülnyhely szolgál az évről-évre szaporodó üdülést és gyógyulást keresőknek kellemes otthonul.

Fenyőháza Liptóvármegyében az északmagyarországi Kárpátok «Mátra» hegyesorjátában 450 méter tengerszintfeletti magasságban fekszik, a Vág folyó egyik mellék völgyében, 1200 m. magasságig emelkedő, körökörül nagy kiterjedésű bíró fenyegekkel borított hegyek ölében. Éghajlati viszonyai állandók és enyhék, kevés nyári csapadékkal, a zord szelek ellen teljesen védve van. Számos vízből forrásának vize kristálytiszta

Fenyőháza.

A modern hydrotherapia kivánalmainak megfelelő vizgyógyintézet, külön női és férfiosztályal, gőzkamrával, különféle kádfürdők, fenyő, sós és szénsavas fürdők, zuhanyok, villamosítás, masszázs és mindazon kellemességekkel fel van szerelve, a melyek a vizgyógyászati célszerű alkalmazásához szükségesek.

A vizgyógyászati előnyösen alkalmazható általános táplálkozási zavaroknál, vérszegénység, sápkór, elhízás, köszvény, stb. eseteiben; hosszas kimerítő hevenylázás

betegségek után a lábadozás idejében. Különböző izdalmányok felszívódásának megindítására és gyorsítására. Szabályozott étrend s esetleg megfelelő ásványvíz ivókurával kapcsolatban a gyomor és bélmozgás nyelvése. Mint edző módszer a bőr érzékenysége, meghűlésre való hajlamoságának, a légzőszervek idült hurutjainál. A vizgyógyászati eredményei alkalmazható a központi és idegrendszer betegségei különféle alakjaibanál, az ideges túlzottosság, az általános ideggyengeség rejtett s jelentkező alakjaibanál (ideges álmatlanság, fejnymás, szédülés, szívdobogás, gyors kifáradás, levertség, stb.) idegrendszeri, egyéb eljárásokkal kapcsolatosan hűdésnél, stb.

Szállók és lakásvizonyok. A vendégek befogadására rendelkezésre áll: a kincstári tulajdonát képező öt nagy szálloda kényelemmel és izléssel berendezett 80 szobával, egy 16 szobás magánzálloda; azonfelül pedig több magánnyaralóban kapható kisebb-nagyobb családi lakás vagy egyes szoba. A kincstári szállókban levő összes szoba keleti és nyugati fekvésű.

Szórakozások. A fürdővendégek szórakoztatására szolgálnak: Fényes elsőrangú gyógyterem, olvasóterem, kül- és belföldi elsőrendű hirlapokkal és folyóiratokkal, zene és játéktérmekek, tennispálya, croquet, 2 lawn-tennis pálya, tombola, halászat, hetenként 2 táncestély. A jól szerelt zenekar naponként kétszer térzenét s ezenkívül hetenként háromszor az étteremben hangversenyt tart.

Kirándulások. A telep regényesen szép vidéke, a telepet körülvevő nagy kiterjedésű kincstári erdőségek gyalog, kocsin, gőz- és villamos vasuton s legszébb kirándulásokra adnak alkalmat. A telep közvetlen közelében levő hegyes csúcsokról és havasokról a Magas Tátra ormainak és a Tátra bérceinek meglepő, páratlan szépségű panorámája tárul a kiránduló elé. A Magas Tátra sátra két és negyedóra, a dobsinai jégbarlanghoz 4 1/2 óra alatt lehet innen eljutni. Fenyőháza tehát méltán tekinthető a turisták és kirándulók találkozó központjánál.

Gánóc gyógyfürdő (Szepesmegye).

A gánóczi gyógyfürdő Szepesvármegyében 635 m. magasságban a tenger színe felett, félóránnyira a turisták központi találkozó helyétől: Poprádtól, a Hernád-folyó egy kies, északról védett mellékvölgyben fekszik.

A gyógyfürdő maga tíz kat. hold kiterjedésű park által van körülveve, benne a legjobb rendben tartott sétautakkal és nyugvóhelyekkel. Gánóc klimatikus viszonyai kedvezők, levegője havasali s azért üdülőknek is nagyon ajánlható.

Gánócnak gyógyvize egy 183 méter mély artézi kútból rendkívül nagy mennyiségben tiszta hárkónt szökik fel úgy, hogy a beteg közvetlenül a 23-9 Celsius foku hűvös hévízben fürdik. Az egyik medence a nők, a másik a férfiak használatára szolgál.

A forrás rendkívül szénsavbősége által tűnik ki. Miután melegítés nélkül, tehát szén-savvesztés nélkül használható, a legnagyobb gyógyhatással bír. Émeltfogva a modern orvosi tudomány által annyira igénybe vett szénsavas fürdő-ként használható, még pedig minden a vérszegénységben, hiányos beidőzésen alapuló bántalmaknál, idegrendszeri, sőt izomhűdésnél is.

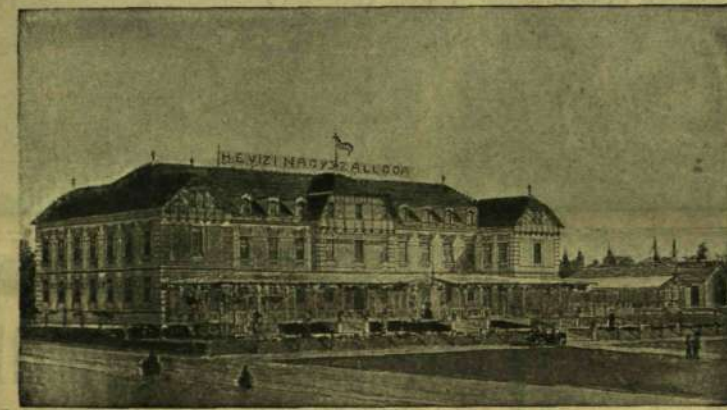
Gánóc gyógyfürdő látképe

Gánóc.

SZANATORIUM-NAGYSZÁLLODA HÉVIZEN

Keszthely mellett.

A Balaton északnyugati sarkától, a zalamegyei Keszthely városától hat kilométernyire, gyönyörű tájképi részleteket mutató vidék egyik völgyében évszázados fáktól körülvéve, fekszik a körülbelül 9 1/2 hold területű Hévíz tó. A tó közvetlen közelében, a nagypályai országot egy dombján, az erdő közvetlen közelében, szőlőtől, portól védett helyen fekszik a nagyszálló, melytől a fürdő három percz alatt alatt kényelmes gyaloguton az erdőn át is elérhető. Egy a minden kényelemmel felszerelt nagy szálloda, melyet Sorg Antal kőbányai építő mester, áldozatot nem kimélve, a legmodernebbül építtet fel és nagy gondalal, a vendégek kívánalmainak figyelembevételével vezet. A szállótól a fürdőtelep és vissza egész nap kocsiközlekedés tartatik fenn, úgy hogy a vendégek a fürdő után a legnagyobb kényelemben, szállásukban pihenhetnek.

A fürdőt közepén impozáns, kupolás fürdőház áll; velencei módra óriási pilótokon nyugszik. Ezenkívül szintén újonnan épült másodosztályú fürdőház áll a tó déli részében. A két épület egymással és a partokkal széles fahidak által van összekötve. A díszes főbejáratot vezető hid észak felé védett és tetővel fedett, tulajdonképpen kellemes, félig zárt sétányulát képez. E hid egy olvasó- és pihenőterembe vezet, melyből közvetlenül a fürdőházhoz jutni. Mindegyik fürdőházban számos nyitott és kellő számú zárt kabin van. A fürdőház területén és tőle délre az egész tó sekély, úgy, hogy az alapját képező mélyvíz mélységű iszapban derékig járva, a víz nyakunkig ér.

Keszthely-Hévíz környéke, mely a dunántúli dombos vidék legszebb részletei közé tartozik, bővelkedik tanulságos és szórakoztató kirándulóhelyekkel. A Balaton közeli és távolabbi nyaralóhelyei rövid vasuti- és hajó-utakon érhetők el, maga Keszthely nyáron élénk parkjával és partjával kellemes szórakozásul szolgál.

Hévíz nagyszállója nagy előnye a könnyű és jó közlekedés: Budapestre déli vasuton 3 óra 50 percz alatt megközelíthető. Kocsin mindig rendelkezésre áll a vonatnál. A 70 kisebb-nagyobb szobával bíró szálló, nagy étkező-terme, melyben kitűnő magyar és francia konyha, nemkülönben valódi balaton-melléki borok kaphatók, fedett veranda, árnys, védett terasz akár kedvező árú idejárások kellemes tartózkodási helyülé teszik. Bővebb felvilágosítással és tájékoztató prospektussal szolgál Sorg Antal tulajdonos.

Szt. László (Püspök) gyógyfürdő.

Biharmegyében, a Királyhágó nyugoti lejtőinek egyik kies völgyében fekszik a Szt. László (Püspök) fürdő. Nagyvárad közvetlen vasuti összeköttetése útján az ország minden része felől könnyen elérhető, Nagyváradról pedig szárnyvasut vezet egész a fürdő-telep.

A Szt. László (Püspök) fürdő északról, keletről és délről erős hegylánc-zal körülvéve, kedves völgyben fekszik, közlekedéstől teljesen elköltöve, parkjával, erdőségeivel, rétjeivel, forrásaival és tavival, fürdőépületeivel és szállóival önálló telepet képez. 600 személyre berendezett gyógyépülete, két szép szálló-dája, népszállója minden követelményeknek megfelelően vannak berendezve.

A Lőrincz-fürdőben 3 óriási medence foglalt helyet; ezek nagyobbika, a László medence közös, férfiak és nők részére, míg a másik két medence külön férfiak és nők részére, pokróczokra berendezve.

A park keleti részében fakadnak a különböző hőfoku források. Ezek egyike a Frigyes-forrás ivó-gyógyimódnál hasz-

Borosznó.

Zsigmond egyetemi tanár erre vonatkozólag az «Egészség» XX. évf. 5. füzetében így nyilatkozik: Karlsbadi kurára nem kell okvetlenül Karlsbadba menni, mert azt gondos orvosi felügyelet mellett itthon is meg lehet csinálni, pl. Borosznón. Dr. Bókay Árpád egyetemi tanár pedig «Vénygyűjteményében» a borosznói forrásokat mint olyanokat említi, melyek a robicsi vizet jól pótolják.

A czélszerűen berendezett vizgyógyintézetű ideges megbetegedésben szenvedők, subalpin, kedvező klímájú, friss havi fenyves levegőjéért pedig az üdülésre szoruló, és vérszegények szívesen keresik fel.

Borosznó be van rendezve Kneipp kurára, mindenféle kádfürdőre (fenyő, szénsavas fürdő), napkurára, fekvő, hízaló és soványító gyógyimódnál. Van torna-terme, tennis pályája, kuglizója, könyvtára, stb. A saison alatt a telepen lakó állandó fürdőorvos működik, ki kézi gyógyítást is tart.

Az árak mérsékelték. Szoba nagyság és fekvés szerint heti 8—24 korona közt, étlap szerinti étkezésnél olcsó vendéglői árak. A konyha a tulajdonos saját vezetése alatt áll. Részletes fűrdőismertetést szívesen küld a tulajdonos Rosenauer Lajos Besztercebányán.

náltatik és a Szt. László-szállóval fedett sétány által van összeköttetésben.

A park legszebbnek mondható részében van a hatalmas Bugyogó-forrás által táplált tó. Vizét ellepi a mesebeli Lótusz-nílus (Nympha thermalis). Rokonai a Nilus vizén tenyésznek, de ő maga ez idő szerint a föld kerekén egyebütt nem fordul elő. Az indóháztól kezdődőleg kelet felé terjed a szepen gondozott park.

A Püspök-fürdő használata gyógyulást vagy legjobb esetben enyhülést szerez csúzos, izleti gyuladásokban, idegbántalmakban s ezek kapcsán fellépő bántalmakban, eszt- és esztártyagyuladásokban, női bajokban, borbántalmakban stb. szenvedő betegeknek. Mint ivóvíz nagyon ajánlatos a gyomor-, bél-, máj- és epehólyag betegségeiben, sárgaságban, epehólyag betegségeiben, vérszegénységben, sápkórosoknál, lábadozóknál, vérszegények, sápkórosok, görvéllyes betegek pedig mint klimatikus helynek vehetik kitűnő hasznát.

gyönyörű kirándulóhelyek, élénk társaságot, jó és mérsékelt árú ellátás kellemes tartózkodási helyülé teszik és időnként óta nagy hírnevű fürdőhely.

Csorba-tó.

Cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut.

Mérsékelt áru menettérti jegyek a «Magas Tátrába».

A magas Tátrába, ugyszintén a Csorba-tóhoz és Tátra-Lomniczra a nyári évadban a Wienből, Berlinből, Breslauból és egyéb nagyobb külföldi állomásokról fennálló menettérti jegyeken kívül hazai állomásokról a következő mérsékelt áru menettérti jegyek kerülnek kiadásra:

A)

Kassáról vagy Eperjésről	korona		
	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.
Poprádfelkára	12	8.—	5.—
Csorba-tóra (fogask. vasut)	15	11.—	6.—
Tátra-Lomniczra	15	9.80	6.20
Fenyőházára	—	12.—	7.—

Sztraczena.

B)
Arad, Budapest, Debreczen, Eszék, Győr, Gyulafehérvár, Kaposvár, Kécskemét, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagykároly, Nagyszombat, Nagyváradi, Pápa, Pécs, Pozsony, Munkács, Nyiregyháza, Predeal, Szabadka, Szalmár, Szeged, Szolnok, Temesvár, Ujvidék, Zágráb, és Fiuméről — Poprádfelkára, Csorba-tóra és Tátra-Lomniczra.

A Budapestről Poprádfelkára szóló jegyek ára: 48 korona I., 32 korona a II. és 16 korona a III. osztályban. A többi állomásokról szóló jegyek árai a magyar vasuti személyforgalom I. füzetéből, valamint a kiadó állomásokon tudható meg. Poprádfelkán közvetlen csatlakozás a Tátrafüredi villamos helyi-érdekű vasúthoz.

Budapest, 1909 április havában.

A kassa-oderbergi vasut vezérigazgatósága.

TÁTRALOMNICZ.

A Magas Tátrának ez a fiatal, de minden tekintetben pompás telepe, mely elsőrangú téli és nyári magaslati gyógyhely, a m. kir. kincstár tulajdona s házi kezelésben tartja kiváló szakember vezetése alatt.

Tátralomnicz a Magas Tátra déli lejtőjén 818—1030 méternyire fekszik a tenger színe fölött, hatalmas fenyvesekkel övezve, közvetlenül a lomnici és késmárki csúcsok lábánál. A nyár folyamán is többször hóval fedett tátra-csúcsok, az alattuk elterülő sötétzöld fenyvesek, majd a virágos rétek rendkívül változatosá teszik a tájat.

Tátralomnicznak mint üdülőhelynek igen nagy előnye az, hogy épületei nincsenek utcaszerűleg összezsúfolva, hanem szépen gondozott park keretében nyertek elhelyezést. A telep ugyszólván maga egy nagy park, melynek központja a «Lomnicz»-szállót a Gyógyintézettel összekötő széles térség, hol térzene idején a nagyközönség találkozik. Ennek közelében állanak a bazárépület, a «Bethlen-ház», majd a vasuti állomás. Innen a parkon keresztül árnyékos kocsit vezet a külön kis parkokban álló villák és templomok között a mintegy ötven méterrel a telep felett kimagasló «Palota-szálló»-hoz, mely impozáns külsejével az egész telepet uralja. A telep minden egyes pontját jól gondozott sétányok kötik össze.

Északról a Magas Tátrának lomnici zöme, kelet és nyugat felől ennek alacsonyabb nyulványai zárják el az északi légáramlatok elől, míg délről teljesen nyitva a poprádi fensíkra a Ma-

gyar Alföld meleg légullamái érik, miáltal éghajlata enyhe és állandó. Jellege az inkább hűvös mint meleg nyári hőmérsékben, kiválóan kellemes és ködmentes száraz őszen és nem túlságosan hideg télen nyilvánul.

A téli hónapokban még a legnagyobb hideget is könnyen szinte, észrevétlenül túrjuk, mert a levegő felette száraz, ritka és csendes. E száraz ritka levegőn a nap sugarai könnyen hatol-

nak át s intenzív melegük oly fokban érezhető, hogy felöltö, sőt akár kalap nélkül is tartózkodhatunk a szabadban. Ezért csak természetes, hogy ujabban igen élénk a téli saison is Tátralomniczon.

Fenyőállattal telített ózondus levegője tiszta, pormentes és száraz.

Enyhe havasi klímájának hatása főképen az anyagcsere, az általános táplálkozottság és a szervezet ellenállási képességének fokozódásában érvényesül. Javalva van tehát: üdülőknék

és reconvallescenseknék, továbbá sápkórnál és vérszegénységénél, maláriánál, Basedow-kórnál stb.; a légzőszervek hurutos bántalmainál, az emésztési szervek betegségeinél (mint utógóymód karlsbadi és marienbadi kura után), az ideges tulizgatottság, a kimerültség sokféle eseteinél. Tuberkulózisban szenvedők nem vétetnek fel. Nagyszabású gyógyintézete az orvosi tudomány legmodernebb eszközeivel van felszerelve; hydrotherapia, massage, villamozás, fény-, nap- és légfürdők, villamos és szénsavas fürdők (nauheimi kura), gyógygimnasztika stb. Az intézet nagy fedett uszodája páratlan a maga nemében

Az egész telepet kb. 8000 m. hosszú vízvezeték látja el ivóvízzel, a mely kitűnő 8—10° C. hőmérsékletű, lágy, a vegyi és bakteriologiai vizsgálatok szerint a legideálisabb ivóvíz.

Az egész telep szennyvizetornahálózzal van ellátva, a mely állandóan vízzel öblítettik.

A telepen ragályos betegségek nem fordulnak elő s a közeli vidék egészségügyi viszonyai is igen kedvezők.

A kor kívánalmainak megfelelően a telepen levő összes kincstári épületek, ugyszintén a parkok és sétautak villamos lámpákkal világítottatnak.

Tátralomnicz telepre a kassa-oderbergi vasut poprádfelkai állomásától a tátralomnici h. é. vasut vezet fel és az egész idény alatt egész Tátralomniczig a szállodák közelébe közvetlen hálókosik közlekednek.

Mindennemű felvilágosítást készséggel megad az igazgatóság.

Eljegyzési - Lakodalmi - Damast - Eolienne - **Selyem** - mely nyelven intézendők: 11900
an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

A Bór- és Lithion-tartalmu **Salvatorforrás**
kitűnő sikerrel használták vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, az élelmezési szervek hurutjainál.
Húgyhajtó hatású!
Varmentes! Könnyen emészthető!
Teljesen tiszta!
Budapest, Uraktár Csalakuty L. utca.

Öv és kézitáska különlegességek készítője
CSÁNGÓ HENRIK
Budapest, IV., Múzeum-körút 3. sz.
Kossuth Lajos-u. sarok.

«Molly»
A jelenkor legtekélyesebb sebb készítője. Elhanyagolt, érdes vagy vörös kezeket 3 nap alatt bársónyuhává és habberré teszi. Egy üveg ára 1 korona. Kapható minden drogeriában. Főosztályi hely: **YÖRÖSKERESZT DROGERIA** Arad, Weitzer János-utca 2.

Sokat adnék, ha csak tudnám, hogy ki volna hajlandó tölem ezt a kiállhatatlan katarhust átvenni. — Átvenni? Biz senki. De miért nem inkább legyőzni? A Fay-féle valódi sodeni ásvány-pasztillákban megvan a lehetőség arra, hogy még a legcsökönyösebb katarhust is kiirtják és a lehetőséget Önnek is fel kellene használnia. Egy kísérlet veük nem kerül sokba, mert egy doboz, melyet Ön minden gyógyszerüzletben, drogeriában és ásványvízkereskedésben megveszhet, csak 1 K 25 f.-be kerül. Vezetéki képviselő: Austria-Magyarország részére: W. Th. Guntzerl, Wien IV/I. Grosse Neugasse 27.

PETROL BALSAM
Megviszáltá Bool tanár és rendtele a közvetlenül importált amerikai **Petrol-Balszamat** mely 3 üveg elhasználása után végleg megszüntette a hajhullást, korpaképződést; a haját bársónyusimává és hullámossá tette. Száraz és zaitos hajnak. Egy nagy üveg ára 3 K. — Kapható: **PETROVITS DROGERIA** Budapest, IV. ker. 0000 Bécsi-utca 2. szám.

Vásároljon Svájci selymet!
Kérjen mintákat tavaszi és nyári újdonságainkról ruhák és blúzok számára: Ottoman, Liberty, Cotolè, Opre de Chine, Louise, Taffetas, Mousseline 120 cm. széles méterenként K 1.20 kezdve. fekete, fehér színben egyzsinó és több színben, továbbá kíméletű blúzok és ruhák hatiból, szövetből, vászon- és selyemből. Csakis garantált szolid selymeket árulunk közvetlen magánféleknek bérmentve és elvámolvva a házhoz.
SCHWEIZER & Co., LUZERN U. 23. (Svájcz.)
Selymszövet kivétel. — Királyi udvari szállító.

A ROHITSCHI savanyukutak: **absolut becsért**
«Tempel-forrás» és «Styria-forrás» mint dietetikus és gyógyvízeket legjobbban dokumentálja a Rohitschi és Karlsbadi források összehasonlító grafikai szemléltetése, a melyet a rohitschi-sauerbrunni kutválatat igazgatósága mindenkinek díjmentesen küld. E lapra való hivatkozás kérétek.

Steckenpfard-Liliomtejszappan
legenyhébb szappan
: a bőr részére. :

Vesszőparipa-liliomtejszappan
Bergmann és Társa cégtől Dresden és Tetschen E/m. a naponta beérkező elismerő levelek biznysága szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszerpanok között, szeplő ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillért kapható minden gyógyszerüzletben és drogeriában, illatszertés fodrászüzletben.

Köhögés feloldozás és hurut ellen használaton valóban **Réthy-féle Czukorkát** venetiem kivonattal. Ára 60 fillér.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem
Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet
FOGAK
és teljes fogorok szájpdlás nélkül.

Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kaucuk fogastok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek eltávolítása fölösleges. Tartós porcelán- és arany-tömések. Foghuzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielégítenek, megvárhatják. — Mérsékelt árak.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
Egyetlenus kiállítás 1908. Legmagasabb kitűnt. Erősítőszert gyöngyök, vérszegénység és lábadorok számára. Lívagygyerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.
Kütnő ft. 5000-nál több orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerüzletben 60 filléres csomagban 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

SARG-féle 60 **KALODONT** LEGJOBB FOG-CRÉME

3 Első szépségek három fitka!!
Az előkelő hölgyvilág arckréme 4 korona.
Az arcon láthatatlan rizsvirág puder, fehér vagy testszin (naturelle) régi készítmény 6 korona.

Paradisio
Anonyme
Marmora
Egy kísérlet meggyőzheti. Kapható: **M. & Mme. Czartoryski** kozmetikai intézet, cs. és kir. főhercegi udv. szállító IV., Váci-utca 12. szám. **BUDAPEST.**

Ha fáj a feje — használjon azonnal **Beretvás-pastillát**
mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerüzletben. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten.** — Három dobozát ingyen postai szállítást. — Orvosok által ajánlja. — Három dobozát ingyen postai szállítást.

Rohitsch-Sauerbrunn
Stájerország. Diätetikus terepkurák. — Kitűnő ivóvíz. — Villanyvilágítás. — Liftok. — Modern oszatozás. — Állandó fürdőzenekar a birneves triestini vonószenyes közreműködésével.

Finom toalett-szappan (tövedék) 14 illatban, mint ibolya, gyöngyvirág, orgona, pézsmabarsvirág, stb. kilója (12—14 drb) 1 K 80 L, postaköltség 30 fillér. 5 kiló brutto 9 korona utánvétel. Maast, Wien, IX., Alsterstrasse 6 szám. V. U.

BARLANGLIGET.

Barlangliget a Tatra-hegylánc keleti kiágazásában, a szdjári-hágó Kotlina-völgyében fekszik. A »Poprádvölgyi vasút« Szepesbela-Barlangliget (gyorsvonatok) és Szepesbela melletti Keresztfalu-Szepesbela (személyvonatok) állomásaitól kocsin 1 óra, gyalog pedig 2-2 1/2 óra alatt érhető el (10 km.).

Mint mindenütt a Tatra alján, a levegő pormentes és tiszta, ritka szépségű fenyvesek ózondus árnyéka menedéket nyújt a nap meleg sugarai ellen, a havas hideget pedig a völgy védett fekvése mérsékli.

Barlangliget mint klimatikus gyógyhely és vizgyógyintézet javasolva van: vércépződési zavaroknál, vérszegénység, idegbántalmaknál, idegfájdalmaknál, ideggyengeségnél (neurasthenia), szívbántalmaknál, idült csuszos bajoknál, idült gyomor- és bélhurutoknál, váltóláz, továbbá súlyos betegségek után, üdülés és erősödés céljából, valamint utókurának Karlsbad, Franzensbad, Marienbad után, stb.

A fürdőterületen 26.000 méter folyton jókarban tartott sétány van berendezve. Ezek nagy része Oertl-kura használatra beosztva, egy részük pedig a hegység oldalán védett helyeken van vezetve. Az újonnan épült hidegvíz-gyógyintézet a mai követelményeknek megfelelőleg mintaszertűen van berendezve, ezenkívül a villamos légfürdőkön alapuló gyógymód is be van vezetve. Hideg, tisztasági meleg kád-, sós-, törpefenyő- és lápfürdők szintén kaphatók.

Barlangligeten van jelenleg 36 épület, azok között 20 magánvilla, a többi a telepekhez tartozik, összesen 175 jól bebutorozott vendégszobával.

A magányaralók egy része minden idényben egészen bérbeadandó, konyhával. Az idény május 15-től szeptember végéig tart.

Barlangligetnek főleg nevezetessége a híres seppkőbarlang, mely villamos világítás mellett naponként megtekinthető. Barlangliget különben fő kiindulási központja a keleti Tatra nevezetességeinek. A fürdőteleptől indulva 3 1/2-4 óra alatt érhető el gyalog vagy lóháton a vadregényesen fekvő, hegyóriásokkal körülvett remek szép Zöldtő, a nagy-hírű halastó és a Tengersizem (mindkettő ritka természeti szépség). Ugyancsak Barlangliget a kiindulási pont a vörös klastromhoz és onnan Szemeczára.

Bővebb felvilágosítással mindenben szívesen szolgál az igazgatóság, Szepesbela-Barlangligeten.

BALATON-ALMÁDI.

Almádi kies fekvésű nyaralóhely és balatoni fürdő, a Bakony alján. Kellemes völgykatlanban, Almádi újabb időben rendkívül nagy fejlődésnek indult.

Van természetes gyógyintézete, nap- és légfürdője, villamos gyógymódja, meleg és gőzfürdője, massage és Kneipp és Rikli-féle weldesi légkúra-berendezése.

Az almádi balatoni fürdő talaja egyenletes s a mélyebb víz sziklafenekét gyógyító erejű iszap borítja.

A pensio-rendszer be van vezetve, s az olcsó árakat az előés az utó-idényben még 50 %-al mérséklik. 80 holdnyi parkja, 200 holdas erdeje és mintegy nyolcz kilométeres sétánya van a telepnek, melynek még a környékét is pompás gyümölcsösök és szőlőskertek borítják. Orvos, gyógyszerár, posta, táviró, interurbán telefon, mind helyben van. Vasuti- és gőzhajó-állomás.

Bővebb felvilágosítást szívesen küld az »Almádi fürdő-részvénytársaság«.

HERKULESFÜRDŐ.

Herkulesfürdő azoknak a magyar fürdőknek egyike, melyek leginkább mondhatók világfürdőknek. Már a rómaiak idejében ad aquas Herculi sacras néven ismert fürdő volt, aztán hosszú ideig, egész 1636-ig feledésbe ment; ekkor újra fölfedezték. A fürdő ettől fogva több mint másfél századig katonai kezelés alatt állott. Balneotherapikus szempontból tulajdonképen kifejlődése akkor kezdődik, a mikor a magyar kincstár vette tulajdonába. 1886-ban állították fel a Szapáry-fürdőt, 1891-ben a hidegvízgyógyintézetet és a nagy uszodát. 1887-ben Erzsébet királyné kereste fel a fürdő gyógyító vizeit; ugyanazon évben járt itt I. Károly román király. A Vaskapu megnyitására, az 1896-ik évben I. Ferencz József, I. Károly román király és I. Sándor szerb király keresték fel Herkules-fürdőt. 1904. óta megszüntették az addigi bérleti rendszert s a gyógyintézeteket a kincstár saját kezelésébe vette át.

Herkulesfürdő 168 méterrel a tenger színe fölött, Krassó-Szörény megyében fekszik, a csodaszép fekvéséről nevezetes Cserna-patak völgyében. A fürdőhelyet körülvevő 500-1000 méter magas hegyek csucsaifenyő-erdőkkel, az alacsonyabb lejtők pedig bükk- és tölgyerdőkkel vannak borítva.

Gyönyörű fekvésénél fogva egyenesen a természetől van arra alkotva, hogy évenként sok ezer betegnek gyógyulásul, üdülőknek pedig gyönyörűségül és felejthetetlen pihenőül szolgáljon.

A fürdőhely az államvasutak Budapest-orsovai fővonalának elsőrendű állomása, Budapestről 10, Bécsből 15, Bukarestből 10 óra alatt elérhető. A fürdővendégek nagy része az Al-Duna

híres szép völgyében hajón teszi meg az utat Orsováig s onnan vasuton (25 perc) vagy kényelmes bérkocsin (2 óra) ér Herkulesfürdőbe.

A fürdőidény május 1-től október végéig tart, de a téli hónapokban is mindig vannak fürdővendégek. A nevezetesebb gyógyforrások: a konyhasótartalmu Herkules hőforrás, a kénes Lajos-hőforrás, Karolina-forrás, Erzsébet-forrás, Szapáry-forrás és Ferencz-forrás. Természetes hőforrás a karlsbadi Mühlbrunnenhez

hasonló vizű Károly-forrás és ivókurára is használják a Herkules-forrást, a József-forrást és a Szem-forrást, mely utóbbi bizonyos szembetegségek ellen bir gyógyerővel. Az erős kén és sótartalmu forrásokon kívül Herkulesfürdő áldott földjéből olyan források is fakadnak, a melyek hazánkban sehol másutt nincs és az egész világon is nagyon kevés akad. Ezek a meleg konyhasótartalmu kénforrások, nevezetesen a Szapáry- és az Erzsébet-forrás. Ezeknek az a tulajdonsága ad rendkívüli értéket,

hogy míg a rendes kénforrások langyos állapotban semmi befolyással sincsenek az anyagcserére, addig a konyhasós kénforrások langyos állapotban is élénkítik az anyagcserét, a mi különösen olyan esetekben fontos, mikor a beteg valamely más betegségénél fogva nem használhat meleg fürdőt. Mindezeknél fogva s tekintettel Herkulesfürdő gyönyörű fekvésére, kitünő klimatikus viszonyaira és modern berendezésére, melyek elsőrendű üdülőhelylyé teszik, alig van betegség, mely ellen sikerrel nem lehetne használni. Különösen azonban reumatikus és köszvényes, valamint izületi bajok, bőrbetegségek, izületi, in- és izomgyulladások és következményei, izületi, in- és izomgyulladások és következményei, higany- és ólommérgezések, a légző szervek hurutjai, altesti bántalmak, máj- és lépdegánatok, köszvényes idegbajok, általános gyöngeség, vérszegénység, ideggyöngeség, krónikus vese- és hólyagbajok, altesti vérkeringési zavarok, női bajok, görvölés és mirigydegánatok, meddőség, esontlágulás, bennulások, ideges gyomor- és bélbajok ellen a sófürdők és a konyhasótartalmu kénfürdők. Az ivókura idült gyomor- és bélbajoknál használtatik sikerrel, a Szem-forrás vize pedig különböző szembajokra bir gyógyító hatással. A hidegvízgyógyintézet be van rendezve mindazon gyógyhatásokra és eljárásokra, melyeket a modern hydrotherapia megkíván.

Herkulesfürdőben minden fürdővendég megtalálja az igényeinek és viszonyainak megfelelő lakást és ellátást, gyönyörű kirándulások, a szórakozás minden nemének eszközei nemcsak az egészségre hasznossá, hanem élvezetessé is teszik az ott tartózkodást.

BIBORPAPRIKA,
mert nem erős, remekül fest, az ételnek felség szantát kölcsönöz. Még gyomorbetegnek is ehetik. Csak eredeti és védett csomagolásban kapható a követendő áron:
1 kilós doboz 6.— kor., 1/2 kilós doboz 1.80 kor., 1/2 k. * 3.30 * 1/2 * 1.—
Minden fűszer- és csemegézetben kapható.
Tessék kísérletet tenni! — Számítatlan elismerőlevél!
Kálmán József paprikagyár. Szeged, Dugonics-tér 16.

HARISNYAHAZ!
KARDOS és STEINER VI., Andrassy-ut 50. (Óklagos).
Harisnyák, keztük, trikók, árúk, övek, színházi és sport különlegességi czikkek.

OLBRICH L.
szíjgyártó, nyerges és bőröndös
Bpest, VI., Teréz-körút 6.
Dús raktár lovagló-, hajtó-, vadász-, utazási és sport-czikkekben.
Alapítva 1875. Árjegyzék ingy.

Gallérok és fehérneműek
legszébben tisztítottak a
„Kilós“ Nagygőzmosodában
Weinberger Aladár
Budapest, Rottenbiller-utca 30.
Gyűjtőknek és viszonttisztítóknak nagy árengedmény.

Gyermekek elismert legkiválóbb tápszere a Phosphatine Faliéres.
Kapható minden gyógyszerárban.
Egy nagy doboz ára 3 kor. 80 fillér.
Főraktár: ZOLTÁN BÉLA gyógyszerár Budapest, V., Szabadság-tér (N. Korona-u. sarok) Érdeklődőknek »Ismeretőfüzet« díjtalanul

PETROLNERUDA
kifutó hajváz
NERUDA FÉLE
Piperes Borász
KÉSZÍTŐ: NERUDA NÁNDOR
BUDAPEST IV.
1. ávág ára 1 korona 50 fillér.

HALL-fürdő. Felső-Ausztria.
Elsőrangú jódbrómfürdő. Európa legregibb és leggyógyhatásosabb jódforrása. — Idény: május 1-től augusztus 31-ig. — Felvilágosítást és prospektust küld: a Fürdőigazgatóság.
Dr. Gerstel sanatóriuma télen is nyitva van.

A szépség és fiatalság megtartására legbiztosabb szer
ORIZOL
vagy RIZSVAJ,
(törv. védve)
mely a bőrt puhítja, finommá és széppé teszi.
Hatása biztos és gyors.
A leghiresebb bal- és külföldi bőrgyógyászok és kozmetikusok által kipróbált szer. — Sohasem avasodik; teljesen ártalmatlan, mely az éretlen rizs tejnemű nedvéből állítatik elő. 1 nagy tégely ára 3.50 K. Egy darab szappan 1.50 K. 10 koronás magrendelés bérmentes küld a magyarországi főraktár: Török J. gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. sz., Dr. Biró gyógyszerár Kolozsvár, Mátyás király-tér. — Székküldés naponta (diskréten) a világ minden városába.

Megóvás és lelkiismeretes gondozás
szőrmearukat, ruhákat és szőnyegeket
Cziring Armin szücsmeister,
Budapest, Deák Ferencz-u. 19. Telefon 2-81.

LOHR MÁRIA
Czipek-, vegyészeti tisztító és festőszeti intézete. Gyár: VIII., Baross-utca 85.
Főraktárak: IV., Ekkó-út 6, VI., Andrassy-út 16, VIII., József-körút 2. IX., Calvin-tér 9, V., Harmincad-utca 3, VI., Teréz-körút 23.

Figyelem!! A DRALLE-féle
gyöngyvirág-illusió
a világítótoronyban
(virágsepepek alkohol nélkül) szenzációs és páratlan sikere, a mely azt a világon mindenütt kísérte, igen sok utazatot eredményezett.
A ki az első ízben bevezetett eredeti jegyűt óhajtja, kérjen határozottan Dralle-féle gyöngyvirág-illusiót a világítótoronyban.
Eddig utólérhetetlen!
Ujabbban forgalomba került:
Rózsá-illusió
a sötét vörös rózsának teljes természetű illatával.

HERZ EMMA
Ő es. és kir. Fensége József főherczag kamarai szállítója. Román királyi jubileumi érem tulajdonosa. Grand Prix nagy aranyérem és beosztás. Kihíratva az a nagygyűlést díszszóval, továbbá London, Bécs, Budapest, Pécs, Milánó, Bukarest stb. stb.
Első magyar aranyhímző telepe
Bpest, Deák Ferencz-u. 17.
Ajánlkozák legművészebb kivitelű, mindegyestül arany, ezüst és selyemhímzésű, különösen — ZASZLÓK — készítőszalagok és templomi berendezések készítésére stb. Bajszakkal díjmentesen szolgál.

CALIFIG
Ideális hájszer
gyomorbántalmak, emésztési zavarok és ezek következményei esetében a „CALIFIG“ néven ismeretes
Kaliforniai Fügeszörp.
Ize kellemes, hatása enyhe és mégis biztos. Tisztítja az emésztő szerveket, szabályozza az emésztést, visszahódítván ezáltal az étvágyat s az egészséget. A „Califig“ gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt jótékony szolgálatot tesz.
Kapható minden gyógyszerárban. Nagy üveg 3 kor. Kis üveg 2 kor.

CALIFIG
Ideális hájszer
gyomorbántalmak, emésztési zavarok és ezek következményei esetében a „CALIFIG“ néven ismeretes
Kaliforniai Fügeszörp.
Ize kellemes, hatása enyhe és mégis biztos. Tisztítja az emésztő szerveket, szabályozza az emésztést, visszahódítván ezáltal az étvágyat s az egészséget. A „Califig“ gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt jótékony szolgálatot tesz.
Kapható minden gyógyszerárban. Nagy üveg 3 kor. Kis üveg 2 kor.

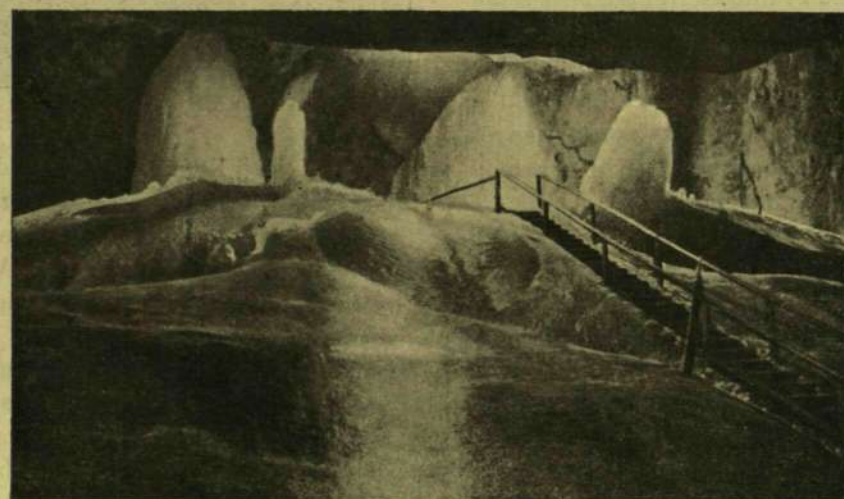
CALDERONI és TÁRSA
látványos raktár BUDAPEST, Kishíd-városi-utca 1.
Női színházi látóvevők fogant yvul. Színházi látóvevők alumíniumból. Priz má láte övek, Zeiss, Busch, Goerz és az összes többi gyártmányok eredeti áron. Aneroid lég-súlymérők. Hőmérők. Szemüvegek és orrszemlők arany, double ezüst teknős és nikkelfogalattal. Lorgnettek arany, ezüst, double, gyöngyház és teknős fogalattal. Fényképezési készülékek és kellékek raktára. Kodak eredeti gyári áron, stb.

A DOBSINAI JÉGBARLANG.

Gömörmegye híres természeti szépsége a dobsinai jégbarlang...

Sztraczena község mellett völgyeszerű hasadék, sziklafalak-alkotta szurdok nyílik.

már egyes terület, a hol 1893 óta minden nyáron vígan folyik a koreszolyász.

VIHNYE FÜRDŐ.

Vihnye fürdő Barszegye északkeleti szélén, a Garamfolyónak egyik kies mellék völgyében...

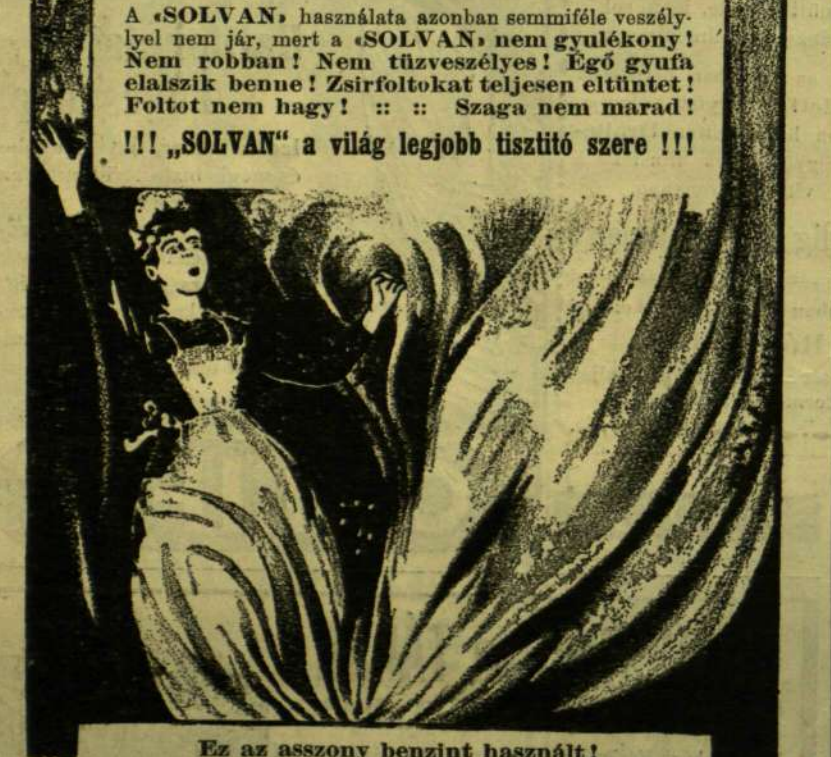
régi jogai, szokásai, kiváltságai és földesúri joghatósága szerint is érvénytelennek és semmisnek jelentette ki.

nek; megelőzőleg II. Rákóczy Ferencz fejedelem je (1703) és a követő évben maga a fejedelem is huza-

Az analízis szerint a viihnyi ásvíz a földes vasas hévívek s így balneologiai tekintetben a legérdekesebb ásványvizek sorába tartozik...

Háziasszonyok figyelmébe!

Nem figyelmeztethetjük eléggé a tisztelt háziasszonyokat azon veszélyekre...

Kapható: Budapestben és vidéken minden nagyobb drogériában, fűszerkereskedésben...

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZÁLLODA

KWIZDA-FÉLE FLUID

Rég bevált aromatikussá bedörzsölés az inak és izmok erősítésére és edzésére.

ÉKSZEREK EZUSTNEMŰEK

egyházi szerek órák, angol, francia és kinaerüst dísz tárgyak gyári áron...

50 ÉVI SIKER Eszéki Arzkenőcs és Eszéki Szalvator-szappan

eltávolítja a szepit, májfoltot és a bőr összes tisztatlanságát.

BAGARIA MOLYPAPÍR

legjobb és legtisztább molyóvszer 120 cm. széles méterenként (5, 10 méter) 50 f.

Félig ingyen! „ELEKTRO” aranyóra.

Minden Elektro-aranyóra vásárló ajándékkul egy szép elektro-aranyláncot is kap.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek huzatos bántalmáival igen jó hatású még...

Technikum Mittweida

Művészet, melyet szűk körben lehet elérni, Páris asszonyai és minden ország elegáns hölgyei előtt...

PARK-CLUB CRÈME, ILLAT, POWDER, SZAPPANT

Használatuk. Főraktár: BAYER ANTAL győgyárta Budapest, Andrássy-út 84. sz.

Hatóságilag végeladás engedélyezett

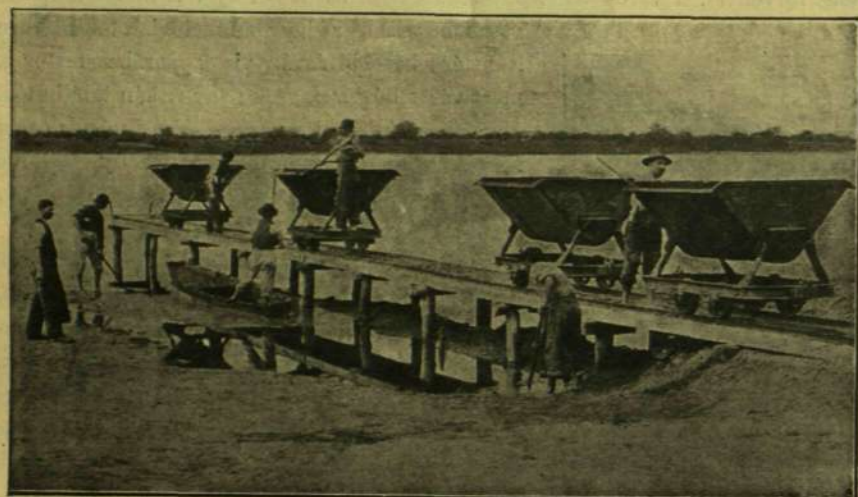
Mintfogor Koronaherzeg-utcai főközlőnként április havában végleg leszállított árakon...

A kebel fejlődése.

A művészet, melyet szűk körben lehet elérni, Páris asszonyai és minden ország elegáns hölgyei előtt...

RUSZANDA (ISZAPFÜRDŐ).

A torontálvármegyei Melenceze nagyközség közvetlen közelében fekszik Ruszanda iszapfürdő. Iszapját és vizét a hasonló nevű tó szolgáltatja, s győgeredményében a leghiresebb iszapfürdőkkel vetekszik. Különösen a köszvényben, idült izületi csúzban, skrofulosisban szenvedőknél, továbbá csontbántalmakban szenvedőknél s igen sok női betegségnél tartják hatásosnak.

Iszaphordás a Ruszanda tóból.

Árnyas sétányok és pihenők szegélyezik a tó partját s a beteg lakásából minden fáradság nélkül eljuthat a fürdőházhoz és gyógyteremhez.

Jó vasúti összeköttetéssel bír, melynek segítségével még a Dunán és Tiszán közlekedő hajókkal is kényelmesen elérhető. Kényelmesen butorozott szobák 1 korona 60 fillértől 5 koronáig. Étkezés étlap szerint vagy pensió-rendszerben.

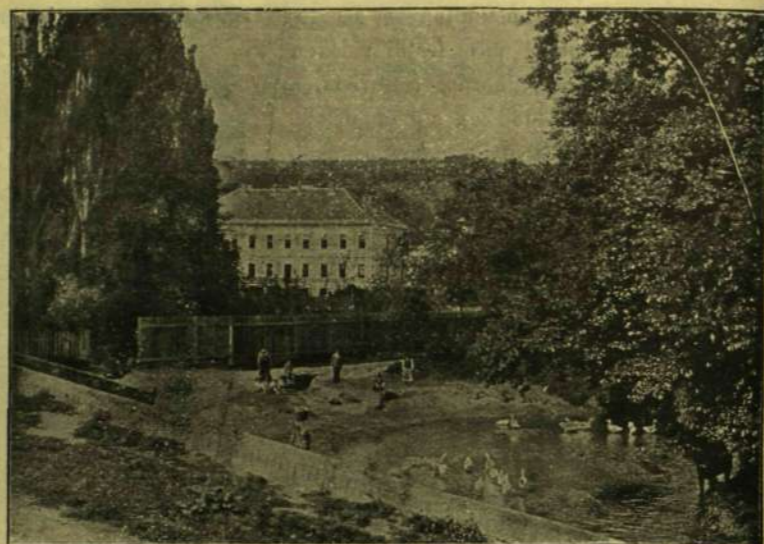
A fürdőidény május 14-től szeptember 30-ig tart.

Felvilágosítást díjtalanul ad Piperszky Kamenko fürdővezető Melenczén.

VIZGYÓGYINTÉZET ÉS SZANATORIUM KÖSZEGEN.

Dr. Dreiszker J. községi vizgyógyintézete és sanatoriuma egész éven át nyitva.

Rendszer: Priesnitz-Winternitz és Kneipp. Az intézet gyönyörű fenyves parkkal van körülvéve, közelében a legszebb séták. Tiszta szobák, kitűnő ellátás, pontos orvosi felügyelet.

Gyógykezelteknek: ideg, gyomor, bél, máj, vesebajok, csúzos bántalmak, borbajok, különösen lupus és a Basedow-kór, agy-gerincebajok, hűdések stb. alkalmaztatik. Szénsavas fürdő napfürdők, villanyozás, massage, 'hizlaló' kura.

Napi ár 10 korona, ebbe befoglaltatik: lakás, háromszori étkezés, fürdő, villanyozás, massage, rendes orvosi gyógykezelés és kiszolgálás. Az intézetbe üdüloket és lábadozókat is vesznek fel napi 8 koronáért.

Köszeg Vas megye legszebb vidékeinek egyike, s vasúti állomás. Prospektust szivesen küld az igazgatóság.

CEMENTIPARUNK.

Ifjabb Walla József mozaik-, cementár- és műkőgyára, Budapest. Iroda: VII. ker., Rottenbiller-utca 15. sz. Telefon 76-36.

A cementipar terén működő gyárak között kétségtelenül első rangú helyet foglal el ez a modern munkára berendezett gyár, mely minden tekintetben még a legfokozottabb igényeknek is meg bír felelni. A technika legújabb vívmányaiával felszerelt gyár X. Asztalos Sándor-út 22. szám alatt van, a hol körülbelül 300 munkás dolgozik állandóan a legelőkelőbb művészi ízlésről tanuskodó egyszerű és díszes kivitelű márvány- mozaiklapok, mintázott cementlapok, karmantus betoncsövek és egyáltalában minden más cementárú, mint szőkőkutak, jászolok stb. előállításán. Legújabbban a gyár üzemkörét kiterjesztette, berendezvén egy kőfaragó-, műkőszálat, hol mindennemű kőfaragó és szobrász munkát, mint szabadon függő fő- és melléklépcsőket, pihenőket, lábazatokat, ballustrádákat stb. készítenek karszt, süttői, síklósi vörsmárvány és gránit utánzatokban.

A nagy munkaképességű gyár ezenkívül elvállal mindennemű lapburkolásokat és egyéb beton és terazzo munkák kivitelét.

Általánosan elismert és méltányolt előnye a gyárnak, hogy a legnagyobb anyagi áldozattól vissza nem riadva, jönevű szakemberekre bízta az egyes alosztályok vezetését úgy, hogy minden munka, a mely ebből a gyárból kerül ki, méltán versenyre kelhet izlés és tartósság tekintetében bármelyik külföldi elsőrendű gyár készítményeivel. Főrangú körök lakóházaiban,

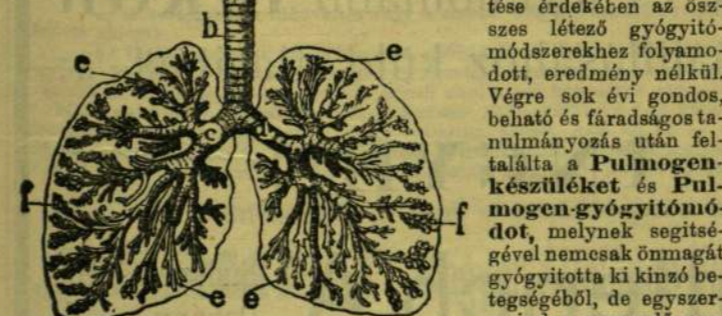
kórházakban, fürdőkben, mindenütt ifj. Walla József gyármányaival találkozunk.

De legnagyobb előnyei közé tartozik e gyárnak, hogy olyan nagy szaktekintély, mint id. Walla József, ki az ország határain túl is elismerést vívott ki magának évtizedek szorgalmas munkájával, a gyár vezetését nagy tapasztalati tudásával és előkelő izlésével támogatja.

Pulmogen-belégzés

Kiválóan hasznos gyógyító módszer asztma és a légzőszervek idült (krónikus) hurutja ellen. Magyar szabad. 43.775. sz., Osztrák szabad. 37.053. sz., Angol szabad. 18.770. sz., Francia szabad. 389.702. sz. stb.

A Pulmogen belégző-készülék és a Pulmogen-gyógyító mód egy orvos találmánya, a ki hosszú ideig asztmában és idült légzőszervi hurutban szenvedett. Betegségének megszüntetése érdekében az összes létező gyógyító-módszerekhez folyamodott, eredmény nélkül. Végre sok évi gondos, beható és fáradságos tanulmányozás után feltalálta a Pulmogen-készüléket és Pulmogen-gyógyító-módot, melynek segítségével nemcsak önmagát gyógyította ki kinzó betegségéből, de egyszerűsége miatt a szenvedő emberiségnek is nagy szolgálatot tett feltűnő segítő gyógykezelési módszerével.

A mélyebb légutak, a hová az orrszájak csakis Pulmogen belégzéssel juthatnak el. a) gége, b) légcső, c-d) jobb és bal bronchus (hőrg), e) a bronchusok vékony elágazásai (hőrgcsék), f) tüdőhólyagcsák.

Az orvosok jól tudják, hogy abból a sokféle tából, szálmak- és egyéb czukorkából, kanalas orrszágból, porból vagy pillából, melyeket asztma és idült légzőszervi hurutok ellen használnak a beteg, lényegtelenül kevés jut a gyomorból a betegség tényleges helyére és így az orvság sem fejtheti ki kellő gyógyító hatást. Pedig az idült (krónikus) orr-, gége- és légcsőhurut, valamint a bronchialis asztma és az ideges (száraz) asztma csakis úgy kezelhetők eredményesen, ha az orvság a megbetegedett részekkel direkt érintkezésbe jut. De bármily káros elváltozás legyen is a légutakban, kielégítő eredmény csakis olyképen érhető el, ha a gyógyszereket a légutakba juttathatjuk, tehát oda, ahol a betegség fészkel.

Ez azonban nem oly egyszerű dolog, a mint azt első tekintetre hinnéjük. Számtalan akadály állja útját annak, hogy a gyógyszer a mélyebb légutakba juthasson. Ennek elérése szempontjából két módszer volt használatos. Az egyik az, hogy hideg oldatban levő gyógyszereket, vagy pedig forró vizigöz közbe kevert orvságokat lélegeztették be a beteggel. E két különböző eljárás egyike sem vezetett a kívánt eredményre, mert úgy a hideg vízecspepek (bár-mily finomul legyenek is elporlasztva), mint a vizgőzecskek — a bennük levő orvságokkal együtt — legfeljebb a garatig juthatnak el; tehát már a felsőbb légutakban lecsapódnak és köhögés által újra eltávolítottak onnan, vagyis: a beteg kiköpi azokat. Ezt igen sok tekintélyes orvos, többek között Stoerk és Fournie, minden kétséget kizáró alaposan meggyőzően bizonyították.

Pedig az asztma és légzőszervi idült hurutok gyógykezelésénél az a legelőkelőbb, de egyben legfontosabb követelmény,

hogy az orvság nemcsak a felsőbb légutakba, hanem a gégebe, légcsőbe, hőrgökbe, sőt még a tüdőhólyagcsákba, vagyis a mélyebb légutakba is eljusson. És éppen ez az amit a Pulmogen-belégzéssel határozottan el lehet érni, azon egyszerű okból, mert a Pulmogen-készülék segítségével szemmel látható, füstszervi, száraz éskhideg gázok alakjában — tehát légtömög állapotban — jut el az orvság a légutak legrejtettebb és legfinomabb részecskéibe is és emellegyva közvetlenül fejtheti ki gyógyító hatását.

Ezt számos tekintélyes orvos klinikákon végzett kísérletei által, meggyőzően bizonyította. De e mellett bizonyít sok száz Pulmogen-kezeléssel meggyógyult beteg is. A Pulmogen-nak tökéletes használhatósága mellett az az előnye is megvan, hogy a kezelése a lehető legegyszerűbb. Nem kell hozzá sem porlasztó-készülék (spray), sem fáradságos és veszélyes vizsforralás, mert a készülék 2-3 perc alatt megtölthető és 24-36 órán át zavartalanul működik. Sőt olyan előnye is van, mely egyaránt kedvelté teszi azt minden beteg ember előtt, t. i. a Pulmogen-belégzésnél betegségének kezelése nincsen helyhez kötve, miután a megtöltött és használatra kész Pulmogen-t egy erre a célra szolgáló kis dobozban zsebre téve, minden utjára magával viheti.

Valóban nem csoda, ha az asztma és idült (krónikus) hurutoktól agyonkímált beteg, a ki kétségbeesett helyzetében mindenféle létező gyógyítási módot, — még pedig a legtöbb esetben eredmény nélkül megpróbált, — elveszti bizalmát; ha azonban a Pulmogen-belégzést csak egyetlenegyszer is alkalmazza, akkor egész életében örömmel fog visszaemlékezni arra a napra, a mikor azt megismerte, éppen úgy, mint azon orvos, a ki a Pulmogen gyógykezelést feltalálta és éppen úgy, mint az a sok száz beteg, a ki már a Pulmogen-kezelés meggyógyította.

Főraktárak Budapest: Török József, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26., Dr. Egger Leo és Egger J., Váci-körút 17., Thallmayer és Seitz, Zrínyi-utca 3., Kochmeister Frigyes utódi, Hold-utca 8., Salvator kötszer- és gumi árúgyár, Nagymező-utca 4. Arisztárk azonkívül Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Megváltó gyógyszerár, Rákóczi-ut 12. Főraktárak Aradon: Vojtek és We sz. Szegeden: Vajda Imre és Társa. Kolozsváron: Burger Frigyes. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és szaküzletekben. A hol esetleg nem volna, tessék a következő címhez fordulni: Pulmogen-vállalat, Budapest, VII., Dohány-utca 7. szám. Prospektust díjtalanul küld.

David Károly és Fia

doboz-, papírár- és szabad. fémkapocgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 58.

Telefon sz.: 41-48. Sürgőnyezim: Cartonage. Gőzre berendezve.

A magyar kir. dohányjövődék szállítója.

Napi gyártás 150,000 doboz.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölcson R-T.

Irodái: VI., Andrassy-ut 5 sz. a. (saját házában).

Bevezetett részvénytőke: 10 millió korona. Elfogad betéteket, lezártított váltókat és előteget nyugdíj értékpapirokra.

M. kir. szab. oszt.-sorozatát főelárúító helye: VI., Andrassy-ut 5. Készletügyleti: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek tere 4. (Frányi-utca sarok), VII., Király-utca 67., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 1192

Szenvedő hölgyek és urak

ne mulassák el a legjobb árjogyszékem ingyen és bérmentes küldetésé iránt hozám fordulni. E felettébb hasznos, mintegy 3000 természetű ábrát tartalmazó könyvben mindenemű kötszer pontos leírása megtalálható. Minden altesti betegség ellen szolgáló haskötő, mely köldök és has-sér, vándorvese és hájasodás ellen előnyösen alkalmazható. Hölgyek számára pedig kitűnően bevált az altest émasztekájál szülés előtti és utáni időszakokban.

Varrás nélküli gumiharisnya gúrosér, eres csomok, visztérárgulásnál, valamint ágadt és egyébként szenvedő lábakra a legradikálisabb hatályú szer. Mérték szerinti elkészítését legutányosabban eszközöl:

Keleti J. orvosi műszer és testegyenestő gépek gyára Bpest, IV., Koronahéreg utca 17. Alapítottól 1878. Telefon 13-76.

A „Titania” gyorsgörmösogép

felülmúl minden mosógépet, bármely konkurrenciához tartozzék (olyanokat is, melyek nagylármával és piaci reklámmal hirdettek);

hűfőhőre harmad annyi időben, mint azelőtt; mos a fehérneműt eddig kiméli nem ért módon; megtakarít 75% pénzt és időt és OLCSO a jó.

Sok ezer áll üzemben és ugyanennyi az elismerőlevél. Próbára is.

Titania - mángorló. 17-fő nagyságban 2-3 keményfahengerrel, minden árszokozatban 35 K-tól feljebb. Öt évi jóállás

Titania-forrófacsaró. elsőrendű paragummi hengerrel. Prospektusok, plakátok és referenciák ingyen. Képviselek kerestettek.

TITANIA-MŰVEK Wels, Felső-Ausztria 21. sz. Gyártanak különlegesfogék gyánat: mosógépeket, takarmány-gyorsparoló velőgépeket, szénagereblyéket, szegesszekendőket, különöket, stb. Részleteket szivesen engedtetnek.

Előkelő hölgyeink

sohasem látogatnak színházat, hangversenyt vagy nyilvános helyet, a nélkül, hogy előbb ne gondoskodtak volna az arcbőr szépségének oly nagyon ártalmas külső behatások távolartásáról. Elismert tény, hogy előkelő hölgyeink és művésznőink legkedveltebb toalettik a szabadalmazott

Kriegner-féle Crème de Marguerite.

Az elismerő-levelek egész tömege igazolja, hogy használata mellett az arcbőr zsiros tapintata megszűnik, nem fényes, a nap, levegő, szél és hideg nem tehetnek benne kárt. Az arca ide, bárszönyuhaságu lesz lőse bűrhámlás, kiütés, májfolt, börtök, szpöl nem ékezenkedik rajta.

A Kriegner-féle Crème de Marguerite a legideálisabb szépitőszér és a mellett teljesen ártalmatlan. mielőtt alábbi hivatalos bizonyít. tanuskodik: **M. kir. Áll. vegykísérleti állomás Budapest.**

Hivatalos bizonyítvány. A budapesti m. kir. vegykísérleti állomás részéről ezenel hivatalosan bizonyítatik, hogy a Kriegner György gyógyszerára által gyártott Crème de Marguerite arckenőcs fémkalkatréseket, festékanyagot vagy egyébállományt a szervezetre ártalmas hatású anyagot nem tartalmaz.

Liebermann dr., a. m. k. áll. vegykísér. állomás vezetője.

A Kriegner-féle Crème de Marguerite kizárólag a KORONA-gyógyszertárban kapható, Budapest, Kálvin-tér (Baross-utca sarok). Egy tégely ars 4 K. Postai szőküldés naponta.

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA

*** kelmefestő és vegytisztító gyára ***

Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám. Cégtulajdonos: Kovács Endre.

Kitűntetve: Páris, Bécs, Budapest, Szeged. Alapítattól 1864. Telefon 63-36.

Gyűjtőtelepek: Andrassy-ut 50. szám. Lipót-körút 16. szám. Isabella-utca 66. szám. Rákóczi-ut 78. szám. Üllői-ut 30. szám. Váci-utca 51. szám.

Videki megbízások pontosan teljesitetnek.

WATTERICH ARNOLD

drogueriája, Budapest, VII. ker., Dohány-utca 5. szám.

INGYEN
nem, de sokkal olcsóbban szerezhetheti be
összes
illatszer és pipereczikék szükségletét
WATTERICH A.
droguista cégénél
Bpest, VII., Dohány-u. 5.

NINCS TÖBBÉ szeplő, májfolt, atka

INGYEN
Egy üveg legfinomabb Gézsa-partüm ára 3 kor.
Hölgyek kedvencz créme!

Egy üveg legfinomabb Gézsa-partüm ára 3 kor.
Legjobb arczeréme!

Teljesen zsírmentes és ennélfogva nappal is használható. Hatása már a crém két napi használata után észlelhető. Kapható kizárólag
WATTERICH A.
drogueriájában,
Budapest, VII. ker., Dohány-utca 5. szám.

HAJHULLÁS

ellen a legjobb szer a **Watterich-féle** tiszta négyszer finomított
Hajpetrol
Egy üveg ára 1.30 korona.

Beszerezhető
WATTERICH A.
droguista cégénél
Bpest, VII., Dohány-u. 5.

Legfinomabb likőr házilag készítve literenként legf. 1.30 koronába jön, utasítási könyvecskét küld ingyen és bérmentve
Watterich A. Budapest, VII., Dohány-u. 5.

RUM és legfinomabb **LIKŐR**
előállításához küld utasítást
INGYEN
Watterich A. Budapest, VII., Dohány-u. 5.

Valódi, tiszta kárpáti **MÁLNASZÖRPP** Kapható csak **Watterich A.** cégénél Budapest, VII., Dohány-u. 5.
Egy üveg ára 1 korona 20 fillér.
Egy háztartásban se hiányozzék!!!

Össze nem tévesztendő hasonló céggel!!!

A ruhakelme osztály feltűnést keltő leszállított árai.

- 120 cm. széles divat serge tiszta gyapjú eredeti ár 1-95, most csak 1-10 kr.
 - 120 cm. széles divat casimir az összes színekben eredeti ár 2-90, most csak 1-95 kr.
 - 120 cm. széles diagonál kelme princesse ruhákra eredeti ár 2-40, most csak 1-40 kr.
 - 120 cm. széles Ottoman és Cottlen kelme mesés színekben eredeti ár 3-25, most csak 2-15 kr.
 - 120 cm. széles blous- és pongyola-kelme remek mintákban most 48 kr.-tól feljebb.
 - 120 cm. széles különböző divatkelmek tiszta gyapjú most 85, 95, 1-25, 1-30 kr.
 - 140 cm. széles angolserű kosztüm kelme és eskü mintákban eredeti ár 2-90, most csak 1-55 kr.
 - 140 cm. széles eredeti angol kelmek costum és utazó ruhákra minden elfogadható árban.
 - 140 cm. sima és sajátjából csikozott omlós kelmek óriási választékban most 1-40, 1-60, 1-90, 2-40 kr. árakban.
- Az itt feltüntetett árak rendes körülmények között 50 %-al többé kerülnek.

Házlerombolás miatt üzletünket áthelyezzük.

Eddig még nem tapasztalt olcsó árak!!!
Nem reklám, nem hibás, nem selejtes, nem régi, hanem elsőrendű válogatott, megbízható új áruk.
Az árak csak az április hó végéig érvényesek.
Szenczációt keltő mintagyűjteményünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.
30 K-t meghaladó rendelések bérment szállítottnak.
Áruink minőségét súlyny utánaátoktól kérjük megkülönböztetni.

MODERN és KERTÉSZ

BUDAPEST IV., Bécsi-utca 10.

A mosókelme osztály rendkívül leszállított árai.

- Kittinó mosó levantin, remek szín és mintákban most 17, 22, 25, 29, 36 kr.
 - Remek mosó delainek bordürrel vagy anélkül most 25, 29, 35, 40 kr.
 - Tiszta gyapjú Voil delainek a legújabb szín és mintákban most 49, 58, 65, 70 kr.
 - Honi és francia gyártmányu remek batistok (új minták) most 25, 39, 45, 55 kr.
 - Sima selyem-fényű ruha vászon popelien és Ottomán szövésben most 49, 55, 65, 75 kr.
 - Selyem ruha vászon remek csik és mintákban most 55, 60, 65, 75, 85 kr.
 - Eredeti Madeira hímzések szebbnél-szebb mintákban most 55, 65, 70, 80 kr.
 - Angol blous zeifrek óriási választékban most 39, 45, 50, 55, 65 kr.
 - Sima cristalien batistok az összes színárnyalatokban most 47, 50, 65 kr.
- 10,000 méter foulard és Levantin ruha selyem feltűnést keltő remek dísz és mintákban az eredeti ár volt 1-95 és 2-40, most 95 kr. És az itten föl nem sorolt összes ruhák teljesen fértőben. Áruink megbízhatóságáról szívesen 15 levelet szavatol.

Budapesti villamos városi vasút részvénytársaság.

HIRDETMEY.

A Budapesti villamos városi vasút részvénytársaság t. cz. részvényesei az 1909. évi április hó 14-én d. e. 11 órakor a társaság helyiségeiben VII., Kertész-utca 10. sz. a. tartandó

XVIII. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívottnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelentése és az abban foglalt indítványok.
 2. Az 1908. üzleti év mérlegének és zárásmadásának előterjesztése.
 3. A felügyelő-bizottság jelentése és a fölmentvény megadása iránti indítvány.
 4. A nyereség fölosztására vonatkozó javaslat.
 5. Igazgatósági tagok választása.
- A részvények letételek f. évi április hó 6-ig bezárólag a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank értékpapírpenztáránál V., Dorottya-utca 1. sz. a. és az Angol-osztrák bank budapesti fióklepénél V., Fűrdő utca 6. szám alatt. Az igazgatóság.

GANZ ÉS TÁRSA VASONTÓ ÉS GÉPGYÁR R.-T. BUDAPESTEN.

MOTORKOZ benzín-, gáz-, szivó- és kohó- és kőolaj-üzemű. Kézi hengerelőgépek. Gőzekék. Gőzmotoros személyszállító vasuti kocsi- és nagyvasutak számára. Mindenféle vasuti kocsi személy- és teherszállításra. Vasuti felszerelések. Kérgépjármű-berendezések (Griffin rendszer). Hengerelőgépek malmok számára kérgépjármű-berendezések. Mindenféle malomgépek. Száraz malomok berendezése és felszerelése. Turbinák az elő- és legmagyobb hatások biztosításával. Transzmissziók. Gyári berendezések. Tegla- és kőaprító-gépek. Argyűszékekkel és költségekkel szívesen szolgatunk.

Ganz-féle Villamossági R.-T. Budapest, II. kerület, Lövőház-utca.

Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kollibri lámpák reklámjelzőkre. Elektromos áramok berendezése aradalmakban. Nyelődő berendezések átalakítás. Elektromos üzemű szivattyúk, téglaszáraz berendezések, emelő- gépek, ventilátorok, mező-vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó-berendezések. Elektromos kis- és nagyvasutak. Hányvasutak. — Argyűszékekkel és költségekkel szívesen szolgatunk. 12008

Évi hat huzás 1.000,000, 500,000, 300,000, 200,000, 100,000, 75,000 koronás főnyereményekkel és számos nagy melléknyereménnyel.

Legkisebb nyeremény 140 K készpénz és egy nyereményjegy, mely utóbbit készek vagyunk drbonként 50 K árban megvenni.

Legközelebbi huzás f. hó 24-én 300,000 koronás főnyereménnyel.

A Magyar Jelzálog-Hitelbanki Konverzionális Sorsjegyeket,

főnyereménye egy millió korona,

következő alapon adjuk el:

I. Készpénzfizetés ellen a napi árfolyamon, vagyis jelenleg drbként 124 K árban.

- a) A sorsjegyeket utánvétellel vagy a napitár előzetes beküldése ellen portómentesen küldjük.
- b) Darabonként 10.— korona előleg beküldése ellen a sorsjegyeket számszámjegyek kiadása mellett és azonnali nyereményjogosultsággal a vevő részére őrizetbe vesszük és a jelenleg 124.— koronát kitevő napi árból hátralékos 114.— koronát a vevő terhére írjuk, mely hátralékból 14.— korona 1909 június hó 1-ig küldendő be, míg a fennmaradó 100 korona, föltéve, hogy váratlan árosés nem áll be — tetszés szerinti tételekben törleszhető. A megterhelendő hátralék utáni kamatok, melyeket 1909 december hó 31-ig kedvezményképp 5/2%-ban állapítunk meg, negyedévenként utólag fizetendők.

Szíveskedjék az alanti megrendelő-jegyeket felhasználni és kívánságra készpénzzel szolgatunk előzetes felvilágosításokkal.

„HERMES“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 5.

Takarékbetéteket a legkedvezőbb kamat-lábon kamatoztatunk. **Safe-deposit** fiókkéket a fél saját zára alatt évi 16 kor.-tól kezdve adunk bére. Minden **sorsjegyet** kisorsolásból eredő árvesztés ellen biztosítunk.

A kiadásunkban megjelenő „HERMES“ sorsolási ellenőr előfizetési ára évi 2 korona.

Megrendelőjegy készpénzfizetésre.	Megrendelőjegy 10 K előleg beküldése esetén.	Megrendelőjegy részletre.	Megrendelőjegy ígérvényre
„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságának Budapest.	„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságának Budapest.	„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságának Budapest.	„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságának Budapest.
Ezennel felkérem Önöket, hogy hirdetményük alapján <u> </u> darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyet portómentesen címzemre elküldeni sziveskedjenek.	Ezennel megrendelek Önöknél hirdetményük alapján <u> </u> darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyet darabonként 124.— koroná árban és kérem, hogy a sorsjegyeket tetszőleg őrizetbe venni és nekem a számszámjegyeket beküldeni sziveskedjenek.	Ezennel megrendelek Önöknél hirdetményük alapján egy az 1888. évi XXXI. t.-cz. értelmében kiállított részletet <u> </u> darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyről darabonként 30 havi 5 koronás részletfizetésre, és felkérem Önöket, hogy a részletet címzemre beküldeni sziveskedjenek. Az első részlet fejében <u> </u> koronát küldök Önöknek postautalványon.	Ezennel megrendelek Önöknél hirdetményük alapján <u> </u> darab ígérvényt, a magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyeknek 1909 április 24-én megtartandó huzására és a darabonkénti 9.— koronás ár fejében <u> </u> koronát postautalványval címükre elküldtem.
Az ellenérték fejében a 124.— korona vagyis <u> </u> koronát sziveskedjenek a küldemények utánvenni, — postautalványval küldök. —	Előleg fejében küldök darabonként 10 koronát, vagyis <u> </u> koronát postautalványon és kérem, hogy engem a hátralékos összeggel megterhelni és nekem a szükséges nyomtatványokat aláírás végett beküldeni sziveskedjenek.	Tudomásul veszem, hogy az eredeti sorsjegyek átvétele alkalmával a törvényes béklyelletek és felmerült portóköltségek általam megtérítendők.	
Kelt <u> </u> 1909	Kelt <u> </u> 1909	Kelt <u> </u> 1909	Kelt <u> </u> 1909
Olvasható aláírás: <u> </u>	Olvasható aláírás: <u> </u>	Olvasható aláírás: <u> </u>	Olvasható aláírás: <u> </u>
Pontos cím: <u> </u>	Pontos cím: <u> </u>	Pontos cím: <u> </u>	Pontos cím: <u> </u>

Dermolin
a legjobb
bőrápoló
szeplo,
ránckok
és bőrhibák
ellen.
Ára 1 kor. 50 fill.
szappan hozzá 1 kor.
Hattyú gyógytár
Budapest, Aréna-út 124.

Tévedés ha valaki azt mondja,
:: hogy osztrák cég ::

JOB B KÁVÉT ADHAT
vagy olcsóbban számít, mint

Fratelli Deisinger fiumei
cég
BUDAPESTEN a királyi bérpalotában.

Lawn-Tennisz
raketek
és labdák
elsőrangú
angol gyártmányok.

Angol sportcikkék
Football, Golf, Polo, Croquet.
Sport-czipők, sweaterek, sapkák,
stb. stb. — Testező tornaszerek.
Árjegyzéket bérmentve küld:
Weszely István
angol sport-, gummi- és aczélláru üzlete
Budapest, IV., Váci-utca 9. sz.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.
Brausweller János
Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műóra, pótlalója
a remontoir ingóráknak
stb. stb.

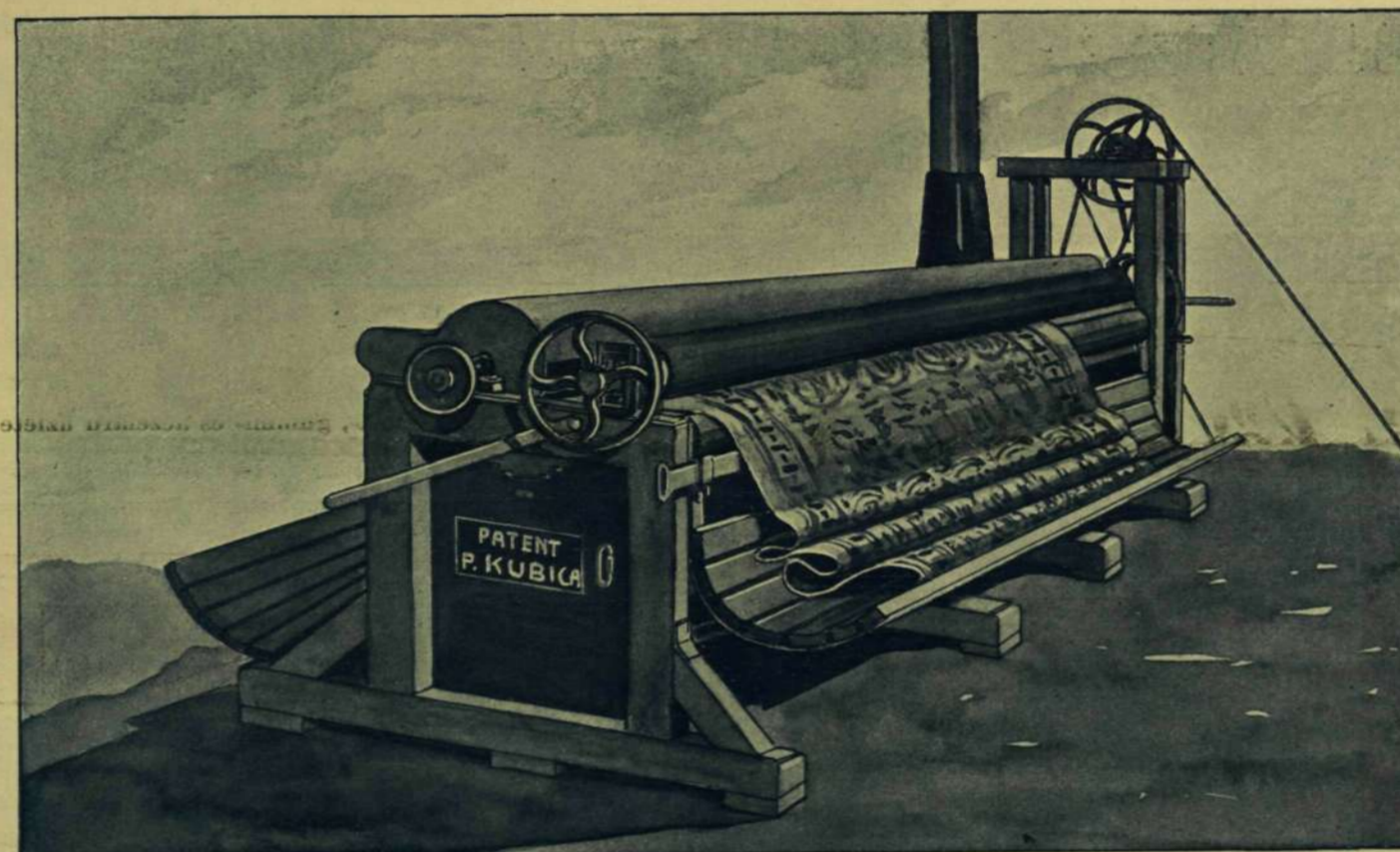
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

Kerber Henrik

villanyerőre berendezett

szőnyegporló, megóvó
és javító intézete.

Telep: VIII., Nap-u. 10. Iroda: VIII., Gyöngytyuk-u. 7.

Telefon 53—55. sz.

Telefon 53—55. sz.

Elvállal lelkiismeretes és pontos kiszolgálás mellett
szőnyegtisztítást, megóvást és javítást.

Szőnyeg-megóvásra száraz és szellős helyiséggel rendelkezem.

Ugyszintén elvállal ablak-, lakástisztítást, szobabeeresztést
és lakások biztos féregmentesítését.

Telefon értesítésre (telefon szám 53-55) azonnal házhoz küldök.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.
Kizárólag természetes magyar ásványgyógyvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackosera mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbad ellen	34 fill.	Borhegyi, huyhajtó	28 fill.	Horgász, étvágygerjesztő	28 fill.
Borszéki Fokut, az ásványv. kir. köszv. ellen	28	Boholti, üdítő viz	28	Kászoni-fokut (Salutaris) jód- és lithiumtart.	28
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen	28	Előpataki, sárgaság ellen	34	Répati, égvényes ásványviz	34
Bodoki Matild, alkális savanyuviz	28	Felsorákosi Mária, légenőhurut ellen	28	Szekely-Selters, idült gyomorbadok ellen	28
Baross vesebad ellen	28	Hargitaligeti, üdítő ital	28	Sztojkal, cukorbetegség ellen	34

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a természetes ásványviz gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Tíz palackot már házhoz szállítunk!

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

SZULTÁN FORRÁS

DÚS LITHIUM TARTALMÚ GYÓGYVIZ

BRÓM ÉS LITHIUM
TARTALMÁNÁL FOGVA PÁRATLAN
SZER VESE ÉS HÓLYAG-BAJOK
ELLEN.

A SZULTÁN GYÓGYFORRÁS
VÁLLALAT IGAZGATÓSÁGA:

BUDAPEST

IV. FERENCZ JÓZSEF RAKPART, 22.
TELEFON 111-93
BUDAPESTI FÖRAKTÁR IV. FERENCZIEK TERE 3. TEL. 5-12.

TISZTA KELLEMES IZŰ,
SZÉNSAVDÚS
ÜDÍTŐ ITAL.

NINCS KELLEMETLEN UTÓIZE.

KÜTKEZELŐSÉG
ÉSKÖZPONTI IRODA:

EPERJES

TELEFON 74.

VASÁRNAPI UJSÁG

16. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, ÁPRILIS 18.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
Ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egész évre — 18 korona.
Félévre — 8 korona.
Negyedévre — 4 korona.

A 'Világkronika'-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

PETŐFI NEVELŐJE ÉS A NEMZETISÉGEK.

A múlt év vége felé a fővárosi napilapokban az a hír jelent meg, hogy Petőfinek a nevelője Koren István, volt szarvasi tanár, a pánszláv eszmék terjesztőjeként szerepelt volna Szarvason.

Nevezett pedagógus több mint egy félszázadon keresztül oktatta, nevelte a magyar tanulóifjúságot. E téren szerzett érdemei minden

kétségen felül állanak. Arczképe Vajda Péter, Greguss Ágost, Ballagi Mór, s a főgimnázium egyéb volt jeles tanárainak arczképe mellett, ott ékesíti a szarvasi főgimnázium dísztermének a falát.

Hogyan merülhetett fel tehát a magyar tanári kar ezen jeles tagja ellen — halála után majdnem két évtizeddel a fentebb említett ominózus vád?

E sorok írója Koren Istvánban a maga

volt tanárát tisztelheti. Mint szarvasi tanuló, az ő házában laktam és asztalánál étkeztem négy éven keresztül.

Igy közvetlen tapasztalás, személyes érintkezés folytán szerzett benyomások, emlékek alapján tehetek biznyságot arról: minő elveket vallott a nemzetiségi kérdésre nézve az a férfiú, a kit a magyar irodalomtörténet úgy ismer, mint a ki Petőfinek — aszódi tanulókorában — első nyilvános tanítója, nevelője volt?!

KOVALD

FEST. TISZTIT.

GYÁR-ÉS-FŐÜZLET BUDAPEST

TÖRV. BEJ. VÉDJEJY.

GYŰJTŐTELEPEK
A SZÉKESFŐVÁROS
MINDEN RÉSZÉBEN.

KÉPVISELETEK
A VIDÉK
LEGTÖBB VÁROSÁBAN.

Baditz Ottó: Hazafelé.

Rottmann Mozart: Táncozhoz készül.